

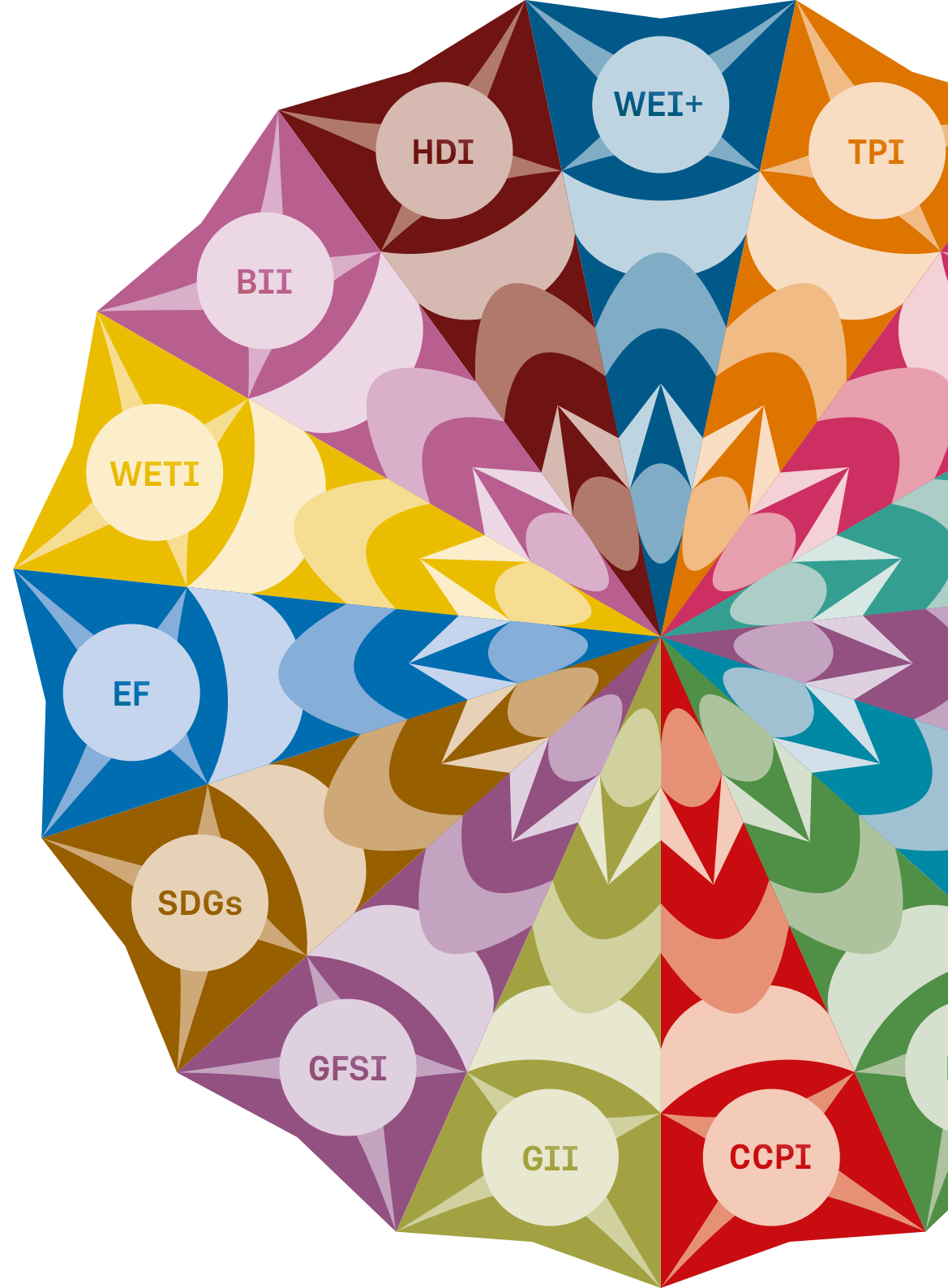

Ministerstvo
životního prostředí

SLOŽITÝ SVĚT JEDNÍM ČÍSLEM

aneb

ČESKO V INDEXECH II

SLOŽITÝ SVĚT JEDNÍM ČÍSLEM aneb Česko v indexech II

Zpracoval:

Odbor koncepcí a strategií životního prostředí, Ministerstvo životního prostředí

Celková redakce a editace:

Jiří Přech, Jan Pokorný

Kolektiv autorů:

Jiří Přech, Jan Mertl, Jan Pokorný, Šárka Neumannová, Andrea Maixnerová

Autoři původní publikace:

autorský kolektiv České informační agentury životního prostředí (CENIA)

Zpracování map:

Vendula Dastychová

Tato publikace je aktualizovanou verzí publikace „Složité svět jedním číslem aneb Česko v indexech“ vytvořenou autorským kolektivem České informační agentury životního prostředí (CENIA) v rámci výzkumných aktivit hrazených z institucionální podpory na plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace CENIA. Aktualizace reflektuje nové datové zdroje, metodické úpravy a změny ve vybraných indexech a zároveň doplňuje nové indexy.

Vydalo:

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
info@mzp.gov.cz, <https://mzp.gov.cz>
Praha, 2026

© Obálka a grafické zpracování: Miluše Rollerová

Tisk:

ASTRON print, s.r.o.

Autorizovaná verze

© Ministerstvo životního prostředí, Praha
ISBN 978-80-7212-684-2 (tištěná verze)
ISBN 978-80-7212-685-9 (online pdf verze)

Obsah

Úvod	4
Sustainable Development Goals Index (SDG Index) Index cílů udržitelného rozvoje	6
Environmental Performance Index (EPI) Index environmentální výkonnosti	12
Biodiversity Intactness Index (BII) Index neporušenosti biodiverzity	16
Water Exploitation Index+ (WEI+) Index využití vody+	20
Aqueduct Water Risk Vodohospodářské riziko Aqueduct	24
Climate Change Performance Index (CCPI) Index výkonnosti v oblasti změny klimatu	28
World Energy Trilemma Index (WETI) Index pro světové energetické trilema	32
Global Food Security Index (GFSI) Globální index potravinové bezpečnosti	36
Ecological Footprint (EF) Ekologická stopa	40
Happy Planet Index (HPI) Index šťastné planety	44
Human Capital Index (HCI) Index lidského kapitálu	48
Human Development Index (HDI) Index lidského rozvoje	52
Transitions Performance Index (TPI) Index přechodu k udržitelnosti	56
Change Readiness Index (CRI) Index připravenosti na změnu	60
Global Innovation Index (GII) Globální inovační index	64
Economic Complexity Index (ECI) Index ekonomické complexity	68
Index prosperity Index prosperity	72
Závěr	76
Srovnání pořadí zemí EU27 dle hodnocených indexů	78
Seznam zkratk	80

Tato publikace je aktualizovaným vydáním dřívějšího přehledu vybraných mezinárodních indexů, který mapoval postavení Česka v oblasti ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje. Pro její vydání jsme se rozhodli proto, že se od roku 2023 výrazně proměnil jak obsah samotných indexů, tak i kontext, v němž jsou používány. Souhrnné ukazatele a indexy se nadále objevují v odborných analýzách, veřejné debatě i politickém rozhodování. Často jsou využívány jako zkratkovité argumenty, jindy jako podklad pro strategické dokumenty. Právě proto považujeme za důležité nabídnout jejich aktualizovaný a kritický přehled.

Od posledního vydání této publikace se svět výrazně proměnil. Prohloubila se environmentální rizika, narostla geopolitická nejistota a zesílil tlak na veřejné politiky, aby dokázaly reagovat rychleji a zároveň strategicky. V tomto kontextu roste význam srozumitelných, mezinárodně srovnatelných ukazatelů, které umožňují orientaci v komplexní realitě.

Tato publikace vychází ze stejného konceptu jako předchozí vydání. Pracuje s vybranými mezinárodními indexy, které jedním číslem shrnují složité jevy v oblasti ekonomiky, společnosti a životního prostředí, a zasazuje výsledky Česka do evropského a globálního kontextu. Zároveň však platí, že žádný index není neutrálním zrcadlem reality. Každý vzniká na základě konkrétních dat, metodických rozhodnutí a hodnotových předpokladů. Smyslem publikace proto není pouze prezentovat výsledná skóre, ale také vysvětlit, co indexy skutečně měří, kde jsou jejich limity a jak s nimi zacházet při interpretaci.

Potřeba takového přístupu souvisí s dlouhodobou kritikou tradičního ekonomického hodnocení založeného převážně na hrubém domácím produktu (HDP). HDP poskytuje informaci o objemu ekonomické aktivity, ale nerozlišuje mezi aktivitami, které přispívají k dlouhodobému blahobytu, a těmi, které blahobyt naopak komplikují a brzdí. Nezachycuje dopady na životní prostředí, kvalitu institucí, sociální soudržnost, zdraví, nerovnosti ani stav přírodních zdrojů. Právě z těchto důvodů se v mezinárodní debatě již více než dvě dekády rozvíjí přístup označovaný jako „beyond GDP“, který zdůrazňuje, že prosperitu společnosti nelze redukovat na jediný ekonomický ukazatel.

Současné přístupy k hodnocení rozvoje vycházejí z předpokladu, že společnost funguje jako komplexní systém, v němž jsou provázány různé typy kapitálu – ekonomický, sociální a přírodní. Ekonomická výkonnost je závislá na kvalitě institucí, inovacích a lidských schopnostech, zároveň však i na dostupnosti přírodních zdrojů a regulačních ekosystémových službách, jako je čistá voda, půda či stabilní klima. Tyto vazby nejsou lineární a jejich narušení se často projevuje se zpožděním. Agregované indexy se proto snaží, s různou mírou úspěšnosti, tyto vztahy alespoň částečně zachytit.

Zásadní impulz pro systematické využívání širších indikátorových rámců přineslo přijetí Agendy 2030 a Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) a rovněž Pařížské dohody o změně klimatu v roce 2015. Tyto mezinárodní dohody formálně uznaly roli dat a monitoringu jako nezbytného předpokladu pro efektivní plánování, hodnocení politik a mezinárodní srovnání. Zároveň však ukázaly, jak obtížné je vytvářet složené indikátory, které by byly metodicky robustní, datově dostupné, srozumitelné a zároveň politicky relevantní.

Tyto předpoklady jsou tak součástí současných strategických rámců v oblasti udržitelného rozvoje. Strategický rámec Česká republika 2030 i Státní politika životního prostředí 2030 s výhledem do 2050 pracují s pojetím rozvoje, které přesahuje čistě ekonomické ukazatele a klade důraz na kvalitu života, odolnost společnosti a zachování přírodního kapitálu. V evropském kontextu se tyto principy promítají do 8. akčního programu pro životní prostředí, jehož cílem je dlouhodobě „žít dobře v mezích naší planety“. Indexy a indikátory v této publikaci proto chápeme jako doplňkový analytický nástroj, který může pomoci sledovat, nakolik se deklarované strategické cíle promítají do reálného vývoje.

Aktualizované vydání reflektuje vývoj posledních let, aniž by měnilo základní ambice publikace. Většina využitých indexů byla přepočtena na základě nejnovějších dostupných dat a u řady z nich došlo k dílčím metodickým úpravám nebo rozšíření indikátorových sad. Tam, kde nebyla k dispozici nová data, zůstává index zachován, avšak jeho interpretace je zasazena do aktuálního kontextu a otevřeně upozorňuje na omezení jeho vypovídací schopnosti.

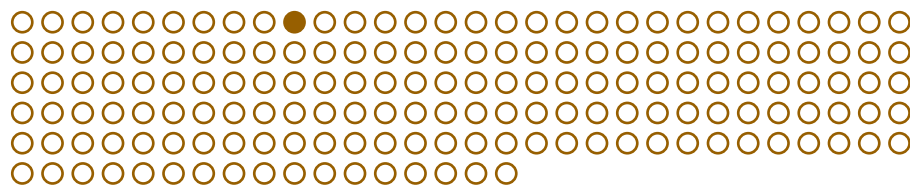
Změny se promítly také do skladby prezentovaných indexů. Hrubý domácí produkt (HDP) byl nahrazen Indexem ekonomické complexity (ECI), který lépe zachycuje strukturální schopnosti ekonomiky, její diverzitu a dlouhodobý rozvojový potenciál. Nově je zařazen také nástroj Aqueduct, zaměřený na hodnocení vodního rizika, jenž má přímé uplatnění nejen ve veřejných politikách, ale i v rozhodování soukromého sektoru. Do publikace jsme nově zařadili Index prosperity, který nabízí přehledný pohled na společenský a ekonomický rozvoj Česka v evropském srovnání a rozšiřuje tradiční hodnocení nad rámec čistě makroekonomických ukazatelů.

Indexy prezentované v této publikaci je proto třeba chápat jako nástroje orientace, nikoli jako směrodatná měřítka úspěšnosti realizovaných politik. Jejich hodnota spočívá v možnosti srovnání a identifikace trendů, jejich slabina v nutném zjednodušení a závislosti na použité metodice a kvalitě vstupních dat. Smysluplné závěry vznikají teprve tehdy, jsou-li indexy čteny společně, v kontextu a s vědomím jejich omezení. Hlavním cílem této publikace je proto podnítit informovaný, kritický a otevřený způsob přemýšlení o složitém světě.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS INDEX (SDG INDEX) 2025 | INDEX CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Pořadí Česka ve světě

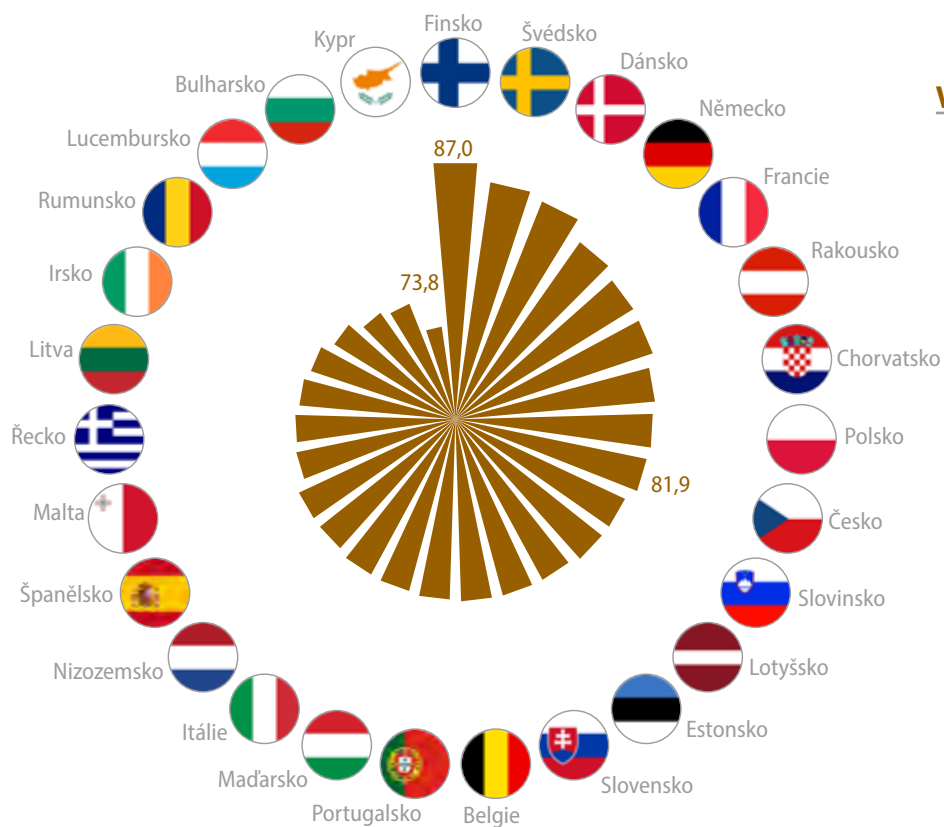
10. ze 167

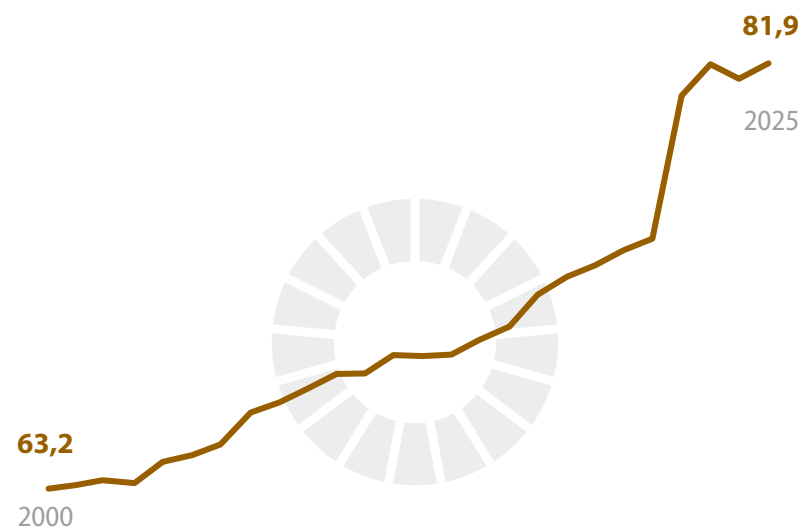
Pořadí Česka v rámci EU27

SDG skóre zemí EU27

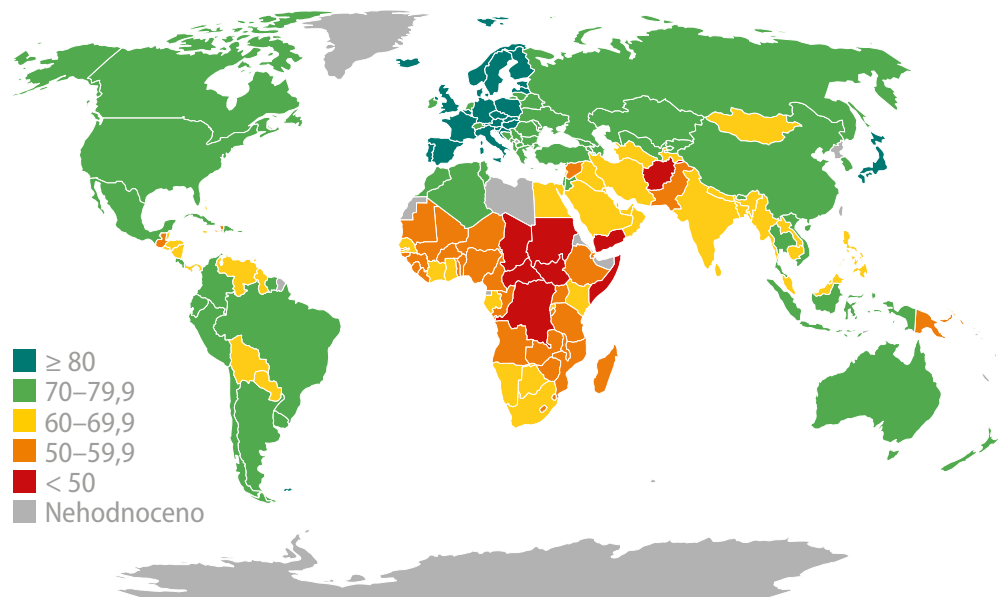
Vývoj SDG skóre v Česku

Cíle udržitelného rozvoje

SDG index ve světě

O indexu

Index cílů udržitelného rozvoje (SDG Index) hodnotí úroveň udržitelného rozvoje a lidského blahobytu nad rámec hrubého domácího produktu (HDP). V roce 2025 vychází ze souboru přibližně 110 indikátorů pokrývajících sociální, ekonomickou a environmentální dimenzi udržitelnosti a slouží k hodnocení plnění 17 cílů udržitelného rozvoje (SDGs) přijatých v rámci Agendy 2030.

Hodnocení je rozšířeno o dílčí indexy, které doplňují pohled na celkový pokrok států. **Spillover Index** zachycuje negativní přeshraniční dopady spotřeby a výroby, zejména prostřednictvím emisí, využívání přírodních zdrojů, deforestace a globálních dodavatelských řetězců. **Leave-no-one-behind Index** se zaměřuje na vnitrostátní nerovnosti a hodnotí, do jaké míry státy zajišťují, aby přínosy udržitelného rozvoje byly sdíleny napříč regiony, sociálními skupinami a pohlavími, včetně přístupu ke vzdělání, zdravotní péči a důstojné práci.

Česko se k naplňování cílů udržitelného rozvoje přihlásilo prostřednictvím Strategického rámce ČR 2030. Agenda 2030 zůstává i v roce 2025 hlavním globálním rámcem udržitelného rozvoje. Pokrok v jejím plnění je pravidelně sledován a vyhodnocován ve Zprávě o udržitelném rozvoji (Sustainable Development Report), která poskytuje srovnatelné hodnocení zemí, tematické přehledy a přehledné dashboards. Systematické měření pokroku pomocí složených indexů a indikátorových sad je klíčovým podkladem pro hodnocení účinnosti veřejných politik a pro mezinárodní srovnání.

- 1 Konec chudoby
- 2 Konec hladu
- 3 Zdraví a kvalitní život
- 4 Kvalitní vzdělání
- 5 Rovnost mužů a žen
- 6 Pitná voda, kanalizace
- 7 Dostupné a čisté energie
- 8 Důstojná práce a ekonomický růst
- 9 Průmysl, inovace a infrastruktura
- 10 Méně nerovností
- 11 Udržitelná města a obce
- 12 Odpovědná výroba a spotřeba
- 13 Klimatická opatření
- 14 Život ve vodě
- 15 Život na souši
- 16 Mír, spravedlnost a silné instituce
- 17 Partnerství ke splnění cílů

Stav a vývoj dosahování cílů udržitelného rozvoje

V roce 2025 se Česko podle nejnovějšího Sustainable Development Report (SDR) umístilo na 10. místě ze 167 hodnocených zemí s celkovým SDG Indexem 81,94 bodu (Sachs et al., 2025). V rámci Evropské unie (EU27) se Česko nachází na 9. místě, za Polskem a před Slovinskem, s výrazným zlepšením skóre v porovnání s předchozími lety (Lafortune et al., 2025). Mezi zeměmi EU patří mezi nejlepší Finsko, Švédsko a Dánsko, které zároveň vévodí i globálnímu hodnocení SDG Indexu.

I přestože Česko dosahuje dobrých výsledků v některých oblastech, jako jsou například Konec chudoby (SDG 1) a Méně nerovností (SDG 10), stále čelí významným výzvám. Největšími překážkami jsou oblasti spojené s Koncem hladu (SDG 2), kde se negativně projevuje nezdravé složení jídelníčku, vysoká konzumace masa, prevalence obezity a expozice obyvatel pesticidům. Dále jsou významné výzvy v oblasti Zdraví a kvalitního života (SDG 3), Kvalitního vzdělání (SDG 4), Rovnosti mužů a žen (SDG 5), Dostupné a čisté energie (SDG 7), Odpovědné výroby a spotřeby (SDG 12), Života na souši (SDG 15) a Partnerství pro cíle (SDG 17). Klimatická opatření (SDG 13) jsou pak vnímána jako klíčová oblast s přetrvávajícími problémy.

Mezinárodní výzvou je i tzv. spillover effect neboli přenos environmentálních tlaků mimo území Česka, například prostřednictvím dovozu produktů, které jsou spojeny s kácením deštných pralesů nebo jinými neudržitelnými praktikami v zemědělství. V rámci EU27 je Česko v tomto ukazateli na 12. místě, což znamená střední úroveň přenesených environmentálních zátěží.

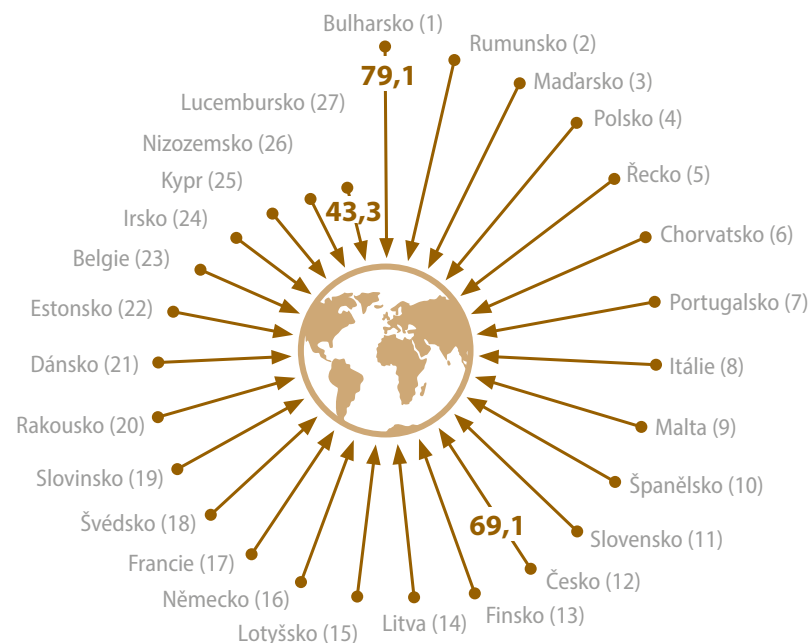
Tempo pokroku v Evropské unii směrem k cílům udržitelného rozvoje se v roce 2025 výrazně zpomalilo. Rychlé zlepšování v minulosti vystřídalo období stagnace, na kterém se podepsaly dopady pandemie, energetické krize i inflace. Nejvíce se to projevilo v oblastech chudoby, zdraví a zaměstnanosti. EU navíc stále čelí závažným výzvám v oblasti klimatu, biodiverzity, zemědělství a spotřeby, které brání rychlejšímu plnění SDGs.

Česko patří v SDG Indexu mezi nadprůměrné státy EU, díky kvalitním sociálním službám, vzdělávání, zdravotnictví či infrastruktuře má velmi dobré výsledky v cílech jako SDG 1, 3, 4, 6 a 7. Naopak největší problémy dlouhodobě přetrvávají v environmentálních cílech. Zejména u SDG 12 a SDG 13 je vidět vysoká materiálová náročnost ekonomiky, vysoké emise na obyvatele a nepříznivý stav lesů, které kvůli kůrovci ztrácejí schopnost pohlcovat uhlík, i když se v posledních letech začíná situace zlepšovat. Slabší jsou i výsledky v ochraně ekosystémů a mezinárodní spolupráci.

Vývoj ČR mezi lety 2020–2025 ukazuje mírné zhoršení během pandemie, následně výrazné postcovidové zlepšení a v závěru stagnaci v průběhu energetické krize. Sociální oblast zůstává silná, ale environmentální výzvy brání výraznějšímu posunu v celkovém žebříčku. Celkově tak Česko postupuje, ale nedostatečně rychle pro naplnění cílů Agendy 2030.

Česko tak, i když vykazuje příznivé výsledky v některých sociálních a ekonomických oblastech, musí věnovat zvýšenou pozornost zejména otázkám životního prostředí, zdraví a změn klimatu, aby bylo možné splnit závazky udržitelného rozvoje do roku 2030 (Sachs et al., 2025).

Spillover skóre zemí EU27

Spillover skóre je skóre SDG Indexu upravené o tlaky na planetu mimo území hodnoceného státu. Stejně jako pro celkové skóre, i zde platí, čím vyšší hodnota, tím lépe.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Bezrozměrné skóre (0–100) poskytuje přehledné a srozumitelné měřítko postupu zemí ve vztahu k cíli udržitelného rozvoje. - Index umožňuje mezinárodní srovnání a identifikaci trendů. - Díky dashboardům lze sledovat výkonnost podle jednotlivých cílů SDGs, indikátorů a časových řad (SDGi, Spillover Index).	- Srovnatelnost mezi ročníky může být narušena aktualizacemi indikátorů a metodickými změnami. - Výsledky mohou výrazně záviset na dostupnosti a kvalitě dat, zvláště u rozvojových zemí či citlivých indikátorů, např. nerovnost, chudoba. - Globální průměry mohou skrýt nerovné pokroky mezi regiony.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, kde 100 = dosažení cíle

Časová řada: globální hodnocení od roku 2000, evropské hodnocení od roku 2016; aktualizace každoročně na základě nejnovějších dostupných dat

Autor: prof. Christian Kroll (IU International University of Applied Sciences) ve spolupráci se sítí Sustainable Development Solutions Network (SDSN)

Pravidelné výpočty: evropské země – tým nezávislých vědců SDSN ve spolupráci s Institute for a European Environmental Policy (IEEP); globální zpráva – SDSN a Bertelsmann Stiftung

Geografický rozsah: globální hodnocení více než 200 zemí a regionů; evropská část samostatně pro 34 evropských zemí

Data a metodika

SDG Index je hodnocením celkového pokroku každé země v rámci 17 cílů udržitelného rozvoje, přičemž každému cíli přiřkládá stejnou váhu. Celkové skóre SDG Indexu a skóre pro jednotlivé cíle udržitelného rozvoje může být interpretováno jako procento optimálního výkonu. Skóre označuje pozici země mezi nejhorším možným výsledkem (0) a nejlepším výsledkem (100). Rozdíl mezi skóre země a cílovým skóre 100 je proto vzdáleností v procentních bodech, kterou je třeba překonat, aby bylo dosaženo optimálního výkonu SDG. Rozdíl dvou nebo tří míst mezi zeměmi by neměl být vykládán jako „významný“, zatímco rozdíl 10 a více pozic již může být „významný“ (Sachs et al., 2025).

Celkově index sleduje více než 110 indikátorů a od roku 2025 je doplněn i zjednodušeným SDG Indexem (SDGi), který využívá 17 hlavních indikátorů po jednom pro každý cíl pro lepší sledování trendů a omezení vlivu chybějících dat. Výpočty SDG Indexu a přehledy pro Evropu vycházejí z recenzované a statisticky auditované metodiky Sustainable Development Solutions Network (SDSN) a Bertelsmann Stiftung. Přibližně 70 % indikátorů pochází z oficiálních statistik (především útvarů Evropské komise a UN custodian agencies) a 30 % z jiných zdrojů (nevládní organizace, akademická obec) (Lafortune et al., 2025).

Výpočet SDG Indexu se skládá ze tří kroků:

1. stanovení prahové hodnoty stavu a vývoje a vyloučení extrémních hodnot z distribuce každého indikátoru;
2. přeskálování údajů pro zajištění srovnatelnosti mezi indikátory, normalizace;
3. agregace indikátoru v rámci cíle a napříč všemi cíli udržitelného rozvoje.

Pro výpočet indexu je nejprve stanoveno skóre pro každý cíl pomocí aritmetického průměru indikátorů pro tento cíl. Tyto cílové výsledky jsou pak zprůměrovány napříč všemi 17 cíli udržitelného rozvoje k získání celkového skóre SDG Indexu.

V roce 2025 byly zavedeny nové indikátory, například Minimální rozmanitost stravy u dětí ve věku 6–23 měsíců pro cíl SDG 2 a Počet patentových přihlášek podle WIPO pro cíl SDG 9 (Sachs et al., 2025). V rámci evropské zprávy byl do komponenty „Leave No-One-Behind“ přidán indikátor Zaměstnanost osob se zdravotním postižením (Lafortune et al., 2025). Kromě toho je nově sledován Index podpory pro multilaterální spolupráci (UN-Mi), hodnotící angažmá zemí v rámci OSN (Sachs et al., 2025).

Dashboard pro jednotlivé cíle udržitelného rozvoje (SDGs) zemí EU27

	1 BIOLOGICKÝ	2 KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	3 ZDRAVÍ A KVALITA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	4 KVALITA VZDĚLÁNÍ	5 ROVNOST PŮLY A ŽEN	6 ČISTÁ VODA A SANITACE	7 ČISTÁ ENERGIE A KLIMA	8 ROZVOJ PRÁCE A EKONOMICKÝ ROZVOJ	9 PRŮMYSL, INOVACE A INFRASTRUKTURA	10 ROVNOST	11 ODOLNOST MĚST A OBYVATELSTVA	12 ODOLNOST PRÁCE A EKONOMICKÝ ROZVOJ	13 KLIMATICKÁ OCHRANA	14 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	15 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	16 MÍR, SPRÁVNOST A SÍLA PRÁVNÍHO SYSTÉMU	17 PARTNERSTVÍ NA ÚROVNI ČLÁNĚ
Rakousko	→	→	↔	→	↔	↔	↑	↔	↑	↓	↔	→	→	→	→	→	↔
Belgie	↑	→	↔	→	↔	↔	↔	↔	↔	↑	↔	→	→	→	→	→	→
Bulharsko	↑	↔	↔	→	→	→	↔	↔	↔	↓	↔	→	→	→	↔	→	↔
Chorvatsko	↑	↔	↔	↔	↔	↔	↑	↔	↔	↑	↑	↓	↓	→	→	→	→
Kypr	→	→	↔	↑	→	→	↔	↔	↔	↑	→	→	↓	→	↔	→	→
Česko	↑	→	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↑	→	↔	→	↔	→	↔
Dánsko	↑	→	↔	→	↔	↔	↑	↔	↔	→	↔	→	↔	→	↔	↔	↔
Estonsko	↔	→	↔	→	↔	↔	↔	↔	↔	→	↑	→	↔	↔	↔	↔	↔
Finsko	↔	→	↔	→	↔	↔	↑	→	↑	→	↔	→	→	→	→	↔	→
Francie	→	→	↔	→	↑	↔	↔	↔	↔	↑	↔	→	↔	↔	↔	→	↔
Německo	↓	→	↔	→	→	↔	↔	↔	↔	↓	↑	→	↔	↔	→	↔	↔
Řecko	↑	→	↔	→	→	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↓	↔	↔	↔	→	↔
Maďarsko	↔	→	↔	→	↔	↔	↔	↔	↔	→	↔	→	→	→	↔	→	→
Irsko	↑	→	↔	→	↔	→	↔	↔	↔	↔	↔	↓	→	↔	→	→	↔
Itálie	↑	→	↔	→	↔	→	↔	↔	↔	→	↔	→	↔	→	↔	↔	→
Lotyšsko	↔	→	↔	→	↔	↔	↑	↔	↔	→	↑	→	→	↔	↔	↔	↔
Litva	↔	→	↔	→	↔	↔	↔	→	↔	→	↔	→	↓	→	↔	↔	→
Lucembursko	↑	→	↔	↔	↔	→	↑	↔	↔	→	↔	→	↔	→	↔	→	↔
Malta	→	→	↔	→	↔	→	↔	↔	↔	↓	↔	↔	→	→	↑	→	↔
Nizozemsko	↑	→	↔	→	↑	→	↔	↔	↔	→	↑	→	↔	→	→	→	→
Polsko	↑	→	↔	↔	↔	→	↔	↔	↔	↔	↔	→	↔	→	↔	→	↔
Portugalsko	↑	→	↔	→	↔	↔	↑	↔	↔	→	↔	→	↔	↓	→	→	↔
Rumunsko	↑	↔	↔	↓	↔	↔	↔	→	↔	↔	↔	↓	→	→	→	→	↔
Slovensko	↔	→	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	→	→	→	↔	→	↔
Slovinsko	↑	→	↔	→	→	↔	↔	↔	↔	↔	↑	→	→	→	→	↔	↔
Španělsko	↔	↔	↔	↔	↑	→	↔	↔	↔	↔	↔	→	↔	↔	→	→	→
Švédsko	→	→	↔	↔	↑	↔	↑	→	↔	→	↔	→	→	↔	↔	→	↔

Srovnání metodiky a dat SDG Indexu: 2021 vs. 2025

Oblast	Stav v roce 2021	Stav v roce 2025	Poznámka/Dopad
Počet sledovaných indikátorů	110 indikátorů (globální i evropská verze)	110+ indikátorů + 17 indikátorů v rámci Simplified SDG Index (SDGi)	SDGi zaveden pro sledování trendů a minimalizaci vlivu chybějících dat
Hlavní datové zdroje	70 % oficiální statistiky (Eurostat, UN), 30 % ostatní (NGO, akademie)	Stejný poměr (~70/30), ale rozšířený o více dat od UN custodian agencies a nových vědeckých zdrojů	Více aktuálních mezinárodních datasetů
Kroky výpočtu	1. Prahové hodnoty a eliminace extrémů 2. Normalizace 3. Agregace	Stejně 3 kroky	Struktura metodiky beze změny
Nové indikátory	Žádné nové indikátory oproti předchozímu roku, pouze aktualizace dat	Minimální rozmanitost stravy u dětí ve věku 6–23 měsíců (SDG 2) – Počet patentovaných přihlášek (WIPO) (SDG 9) – Zaměstnanost osob se zdravotním postižením (Leave no one behind)	Posílení témat výživy, inovací a inkluze
Nové indexy	Nebyl zaveden nový dílčí index	Zaveden UN-Mi Index – hodnotí podporu multilaterální spolupráce v rámci OSN	První rok, co se hodnotí multilaterální angažmá
Evropský dashboard	Hodnocení EU a evropských zemí, bez speciální dimenze pro vnitrostátní nerovnosti	Rozšíření Leave no one behind o inkluzi osob s postižením	Lepší sledování nerovností uvnitř zemí
Peer-review a audit	Metodika recenzované Cambridge University Press a auditovaná JRC (2019)	Stále platný audit JRC a peer review, drobné aktualizace metodických dokumentů	Základní validace beze změny
Globální vs. evropská verze	Mírné rozdíly ve výsledcích, způsobené odlišnou sadou indikátorů	Stejné principy, ale SDGi zaveden v obou verzích	Zlepšena srovnatelnost trendů mezi globální a evropskou verzí
Publikační rozsah	167 zemí a regionů	200+ zemí a regionů, 200 000+ datových bodů	Nejrozsáhlejší vydání v historii SDG Indexu

Reference

- Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Lablonovski, G. (2025). *Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century. Sustainable Development Report 2025*. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. <https://doi.org/10.25546/111909>
- MŽP. (2022). *Cíle udržitelného rozvoje: Agenda 2030, ČR 2030*. <https://sdg-data.cz/>
- Lafortune, G., Fuller, G. (2025). *Europe Sustainable Development Report 2025: SDG Priorities for the New EU Leadership*. Paris: SDSN and Dublin: Dublin University Press. <https://sdgtransformationcenter.org/reports/europe-sustainable-development-report-2025>

Dashboard

- Dosažení cíle
- Problémy přetrvávají
- Významné výzvy
- Hlavní výzvy
- Nedostatek údajů

Trend

- ↑ Na dobré cestě nebo udržení úspěchů
- ↗ Mírně rostoucí
- Stagnující
- ↓ Klesající

Zdroje dat

Europe Sustainable Development Report 2025:
<https://sdgtransformationcenter.org/reports/sustainable-development-report-2025>

SDG Rankings: <https://dashboards.sdgindex.org/rankings/>

SDG Country Overview Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/overview>

SDG indikátory: <https://unstats.un.org/sdgs/metadata>

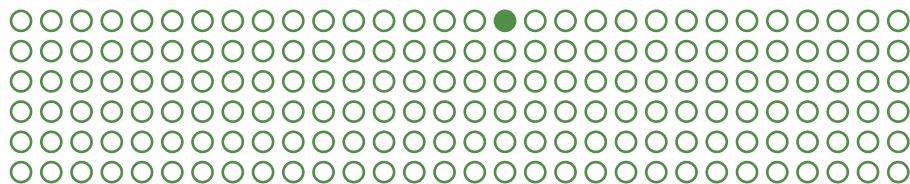

ENVIRONMENTAL PERFORMANCE INDEX (EPI)

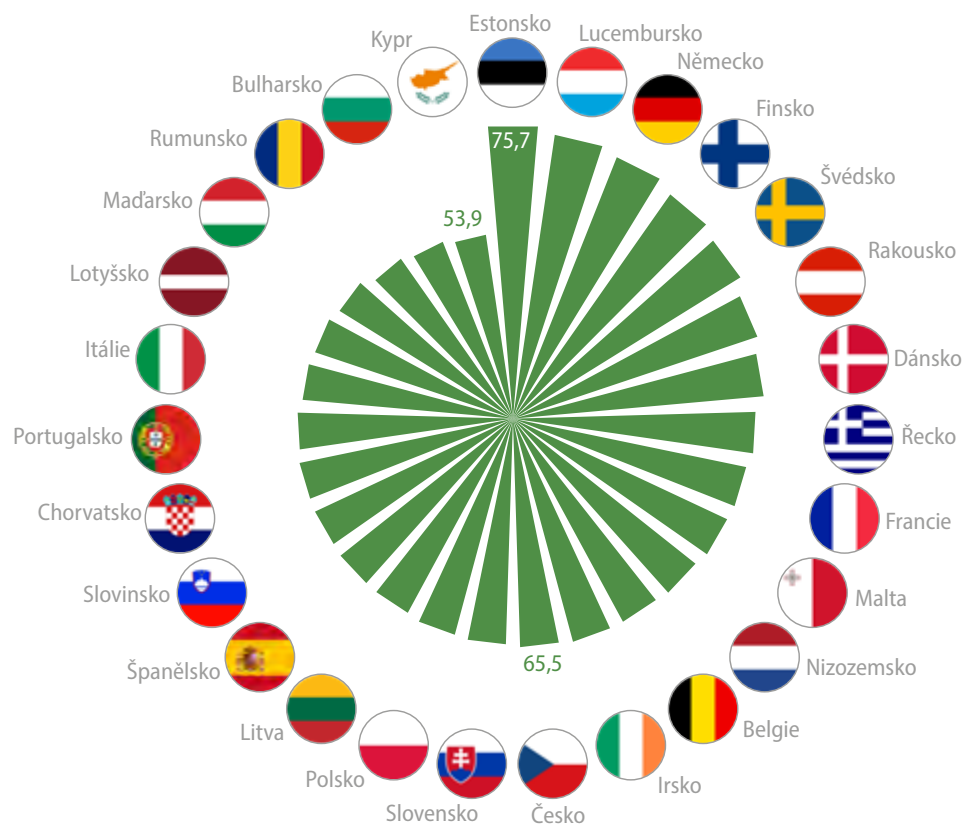
2024 | INDEX ENVIRONMENTÁLNÍ VÝKONNOSTI

Pořadí Česka ve světě

17. ze 180

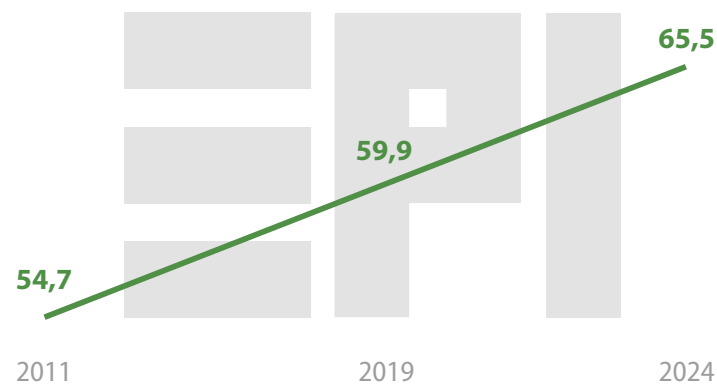
EPI skóre zemí EU27

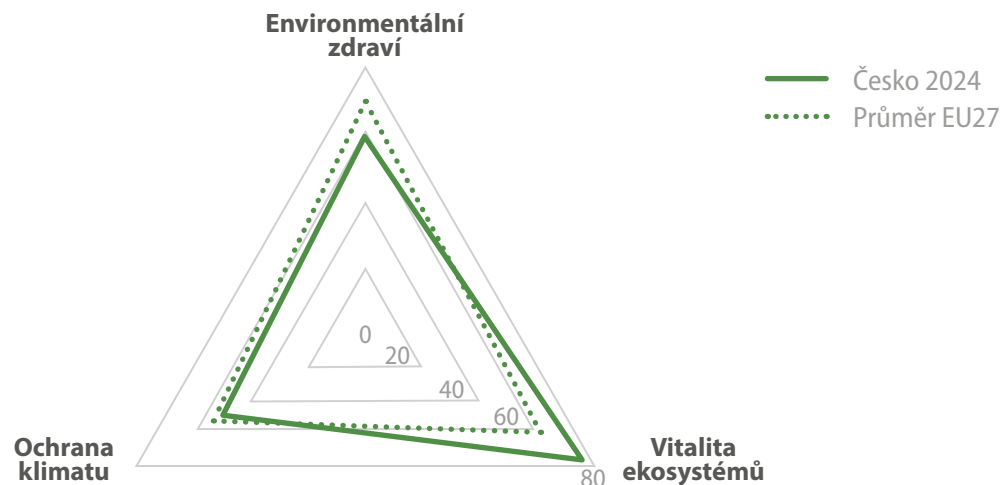
Pořadí Česka v rámci EU27

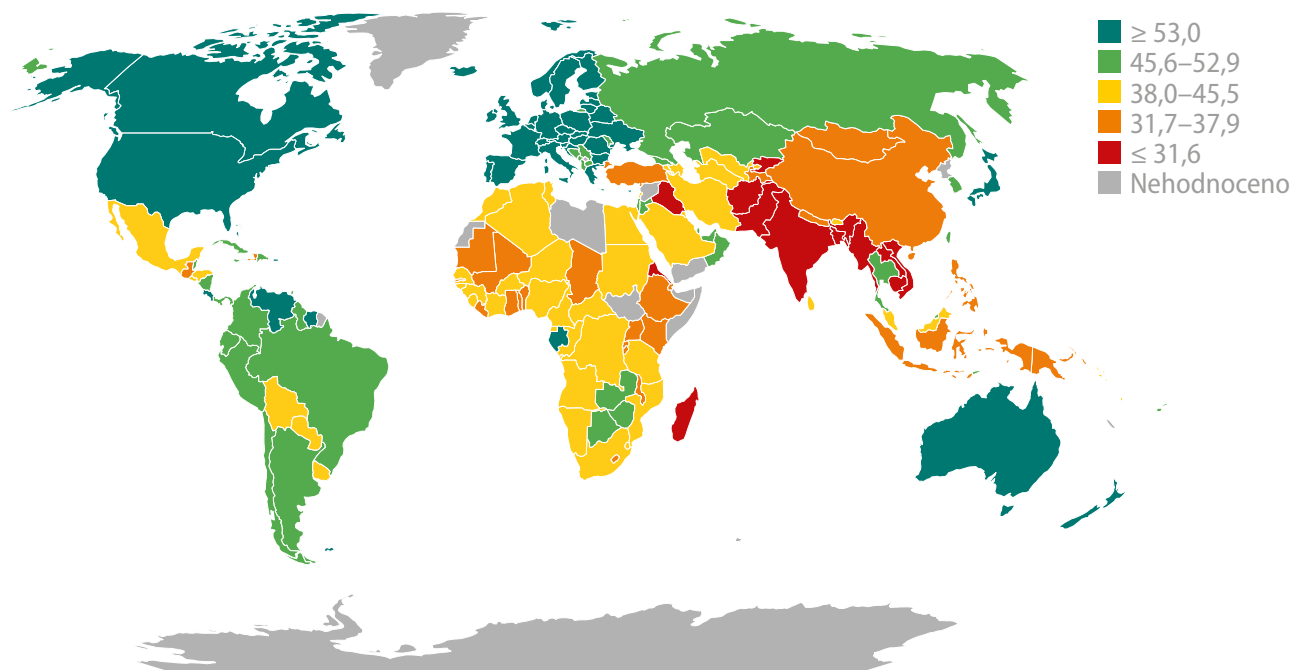
Vývoj EPI skóre v Česku

Skóre EPI dle jednotlivých komponent indexu v Česku ve srovnání s EU27

EPI ve světě

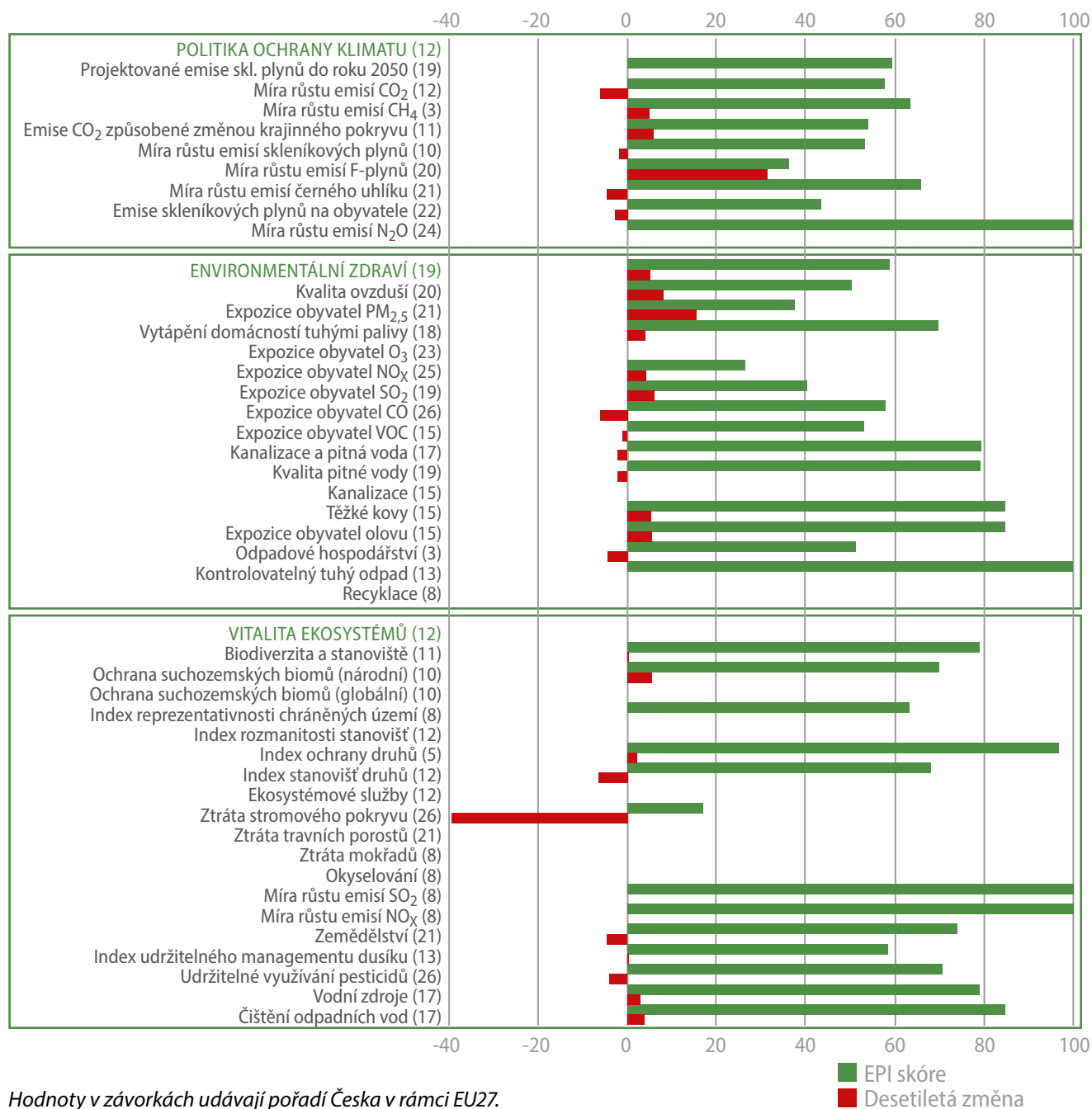

O indexu

Environmental Performance Index (EPI) je mezinárodně uznávaný ukazatel, hodnotící jak jednotlivé státy naplňují klíčové environmentální cíle. Vydání EPI 2024 zahrnuje 180 zemí a poskytuje srovnání jejich environmentální výkonnosti v kontextu mezinárodních závazků, jako jsou Agenda OSN 2030, Pařížská dohoda a Úmluva o biologické rozmanitosti.

Index je strukturován do tří hlavních komponent: **environmentální zdraví**, zahrnující např. kvalitu ovzduší, pitné vody či sanitaci, **vitalita ekosystémů**, která pokrývá biodiverzitu, lesy, zemědělství či rybolov, a **změna klimatu** (mitigace). EPI 2024 vychází z 58 indikátorů v 11 kategoriích a umožňuje sledovat nejen celkové pořadí zemí, ale i jejich pokrok v jednotlivých environmentálních oblastech. Index je zpracováván Yale Center for Environmental Law & Policy ve spolupráci s CIESIN při Columbia University a je publikován každé dva roky jako důležitý nástroj pro mezinárodní srovnání environmentální politiky a výkonnosti států.

Skóre Česka v jednotlivých indikátorech EPI

Stav a vývoj environmentální výkonnosti

Podle Environmental Performance Indexu (EPI 2024) dosáhlo Česko 65,5 bodu a umístilo se na 17. místě ze 180 hodnocených zemí, čímž patří k nejlépe hodnoceným státům ve střední Evropě. V rámci EU se ČR řadí na 14. místo a patří tak spíše ke středně výkonným zemím, neboť státy severní a západní Evropy dlouhodobě dosahují vyšších hodnot a patří mezi globální lídry environmentální politiky. I v roce 2025 je EPI jedním z hlavních dostupných indexů pro komplexní mezinárodní srovnání tohoto typu, které tak nadále představuje aktuální referenční rámec pro hodnocení vývoje.

Silné stránky Česka se dlouhodobě soustřeďují do oblasti environmentálního zdraví a ochrany přírodních zdrojů. Velmi dobrých výsledků dosahuje zejména v kvalitě ovzduší (93,8 bodu), čištění odpadních vod (84,8), hospodaření s vodními zdroji (79,1) a ochraně biodiverzity a přírodních stanovišť (78,9). Tyto výsledky odrážejí dlouhodobé investice do environmentální infrastruktury, zpřísnění legislativy a postupné zlepšování institucionální správy životního prostředí.

Naopak slabší výkonnost přetrvává v oblastech lesního hospodářství (22,5 bodu), produkce odpadu na obyvatele (23,4) a ochrany klimatu (52,2), která je v současné metodice EPI součástí vitality ekosystémů. Nízké skóre v kategorii lesů je především důsledkem kůrovcové kalamity, jež v uplynulých letech významně narušila ekologickou stabilitu lesních porostů. Přesto zůstává podíl lesů v Česku nadprůměrný (cca 34 % území), což představuje potenciál pro dlouhodobou obnovu a adaptaci na změnu klimatu. V oblasti klimatu je hlavní výzvou vysoká emisní náročnost ekonomiky, spojená s průmyslovým charakterem země a přetrvávajícím významem fosilních zdrojů v energetickém mixu.

Celkově EPI 2024 ukazuje, že Česko dosahuje nadprůměrné environmentální výkonnosti zejména v ochraně ovzduší, vody a přírody, zatímco mitigace

Hodnoty v závorkách udávají pořadí Česka v rámci EU27.

změny klimatu, oběhové hospodářství a obnova lesních ekosystémů zůstávají klíčovými oblastmi s potenciálem dalšího zlepšení. Z pohledu vývoje k roku 2025 se tak jako zásadní priority jeví urychlení dekarbonizace, snížení materiálové a emisní náročnosti ekonomiky a systematická ekologická obnova krajiny.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Vysoká komplexnost hodnocení. - Široká škála indikátorů. - Standardizovaná a auditovaná data. - Srozumitelná a přehledná škála výsledků.	- Zjednodušení komplexní reality do jediného skóre. - Opožděná aktualizace některých dat. - Subjektivní vážení a porovnávání indikátorů. - Omezené zohlednění regionálních specifik.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre na stupnici 0–100 (kde 100 představuje ideální stav, resp. naplnění cílů)

Časová řada: 2006–2024, aktualizace každý sudý rok

Autor a výpočty: University of Yale, výpočet a metodický dozor zajišťuje Yale University ve spolupráci s Columbia University:

Martin J. Wolf (Yale Center for Environmental Law & Policy)

Zachary A. Wendling (Yale Center for Environmental Law & Policy)

John W. Emerson (Department of Statistics and Data Science, Yale University)

Alex de Sherbinin (CIESIN, Columbia University)

Daniel C. Esty (Director, Yale Center for Environmental Law & Policy)

Geografický rozsah: 180 zemí světa

Data a metodika

Index environmentální výkonnosti představuje komplexní analytický nástroj, který kvantifikuje a srovnává stav životního prostředí ve 180 zemích světa. Verze pro rok 2024 agreguje údaje z 58 indikátorů rozdělených do 11 tematických kategorií, které směřují k hodnocení tří hlavních komponent: zdraví životního prostředí (Environmental Health), vitalita ekosystémů (Ecosystem Vitality) a změna klimatu (Climate Change).

Celkové skóre je vypočteno na bezrozměrné škále 0–100, přičemž hodnota 100 představuje ideální stav, tedy úplné dosažení mezinárodně stanovených cílů

udržitelosti, které jsou definované OSN či Pařížskou dohodou. Data využívaná pro výpočet indexu pocházejí z prověřených mezinárodních zdrojů, mezi které patří například instituce OSN, OECD, Eurostat či specializovaná pracoviště jako Potsdam Institute for Climate Impact Research. Vstupní údaje jsou standardizovány, auditovány a následně přepočteny na indikátory míry růstu očištěné od fluktuací ekonomického cyklu.

Metodika EPI 2024 reflektuje aktuální globální výzvy zavedením nových ukazatelů. V oblasti ochrany biodiverzity se nově sleduje efektivita správy chráněných území a ochrana mořských i pobřežních habitatů. V rámci kvality ovzduší byla analýza rozšířena o expozici oxidu siřičitému, oxidům dusíku, oxidu uhelnatému a těkavým organickým látkám. Zásadní novinkou je hodnocení klimatické politiky skrze projekce směřující k dosažení nulových čistých emisí do roku 2050. Navzdory vysoké metodické úrovni je třeba výsledky indexu interpretovat s vědomím jeho limitů. Silnou stránkou zůstává komplexnost, srozumitelná srovnávací škála a auditovaná data. Slabinou je naopak nevyhnutelné zjednodušení reality do jediného čísla, časové zpoždění některých mezinárodních statistik a omezená schopnost postihnout specifické regionální kontexty. EPI proto slouží jako cenný globální benchmarkingový nástroj, který by však měl být v praxi doplňován podrobnými národními a kvalitativními daty.

Reference

- Carbon Trail. (2025). *What is Environmental Performance Index (EPI)?* <https://carbontrail.net/blog/what-is-environmental-performance-index-epi/>
- OSN. (2025). *Cíle udržitelného rozvoje*. <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>
- MŽP. (2025). *Pařížská dohoda*. <https://mzp.gov.cz/cz/zahranicni-vztahy/mezinarodni-smlouvy-v-oblasti-zivotniho-prostredi/parizska-dohoda>
- MŽP. (2025). *Úmluva o biologické rozmanitosti*. <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/priroda-a-krajina/mezinarodni-umluvy-v-ochrane-prirody/CBD>

Zdroje dat

Hlavní stránka EPI: <https://epi.yale.edu/>

EPI Report 2024 a další dokumenty: <https://epi.yale.edu/downloads>

Průzkumník vah EPI: https://public.tableau.com/app/profile/megan.ayers/viz/EPI_dashboard/Instructions

World Population Review, EPI by Country: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/environmental-performance-index-by-country>

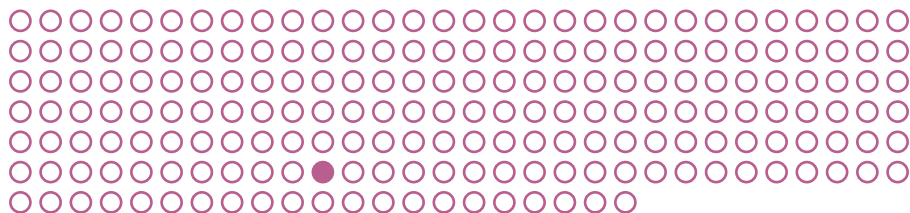
BIODIVERSITY INTACTNESS INDEX (BII)

2014* | INDEX NEPORUŠENOSTI BIODIVERZITY

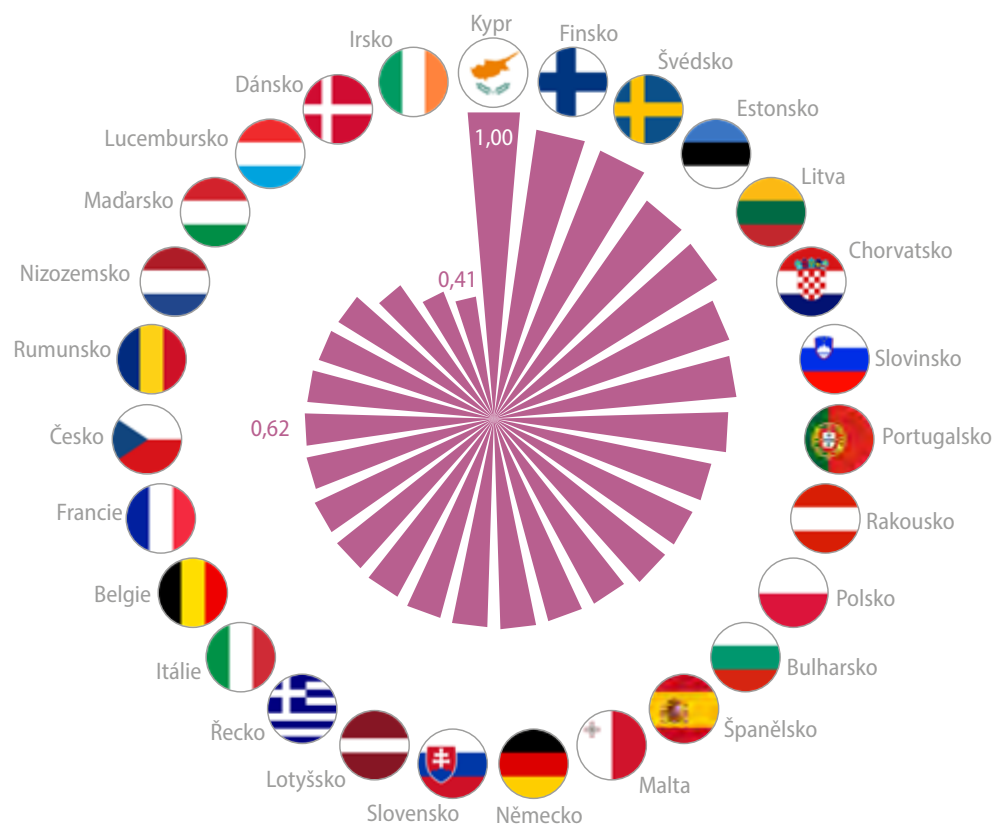
* Novější data k indexu nejsou k dispozici, hodnocení kontextu aktualizováno dle současného vývoje.

Pořadí Česka ve světě

161. z 201

BII zemí EU27

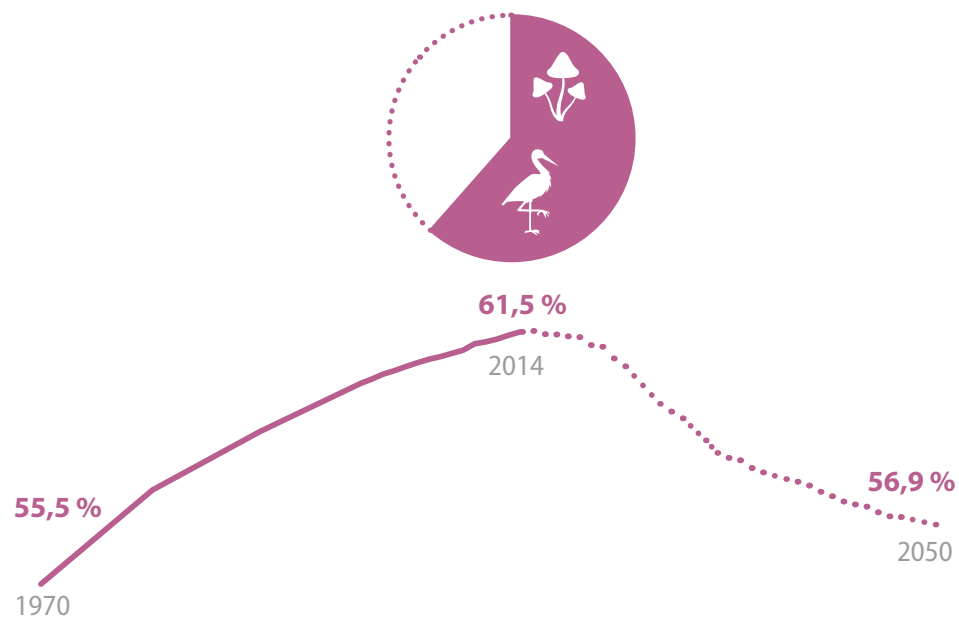

Pořadí Česka v rámci EU27

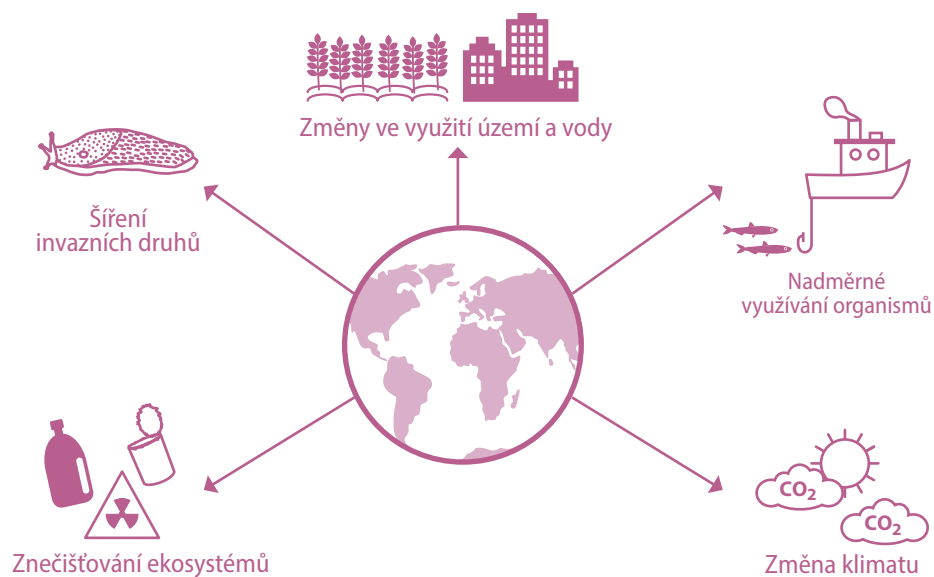

Vývoj BII v Česku

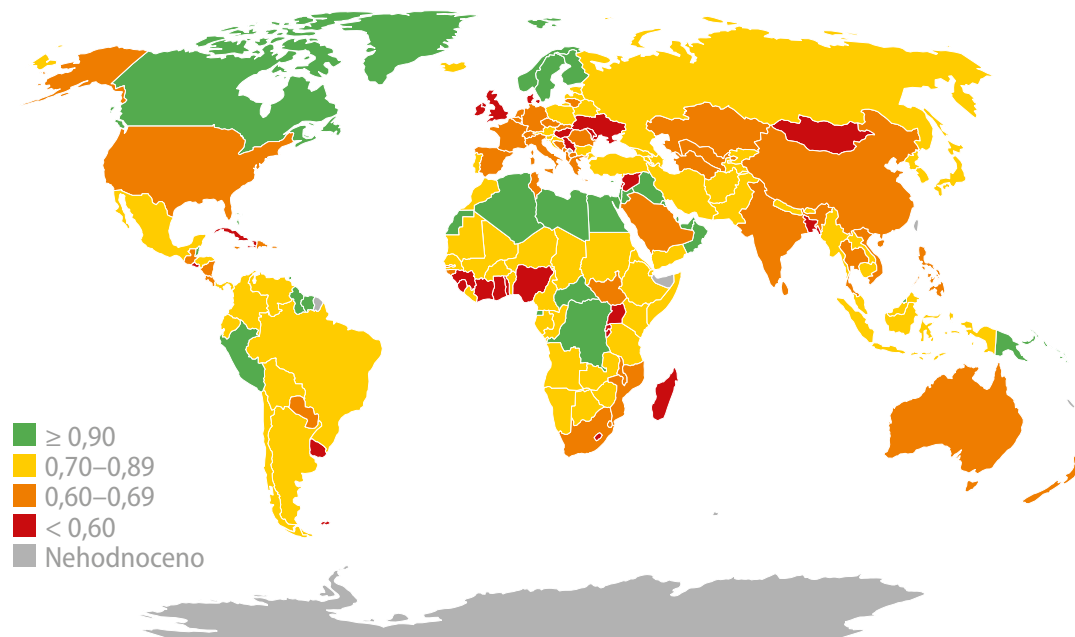
Zbývající biodiverzita v roce 2014

Hlavní důvody ztráty biodiverzity

BII ve světě

O indexu

Index neporušenosti biodiverzity (Biodiversity Intactness Index, BII) kvantifikuje významnost změn v ekosystémech způsobených antropogenním tlakem. Jedná se o odhadovaný podíl zbývajících druhů, které vlivem člověka v dané oblasti dosud nevyhynuly. Index BII je lokalizovaný a po agregaci napříč oblastmi (zeměmi, regiony nebo celosvětově) lze zjistit zbývající biodiverzitu v dané oblasti, kde 100 % znamená nedotčený ekosystém, zatímco 0 % je zcela vyčerpaný ekosystém.

Indikátory biologické rozmanitosti jsou důležitými nástroji pro podporu udržitelnosti, většina z nich však hodnotí pouze krátké časové období. Na rozdíl od jiných indikátorů biodiverzity, které by mohly vykazovat v současnosti stabilní nebo dokonce zlepšující se trend početnosti druhů, index BII rozlišuje historickou ztrátu populací zvířat a rostlin v zemích s dlouhodobým vlivem na přírodu, jako např. v Evropě. BII také integruje informace ze širšího spektra skupin zvířat, rostlin a hub než jakýkoli jiný indikátor biodiverzity a je přímo úměrný průměrné početnosti druhů. Do výpočtu modelu BII jsou také zahrnuty hlavní hnací síly způsobující ztrátu biodiverzity (změna a intenzifikace ve využívání půdy, růst lidské populace a snižování pestrosti krajiny) a zároveň obsahuje projekce do roku 2050 pro různé vývoje antropogenních tlaků podle pěti scénářů socioekonomického rozvoje Sdílených socioekonomických cest (SSP) (Riahi et al., 2017), které zahrnují globální projekce bohatství, populace, vzdělání, technologií a závislosti na fosilních palivech. To umožňuje odhadnout nejen to, jak se dosud změnil stav přírody, ale také jak se změní v možné budoucnosti, a otestovat pravděpodobný dopad konkrétních politik zaměřených na zvýšení biologické rozmanitosti v rámci budoucích scénářů.

Index byl použit pro hodnocení v klíčových globálních zprávách o stavu biodiverzity (IPBES, 2019) a je také používán pro hodnocení ztráty biodiverzity rozšířeného rámce planetárních mezí (Persson et al., 2022). V tomto rámci je BII oblasti 0,90 (90 % zachovalé biodiverzity) považováno za hranici bezpečného prostoru pro lidstvo (Newbold et al., 2015). Překročení této hranice zvyšuje riziko ztráty klíčových prvků v ekosystémech, které jsou potřebné k tomu, aby oblast byla zdravá pro rostliny a živočichy, kteří tam žijí. Překročení této hranice znamená, že život v oblasti může vyžadovat značný zásah lidí, aby byla obyvatelná a produktivní.

Stav a vývoj neporušenosti biodiverzity

Indexy BII i projekce vývoje biodiverzity vycházejí z dat z roku 2014, což je nutné brát v úvahu při jejich interpretaci, protože nemusí zachycovat změny a dynamiku poslední dekády. Přesto však tato data poskytují důležité varování a ukazují dlouhodobý trend úbytku biodiverzity, který podle mezinárodních institucí vyžaduje zásadní a rychlou transformaci způsobu, jakým využíváme a chráníme přírodu. V roce 2014 činila globální hodnota BII 0,77, přičemž většina regionů byla pod bezpečným limitem 0,90, s nejnižšími hodnotami v Karibiku, východní a střední Asii a západní Evropě. Hlavními příčinami ztráty biodiverzity jsou neudržitelné využívání přírodních zdrojů, změna klimatu, znečištění ekosystémů a šíření invazních druhů, přičemž úbytek probíhal od průmyslové revoluce s výraznými regionálními rozdíly. Podle projekce scénáře středního vývoje (SSP2) se očekává, že mezi lety 2015 a 2050 globální BII klesne o dalších 0,9 p. b., což podtrhuje nutnost zásadních opatření pro zvrácení tohoto trendu.

V EU27 jsou nejvyšší hodnoty indexu (více než 0,9) na Kypru, ve Finsku a Švédsku. Naopak nejnižší (pod 0,5) jsou v Irsku a Dánsku. V období 1970–2014 se hodnota BII v Evropě zvýšila o 2,12 p. b., nicméně podle scénáře středního vývoje (SSP2) dojde v období 2015–2050 ke zvrácení pozitivního trendu a snížení BII o 0,68 p. b. Nejzásadnějším důvodem ztráty biodiverzity v Evropě je ztráta a degradace habitatů způsobená změnami ve využívání území (neudržitelné zemědělství a lesnictví, doprava, rozvoj měst, výroba energie, těžba nerostných surovin). Pro sladkovodní biotopy jsou běžnou hrozbou fragmentace řek a potoků a odběry vody.

Česko se v rámci EU27 řadí ke konci žebříčku, na 21. místo. Hodnota BII v Česku v roce 2014 činila 0,62, přičemž v období 1970–2014 se zvýšila o 5,96 p. b. Nicméně podle projekce scénáře středního vývoje (SSP2) dojde v období 2015–2050 ke zvrácení pozitivního trendu a snížení BII o 4,58 p. b. Do zvýšení hodnoty BII v období 1970–2014 se promítlo zvýšení rozlohy území s nízkou intenzitou lidského využití (trvalé travní porosty a lesy), která se má v rámci scénáře SSP2 do roku 2050 snížit o 6,08 p. b. Podle tohoto scénáře má také dojít ke zvýšení hustoty zalidnění ze 116,01 obyvatel.km⁻² v roce 2014 na 127,62 obyvatel.km⁻² v roce 2050 a ke zvýšení rozlohy městské zástavby o 0,74 p. b.

Všechny indikátory biodiverzity ukazují na **globální úpadek biodiverzity** a tlaky, které tento úpadek způsobují, se stupňují. Zachování biodiverzity a přínosů, které příroda lidem poskytuje, je však nezbytné pro dosažení cílů udržitelného rozvoje a lidského blahobytu. Například produkce potravin závisí na biologické rozmanitosti a škále ekosystémových služeb, které podporují zemědělskou produktivitu. Příroda je klíčová také pro splnění cílů v oblasti ochrany klimatu. Přibližně třetina čistého snížení emisí skleníkových plynů, které je zapotřebí ke splnění cílů Pařížské dohody, by mohla pocházet z řešení založených na přírodě (IPBES, 2019).

Navzdory rostoucím politickým iniciativám a implementaci Kunmingsko-Montrealského globálního rámce pro biodiverzitu zůstává tempo úbytku druhů a degradace přírodních stanovišť kriticky vysoké (CBD, 2022). Nejnovější analýzy potvrzují, že svět stále směřuje k překračování bezpečných ekologických limitů, přičemž snižování integrity přírodních systémů probíhá nerovnoměrně napříč regiony i sektory hospodářství. Zvrácení trendu úbytku biodiverzity vyžaduje kombinaci rozsáhlé obnovy ekosystémů, transformace zemědělských a lesnických postupů, efektivnější ochrany přírodních stanovišť a začlenění cílů ochrany přírody do všech hospodářských sektorů, jak vyzdvihuje Kunmingsko-Montrealský globální rámec pro biodiverzitu, který do roku 2030 stanovuje cíl obnovit alespoň 30 % degradovaných ekosystémů a zásadně snížit tlaky způsobené změnou využití půdy (CBD, 2022). K tomu je nutná i změna finančních toků, hodnotových systémů a institucí, které musí systematicky podporovat přírodě blízká řešení a udržitelnou produkci potravin (UNEP-WCMC, 2020). Současně je klíčové průběžné monitorování, vyhodnocování dopadů a adaptace strategií tak, aby opatření skutečně vedla ke zpomalení a následnému obratu současného trendu ztráty biologické rozmanitosti (IPBES, 2019).

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Index poskytuje dlouhou časovou řadu pro většinu území planety a shromažďuje informace o širším spektru organismů než ostatní indexy biodiverzity. - Vzhledem k dostupnosti dat pro jednotlivé státy ho lze použít k porovnávání a hodnocení v rámci planetárních mezí. - Využití scénářů socioekonomického vývoje umožňuje hodnotit změnu trendů v biologické rozmanitosti v reakci na budoucí politiky. To může tvůrcům politik pomoci porovnat různá opatření.	- Část druhů, kterou autoři považují za přirozeně přítomnou, může být v dané oblasti invazní. - I přes široké geografické pokrytí trpí index nedostatkem údajů pro některé oblasti, což snižuje přesnost u menších oblastí. - Vliv hnacích sil na biodiverzitu je při výpočtu zjednodušen a jejich výčet není kompletní. - Projekce vývoje indexu vycházejí z předpokladu, že se vztah mezi biologickou rozmanitostí a lidskou činností nezmění. Cílem globální agendy udržitelného rozvoje je nicméně transformace systémů výroby a spotřeby tak, aby poskytovaly lidský blahobyt a zároveň umožňovaly obnovu přírody. Projekce tak například nepředpokládají začleňování přírody do lidmi využívaného území a zvyšování propojenosti ekosystémů.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrná hodnota 0–1, kde 1 = 100 % dosud nevyhynulých druhů

Časová řada: 1970–2014 s projekcí do roku 2050

Autor: projekt PREDICTS, The Natural History Museum London

Geografický rozsah: 201 zemí světa

Data a metodika

Index je vypočítaný pomocí dat z ekologických studií provedených po celém světě. Tyto údaje zahrnují více než 54 000 druhů, které zahrnují nejen ptáky a savce, skupiny nejčastěji používané v ukazatelích biologické rozmanitosti, ale také rostliny, houby a hmyz. Tyto studie umožňují odvodit výchozí počet a rozmanitost druhů na téměř nenarušených místech, kterou lze poté porovnat s biologickou rozmanitostí na místech s vysokou lidskou aktivitou.

Index je odvozen z kombinace dvou modelů. První model představuje, jak lidská činnost ovlivnila celkové množství druhů v kterékoli oblasti. Druhý model analyzuje, jak podobná je ekologická komunita jednotlivých lokalit s téměř nenarušenými lokalitami, což je známé jako kompoziční podobnost a zahrnuje to, jaké původní druhy jsou přítomny a jaké druhy jsou dominantní. V dalším kroku je každý z těchto modelů zkombinován s mapami antropogenních tlaků, včetně změn a intenzifikace ve využívání půdy, růstu lidské populace a zjednodušování krajiny. Výsledkem jsou nové mapy toho, jak byla diverzita a kompoziční podobnost ovlivněna lidskými tlaky. Spojením těchto dvou map je získáno BII: procento původní ekologické komunity, která je v dané oblasti zachována.

Hodnota BII každé země nebo regionu je průměrem na celém území, přičemž každý kilometr čtvereční je stejně důležitý. Alternativním přístupem by bylo vážit každý čtvereční kilometr podle toho, jak je ekologicky aktivní, tedy podle jeho čisté primární produkce. To by zdůraznilo, že neporušenost biologické rozmanitosti je důležitější na produktivních místech, jako jsou deštné pralesy, než v oblastech s nízkou produktivitou, jako jsou pouště.

Datová sada indexu je vypočítána na základě průměrné hodnoty BII, vážené rozlohou prostorových jednotek (buněk) pro každý rok, a vývoje hnacích sil (jak změny ve hnacích silách ovlivňují hodnotu BII) podle projekcí pěti scénářů SSP s horní a dolní hranicí nejistoty. Kódy oblastí odpovídají standardu UN M49 pro země, oblasti, subregiony a regiony. Proměnné zahrnují:

- Plodiny: průměrné zastoupení buněk mřížky přiřazených jednoletým plodinám, víceletým plodinám a plodinám vázajícím dusík
- Pastviny
- Urbanizovaná území
- Intenzivní zemědělství: vysoce intenzivní zemědělství – jednoleté plodiny, vytrvalé plodiny a plodiny vázající dusík
- Přírodní oblasti: primární a vzrostlá sekundární vegetace, která je minimálně nebo mírně využívána
- Průměrná hustota zalidnění.

Odhady BII pro zemi, region nebo svět jsou odvozeny ze statistického modelování celého souboru dat. Pro výpočet nejistoty těchto odhadů autoři použili stejné statistické modely desetkrát, přičemž pokaždé vynechali data z jednoho velkého biomu a použili jej k výpočtu BII. Tato technika jim poskytla deset odhadů a na konci každého desetiletí uvádí nejnížší a nejvyšší z nich jako míru nejistoty.

Reference

- CBD. (2022). *Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework*. Secretariat of the Convention on Biological Diversity. <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-15/cop-15-dec-04-en.pdf>
- IPBES. (2019). *Global assessment report on biodiversity and ecosystem services*. Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. https://files.ipbes.net/ipbes-web-prod-public-files/inline/files/ipbes_global_assessment_report_summary_for_policymakers.pdf
- Helen Phillips; Adriana De Palma; Ricardo E Gonzalez; Sara Contu et al. (2021). *The Biodiversity Intactness Index – country, region and global-level summaries for the year 1970 to 2050 under various scenarios*. Natural History Museum. <https://doi.org/10.5519/he1eqmg1>
- UNEP-WCMC. (2020). *Strategy for halting and reversing biodiversity loss*. UN Environment Programme World Conservation Monitoring Centre. <https://www.unep-wcmc.org/en/news/strategy-for-halting-and-reversing-biodiversity-loss-revealed>

Zdroje dat

Data BII: <https://data.nhm.ac.uk/dataset/bii-bte>

Prohlížeč dat: <https://www.nhm.ac.uk/our-science/data/biodiversity-indicators/biodiversity-intactness-index-data>

WATER EXPLOITATION INDEX+ (WEI+)

2023

INDEX VYUŽITÍ VODY+

Pořadí Česka v Evropě

20. ze 36

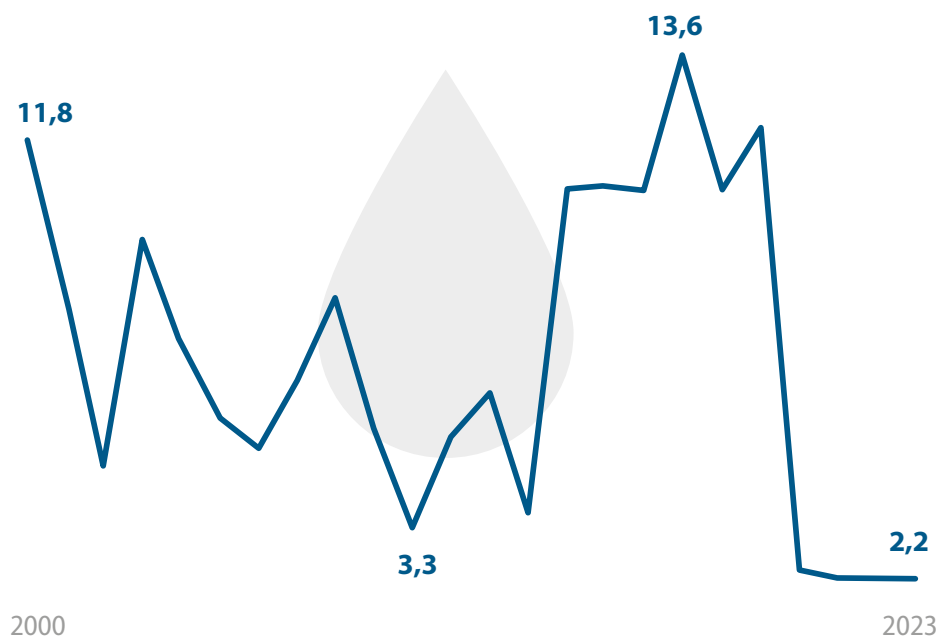
WEI+ v zemích EU27 [%]

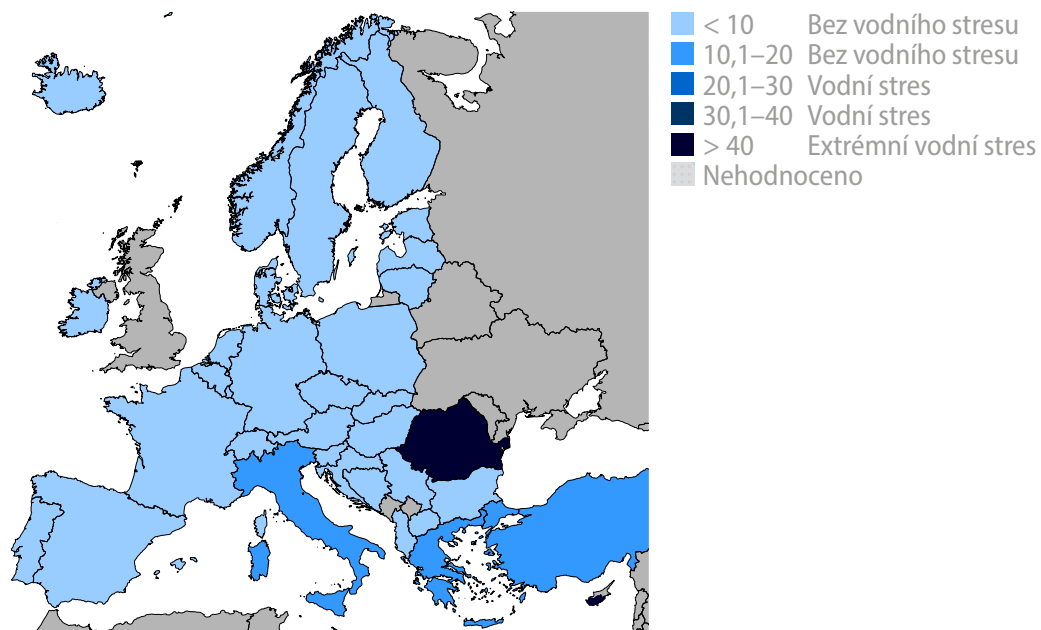
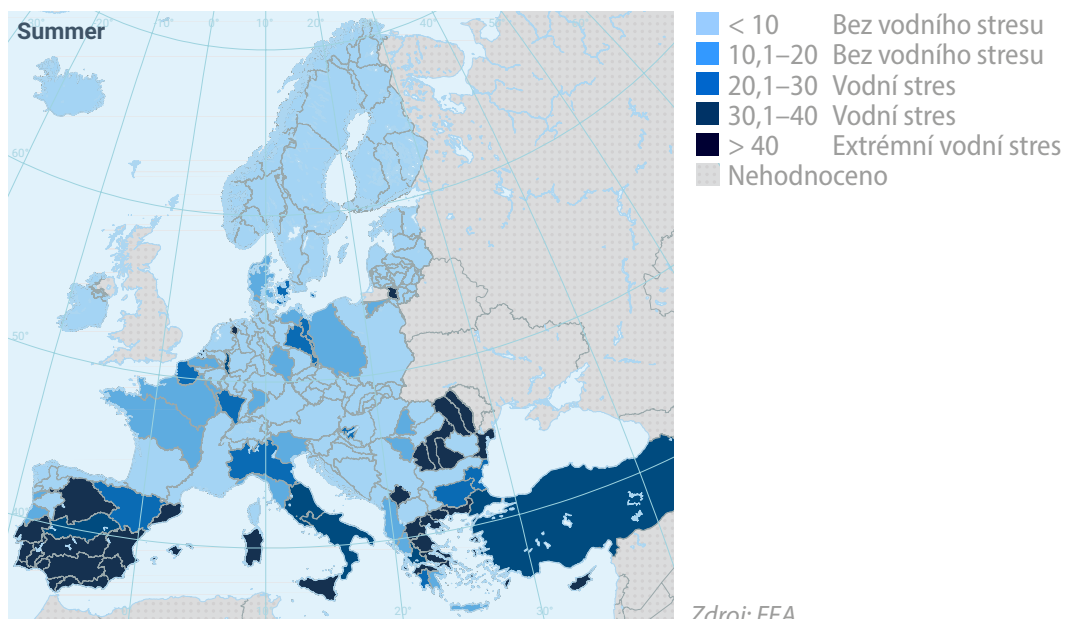
Pořadí Česka v rámci EU27

Vývoj WEI+ v Česku [%]

S růstem hodnot indexu se tlak na využití vody zvyšuje, pořadí zemí je proto počítáno od nejnižších hodnot.

WEI+ v Evropě, 2023 [%]**WEI+ v Evropě dle povodí, léto 2023 [%]**

Zdroj: EEA

O indexu

Index využití vody plus (Water Exploitation Index plus, WEI+) slouží k hodnocení tlaku lidské činnosti na obnovitelné zdroje sladké vody na definovaném území (stát, povodí nebo dílčí povodí). Index je mezinárodně uznávaným ukazatelem vodního stresu a je používán řadou institucí, včetně FAO, OECD, Eurostatu a Evropské agentury pro životní prostředí (EEA). Obdobný indikátor je rovněž využíván ke sledování plnění cíle SDG 6.4.2 – úroveň vodního stresu na globální úrovni.

WEI+ vyjadřuje čistou spotřebu sladké vody jako podíl obnovitelných zdrojů sladké vody (povrchových a podzemních) dostupných v daném území a čase. Rozdíl mezi odběrem a návratem vody je považován za skutečnou spotřebu vody a představuje přímý tlak na obnovitelné vodní zdroje.

Hodnoty indexu nad 20 % jsou obecně považovány za indikátor vodního stresu, zatímco hodnoty rovné nebo vyšší než 40 % signalizují závažný nedostatek vody, při němž může být využívání vodních zdrojů dlouhodobě neudržitelné.

Index WEI+ byl původně koncipován především pro sezónní hodnocení na úrovni povodí, což umožňuje zachytit výrazné časové a prostorové rozdíly v dostupnosti a využívání vodních zdrojů. V současnosti je však WEI+ využíván také na národní úrovni jako průměrná roční hodnota a je součástí indikátorového rámce SDGs i monitoringu 8. akčního programu pro životní prostředí (8th EAP).

Index WEI+ je úzce provázán s hlavními politikami EU v oblasti ochrany vod. Rámcová směrnice o vodách (2000/60/ES) vyžaduje udržitelné využívání vodních zdrojů založené na dlouhodobé ochraně jejich dostupnosti a na zajištění rovnováhy mezi odběry vody a doplňováním podzemních vod. Dosažení dobrého kvantitativního stavu podzemních vod je klíčové nejen pro samotné vodní zdroje, ale i pro závislé suchozemské a vodní ekosystémy.

Snižování vodního stresu je dále podporováno řadou dalších politik EU, včetně Akčního plánu pro oběhové hospodářství, nařízení o opětovném využívání vody, Společné zemědělské politiky, strategie Farm to Fork, Evropské zelené dohody a Strategie adaptace na změnu klimatu. Tyto politiky se zaměřují zejména na zvyšování efektivity využívání vody, omezení ztrát v distribučních systémech, podporu úspor vody v zemědělství a průmyslu, využívání recyklované vody a posilování odolnosti vodního cyklu vůči dopadům změny klimatu. Evropská strategie pro vodohospodářskou odolnost stanovuje cíl zvýšit účinnost využívání vody alespoň o 10 % do roku 2030, což představuje klíčový rámec pro budoucí snižování vodního stresu v EU.

Stav a vývoj využití vody

Hodnocení států EU27 na základě indexu WEI+ ukazuje, že při agregovaném ročním pohledu se většina zemí stále pohybuje pod hranicí 20 %, která vymezuje podmínky vodního stresu. Tento průměrný údaj však zastírá významnou prostorovou a sezónní variabilitu. Zatímco celkové odběry vody v EU mezi lety 2000 a 2023 poklesly přibližně o 14 %, rozsah území postiženého vodním stresem se dlouhodobě nesnižuje. V roce 2023 bylo alespoň v jednom ročním období vystaveno vodnímu stresu 28 % území EU a 32 % obyvatel, což potvrzuje přetrvávající strukturální problém v hospodaření s vodními zdroji. Vodní stres se v EU zvyšuje mezi dubnem a zářím, kdy dochází ke kombinaci nižší dostupnosti vody s vyššími odběry pro zemědělství, veřejné zásobování, cestovní ruch a další ekonomické aktivity.

Trvale nejvyšší míra vodního stresu je zaznamenávána v jižní Evropě. Kypr a Malta patří mezi nejvíce zasažené státy EU, přičemž Malta čelí prakticky permanentním podmínkám vodního stresu, částečně v důsledku svých přirozených hydroklimatických podmínek a závislosti na odsolování mořské vody. Výrazný sezónní vodní stres byl v posledních letech opakovaně zaznamenán také v Řecku, Portugalsku, Španělsku, Itálii a Rumunsku, zejména na jaře a v létě. V těchto regionech je tlak na vodní zdroje zesilován intenzivním zavlažováním, vysokou spotřebou vody v cestovním ruchu a klesajícími srážkovými úhrny.

Vodní stres se však neomezuje pouze na jižní Evropu. Sezónní problémy s nedostatkem vody byly v roce 2023 zaznamenány také v řadě povodí západní, střední a severní Evropy, včetně Belgie, Nizozemska, Německa, Francie či Česka. V Česku byl nejvyšší sezónní tlak na vodní zdroje zaznamenán ve třetím čtvrtletí roku 2023, kdy hodnota WEI+ dosáhla přibližně 3,6 %, tedy hluboko pod hranici vodního stresu. Přesto i v Česku dochází k postupnému zvyšování sezónních výkyvů dostupnosti vody, zejména v souvislosti s opakujícími se suchými epizodami.

Zásoby sladké vody v Evropě jsou prostorově velmi nerovnoměrné a vystavené rostoucímu socioekonomickému tlaku. Největší odběry vody v EU dlouhodobě směřují do výroby energie, zemědělství a veřejného zásobování vodou, přičemž jejich význam se regionálně liší. Zatímco v jižní Evropě dominuje zemědělství, v západní a střední Evropě hrají klíčovou roli energetika a veřejné zásobování. V Česku převažují odběry vody pro veřejnou potřebu a energetiku, přičemž zemědělství a zásobování obyvatelstva vytvářejí nejvyšší tlak na podzemní vody zejména v jarním a letním období, zatímco energetika zatěžuje především povrchové vodní zdroje.

Změna klimatu navíc dále zvyšuje sezónní nedostupnost sladké vody v Evropě. Očekává se nárůst četnosti, intenzity a dopadů sucha, což spolu s pokračujícím populačním a ekonomickým tlakem činí snížení vodního stresu do roku 2030 nepravděpodobným. Současný vývoj tak potvrzuje, že bez cílených opatření ke snížení odběrů, zvýšení efektivity využívání vody a posílení adaptace na klimatickou změnu bude vodní bezpečnost v řadě regionů EU nadále zhoršována.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• Metodika přesně odečítá navracenou vodu, čímž kvantifikuje reálný deficit v hydrologickém cyklu. • Integrace do Cílů udržitelného rozvoje OSN zajišťuje mezinárodní srovnatelnost dat. • Možnost aplikovat index na různé úrovně, od dílčích povodí až po nadnárodní celky, pro cílený management. • Slouží jako klíčový podklad pro naplňování Rámcové směrnice o vodách a strategické plánování adaptací.	• Oficiální vyhodnocení na úrovni EU vykazuje několikaleté zpoždění. • Index měří pouze kvantitu (objem) vody, nikoliv její chemický stav nebo ekologickou kvalitu po navrácení. • Přesný výpočet vyžaduje detailní monitoring navracené vody, což je v některých sektorech obtížně měřitelné. • Data o jezerech a přehradách jsou neúplná. Používání modelovaných dat může zakrývat skutečný objem vody uložený v nádržích a také tok vody do nich a z nich.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: Procentuální podíl (%) vyjadřující míru celkové čisté spotřeby sladké vody vzhledem k objemu dostupných obnovitelných zdrojů sladké vody v definovaném čase a prostoru. Platí přímá úměra, kdy vyšší hodnota WEI+ signalizuje intenzivnější antropenní tlak a vyšší míru vodního stresu.

Časová řada: 2000–2023

Autor: Evropská environmentální agentura (European Environment Agency – EEA)

Pravidelné výpočty: pravidelné výpočty a revize dat probíhají ve dvouletých cyklech

Geografický rozsah: celkem 36 evropských zemí (zahrnuje členské státy EU27, země EHP a spolupracující balkánské státy)

Data a metodika

WEI+ (Water Exploitation Index Plus) vyjadřuje, jak velkou část dostupných obnovitelných sladkovodních zdrojů dané území skutečně spotřebuje v určitém období (typicky během roku nebo sezony).

Regionální WEI+ byl navržen v roce 2011 technickou pracovní skupinou v rámci Společné implementační strategie Rámcové směrnice o vodách a v roce 2012 byl schválen řediteli pro vodu (Water Directors) jako součást indikátorového souboru pro hodnocení nedostatku vody a sucha. Nová metodika WEI+ umožňuje lépe zachytit sezónní a prostorové rozdíly vodního stresu v celé Evropě a zajistit srovnatelnost výsledků mezi povodími.

WEI+ se vypočítá podle následujícího vzorce:

$$\text{WEI+} = \frac{(\text{odběry vody}) - (\text{návrat vody, která se vrátí zpět do životního prostředí})}{\text{obnovitelné zdroje sladké vody}}$$

Přičemž obnovitelné zdroje sladké vody se vypočítají jako:

odtok + (odběry – návrat) $\pm \Delta S$, kde:

ΔS = změna stavu naplnění (jezera a nádrže)

odtok = odtok po proudu / do moře.

Výsledek je vyjádřen v procentech. Nízké hodnoty WEI+ znamenají, že vodní zdroje nejsou významně zatíženy, vyšší hodnoty WEI+ ukazují na rostoucí tlak na vodní zdroje a vyšší riziko nedostatku vody. Pro orientační interpretaci se často používá hranice:

- pod 20 % – vodní stres se obvykle nevyskytuje
- nad 20 % – zvyšující se riziko vodního stresu
- nad 40 % – vysoký vodní stres.

Nejde o pevně stanovené limity. Citlivost na vodní stres se liší podle místních podmínek, ročního období a způsobu využívání vody. WEI+ se počítá regionálně a sezónně, takže dokáže zachytit rozdíly mezi oblastmi i krátkodobé epizody sucha, které se v ročních průměrech často ztrácejí.

Reference:

- Evropská komise. (2025). *Strategie pro vodohospodářskou odolnost*. https://commission.europa.eu/topics/environment/water-resilience-strategy_en
- EEA. (2025). *Use of freshwater resources in Europe*. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/use-of-freshwater-resources-in-europe-1>
- UN-Water. *Indicator 6.4.2: Level of water stress – freshwater*. <https://www.unwater.org/our-work/sdg-6-integrated-monitoring-initiative/indicator-642-level-water-stress-freshwater>
- EUR-Lex. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. 10. 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0060>

Zdroje dat

Prohlížeč dat Eurostatu:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_06_60/default/map

Data ke stažení u Evropské agentury pro životní prostředí:

<https://www.eea.europa.eu/en/datahub/featured-data/statistical-data/datahubitem-view/6c086807-f88f-4978-9823-c4b17bb52400>

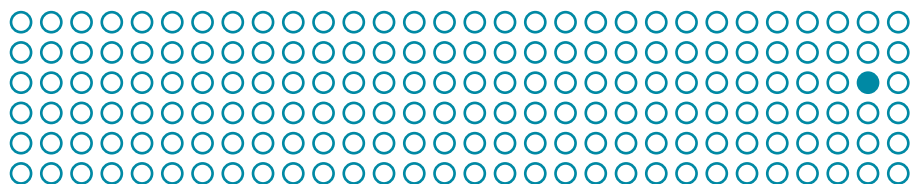

AQUEDUCT WATER RISK

2023 | VODOHOSPODÁŘSKÉ RIZIKO AQUEDUCT

Pořadí Česka ve světě

89. ze 180

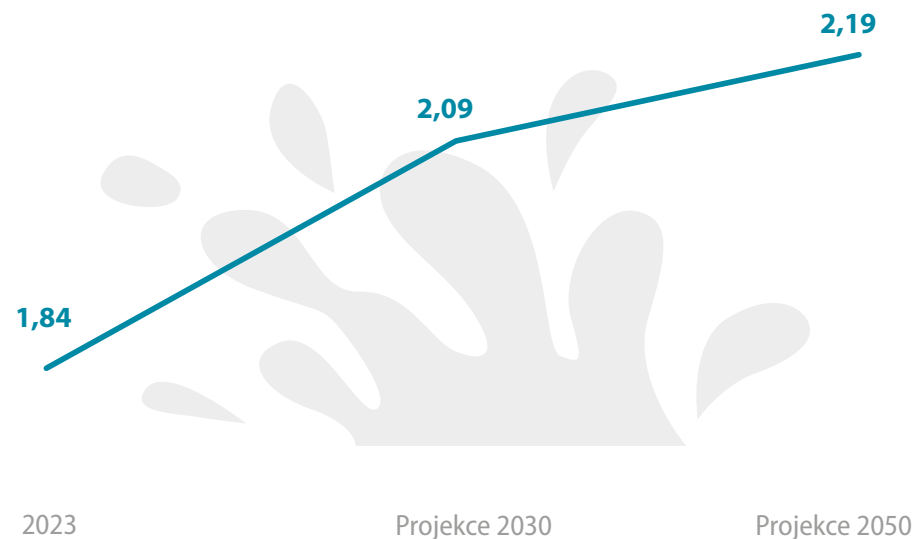
Vodohospodářské riziko v zemích EU27 [%]

Pořadí Česka v rámci EU27

Projekce vodohospodářského rizika pro Česko [%]

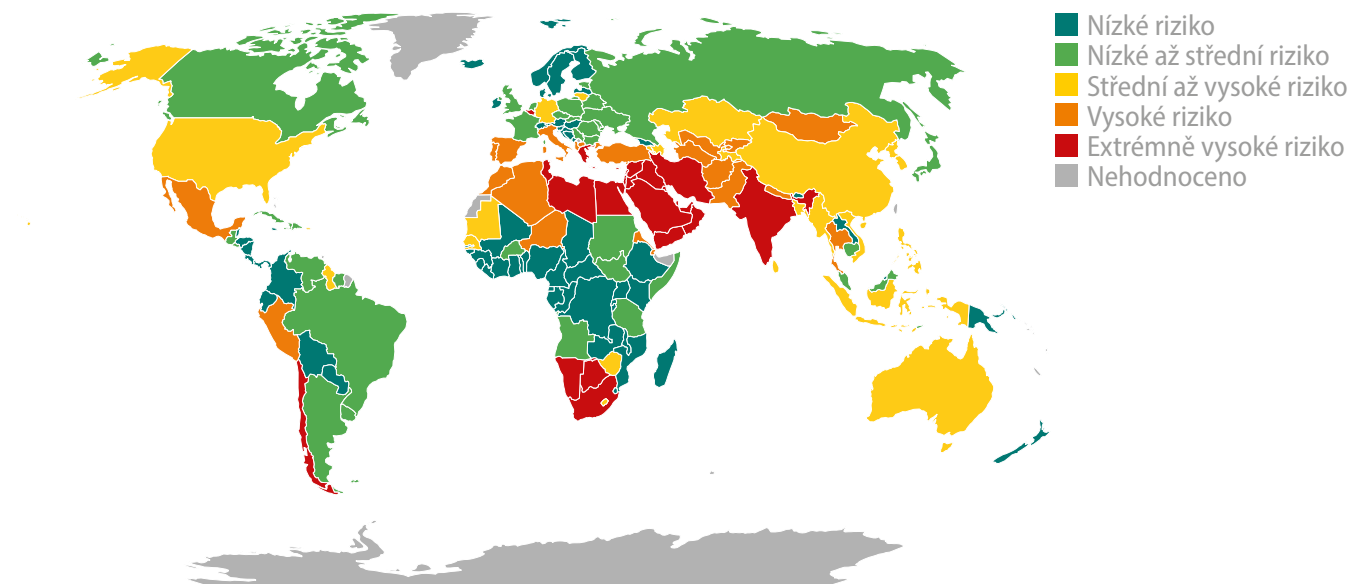

Vyšší hodnoty indexu indikují vyšší vodohospodářské riziko, pořadí zemí je proto počítáno od nejnižších hodnot indexu.

Význam a hodnoty klíčových indikátorů/indexů

Indikátor	Definice	Hodnota pro ČR	Význam
Výchozí úroveň vodního stresu	Poměr mezi celkovými odběry sladké vody a dostupnými obnovitelnými vodními zdroji v současnosti	1,84	Mírný až střední vodní stres: existuje lokální tlak v sušších oblastech
Vodní stres 2030	Odhadovaný poměr odběrů a dostupnosti vody v roce 2030 podle klimatických a socioekonomických scénářů	2,09	Očekávaný nárůst vodního stresu: zvýšená poptávka nebo menší dostupnost vody kvůli změně klimatu
Vodní stres 2050	Projekce vodního stresu pro rok 2050 na základě dlouhodobých modelů klimatu a rozvoje	2,19	Dlouhodobě rostoucí tlak na vodní zdroje; riziko nedostatku vody v některých regionech
Riziko sucha	Kombinuje pravděpodobnost výskytu sucha, expozici obyvatel a citlivost prostředí	3,06	Střední až vyšší riziko: sucho představuje významný environmentální a ekonomický problém, zejména v letních měsících
Riziko říčních povodní	Pravděpodobnost a potenciální dopad povodní v říčních tocích, založená na historických datech a modelech	0,53	Nízké riziko: povodně se vyskytují, ale většina území má dobrou protipovodňovou ochranu

Aqueduct ve světě

O indexu

Aqueduct je sada nástrojů od World Resources Institute pro měření úrovně vodního rizika, tedy míry, do jaké je dostupnost, kvalita či stabilita vodních zdrojů v dané oblasti ohrožena. Cílem je zachytit tlak, který na vodní systémy vyvíjejí přírodní podmínky a lidská činnost v kontextu místního institucionálního rámce. Index tak kombinuje fyzické faktory, jako jsou objem a variabilita dostupnosti vody, výskyt sucha či povodní, s faktory kvalitativními a správními, například úrovní znečištění, efektivitou nakládání s vodou či regulačním prostředím. Výsledkem je komplexní hodnocení, které umožňuje porovnat riziko nedostatku vody mezi jednotlivými zeměmi, regiony nebo sektory a slouží jako podklad pro plánování, investiční rozhodování a opatření v oblasti adaptace na změnu klimatu.

Vodní rizika dnes představují jeden z nejzávažnějších globálních environmentálních i společenských problémů. Povodně, sucha a onemocnění související s vodou již nyní významně přispívají k ohrožení veřejného zdraví, potravinové bezpečnosti i ekonomické stability, přičemž změna klimatu tyto hrozby dále zesiluje prostřednictvím změn srážkových režimů, častějších extrémů, tání ledovců a zvyšování hladiny moří. Aqueduct reaguje na tuto výzvu využitím otevřených, recenzovaných dat a transparentních metod k mapování současných i budoucích vodních rizik v jemném prostorovém rozlišení. Nejnovější verze Aqueduct 4.0 přináší detailnější indikátory, vyšší rozlišení a lepší přístup k podkladovým hydrologickým modelům, což zvyšuje jeho využitelnost pro strategické plánování, řízení rizik v podnicích a rozhodování v oblasti adaptace na změnu klimatu a udržitelného hospodaření s vodními zdroji.

Stav a vývoj vodohospodářského rizika

Česko se podle aktuálních dat z nástroje WRI Aqueduct nachází ve střední úrovni vodního stresu, přičemž celkové skóre 1,84 naznačuje, že dostupné vodní zdroje zatím nejsou pod kritickým tlakem. Česku tak připadá 89. místo celosvětově a 16. místo v rámci EU27. Projekce však ukazují zřetelné zhoršení. Do roku 2030 se očekává nárůst na 2,09 a v roce 2050 na 2,19, což odpovídá zhruba 20% zvýšení stresu. Největší nárůst se předpokládá v průmyslovém a domácím sektoru, tedy v oblastech, kde se spotřeba vody váže na ekonomický růst a urbanizaci. Vedle toho má Česko relativně vysoké skóre rizika sucha (3,06), které spadá do kategorie „vysoké“. To znamená, že v následujících desetiletích lze počítat s častějšími a intenzivnějšími obdobími sucha, doprovázenými poklesem hladin podzemních vod a výkyvy v průtocích řek.

Česko je specifické svou vnitrozemskou polohou a skutečností, že převážná část vodních toků na jeho území pramení. Bez přítoků z velkých zahraničních povodí je tak Česko závislé na srážkách a schopnosti krajiny vodu zadržet. Rostoucí teploty, změny rozložení srážek během roku a častější extrémní výkyvy počasí proto mají přímý dopad na vodní bilanci státu. Kombinace vyšší evaporace, zrychleného odtoku vody z krajiny a dlouhodobého poklesu hladin podzemních vod zvyšuje citlivost území na suché epizody. To znamená, že i při relativně střední úrovni celkového vodního stresu může být systém lokálně velmi zranitelný a vyžaduje systematické posilování adaptační kapacity na úrovni povodí i jednotlivých regionů.

Kombinace rostoucího vodního stresu a vysokého rizika sucha představuje významnou výzvu pro zemědělství, průmysl i zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Suchá období mohou negativně ovlivnit výnosy plodin, zvýšit koncentraci znečišťujících látek ve vodních tocích a omezit dostupnost vody pro průmyslové chlazení i technologické procesy. Současně se zvyšuje potřeba modernizovat vodohospodářskou infrastrukturu, aby bylo možné efektivněji hospodařit s vodou, snižovat ztráty v rozvodech a podporovat recyklaci. Regionálně zůstává riziko říčních povodní spíše nízké, ale v některých krajích, zejména v Ústeckém, Středočeském a Jihočeském, je vhodné věnovat pozornost místním protipovodňovým opatřením a revitalizaci říčních niv.

Aby Česko dokázalo čelit těmto trendům, bude nezbytné kombinovat krátkodobé i dlouhodobé kroky. V blízké budoucnosti se doporučuje zavádět úsporná opatření, zlepšovat sledování hladin a průtoků a vytvářet krizové plány pro období sucha. Z dlouhodobého hlediska je klíčové posilovat retenci vody v krajině, obnovovat mokřady a podporovat závlahové a technologické inovace v zemědělství i průmyslu. Integrované řízení vodních zdrojů, které propojuje environmentální, ekonomické a regionální politiky, by mělo být základem pro udržitelnou vodní bilanci země v podmínkách klimatické změny.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• Umožňuje rychle porovnat tlak na vodní zdroje mezi zeměmi. • Dobře vystihuje základní rovnováhu mezi spotřebou a dostupností vody. • Vychází z reálných dat o odběrech vody a hydrologických modelech. • Upozorňuje na budoucí rizika spojená s klimatickou změnou a růstem populace.	• Nevypovídá o kvalitě vody ani o účinnosti hospodaření. • Projekce pro 2030 a 2050 závisí na modelech a předpokladech (např. scénáře SSP, emise, hospodářský růst). • Index rizika sucha je vysoce agregovaný. Neodlišuje krátkodobé sucho od dlouhodobého nedostatku vody. • Riziko říčních povodní je nepřesné pro menší toky a lokální bleskové povodně.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–5, kde 0 = nejlepší výsledek

Časová řada: aktuální data (2023) a projekce budoucího vodního stresu: modely pro 2030, 2050, 2080 podle scénářů klimatických a socioekonomických změn

Autor: World Resources Institute (WRI), Data Lab

Pravidelné výpočty: Aqueduct je aktualizován zhruba každých 4–5 let

Geografický rozsah: 180 zemí světa

Data a metodika

Metodika nástroje Aqueduct je založena na normalizaci hodnot jednotlivých indikátorů do jednotné škály v rozsahu přibližně od 0 do 5, kde vyšší skóre značí vyšší úroveň rizika nebo větší tlak na vodní zdroje. Hodnoty nad 4 odpovídají kategorii „extrémně vysokého“ rizika, tedy situacím, kdy dané území čelí velmi silnému tlaku z hlediska dostupnosti či kvality vody. Stanovení prahových hodnot vychází z kombinace vědecké literatury, rozložení surových dat a odborného úsudku tvůrců metodiky, což zajišťuje srovnatelnost výsledků napříč regiony i časem.

Je však důležité zdůraznit, že vypočtená skóre, zejména ta agregovaná, nepředstavují přímé měření skutečného stavu, ale fungují jako orientační nástroj pro určení priorit a identifikaci oblastí s vyšší zranitelností. Pro detailnější posouzení je vždy nutné doplnit lokální data, která zohlední konkrétní hydrologické, klimatické či socioekonomické podmínky daného území.

V aktuální verzi Aqueduct 4.0 je definováno celkem třináct indikátorů rozdělených do tří hlavních kategorií: fyzická kvantitativní rizika, fyzická kvalitativní rizika a rizika reputační a regulační. Tyto indikátory lze analyzovat samostatně, nebo je možné je agregovat do skupinových či celkových indexů vodního rizika. Výpočty jsou prováděny na základě modelových dat zpravidla na úrovni povodí či dílčích oblastí, která jsou následně převedena na úroveň států pomocí vážené agregace. Váhy odpovídají velikosti vodního odběru v jednotlivých oblastech, takže regiony s vyšší spotřebou vody mají v konečném hodnocení větší vliv na celkové skóre daného státu.

Reference

- Brázdil, R., et al. (2015). *Sucho v českých zemích: Minulost, současnost a budoucnost: XI*. Centrum výzkumu globální změny Akademie věd České republiky, v.v.i. <https://is.muni.cz/publication/1309066?lang=en>
- Žalud, Z., Trnka, M., & Hlavinka Petr. (2020). *Zemědělské sucho v České republice*. <https://www.czechglobe.cz/wp-content/uploads/2025/06/Zemedelske-sucho-v-Ceske-republice.pdf>

Zdroje dat

WRI 2025 – Aqueduct hodnocení pro Česko:

<https://www.wri.org/applications/aqueduct/country-rankings/?country=CZE>

WRI 2025 – Aqueduct 4.0 mapy a data: https://www.wri.org/aqueduct/data?utm_source=chatgpt.com%22https://www.wri.org/aqueduct/data

CLIMATE CHANGE PERFORMANCE INDEX (CCPI)

2025

INDEX VÝKONNOSTI V OBLASTI ZMĚNY KLIMATU

Pořadí Česka ve světě

38. ze 63

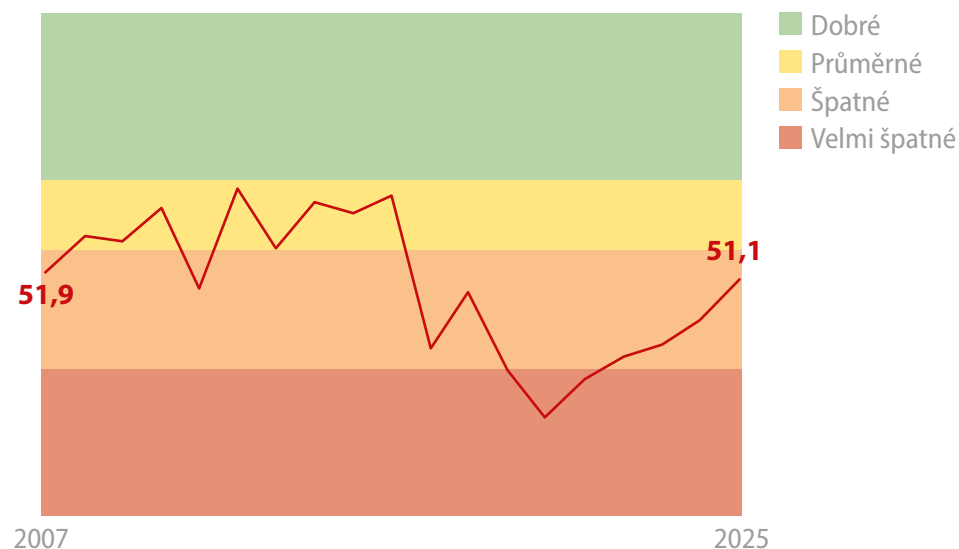
CCPI skóre zemí EU27

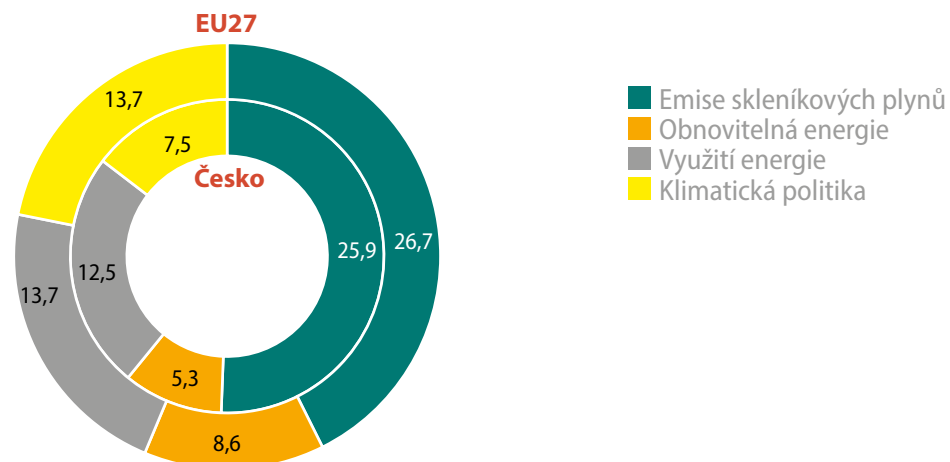
Pořadí Česka v rámci EU27

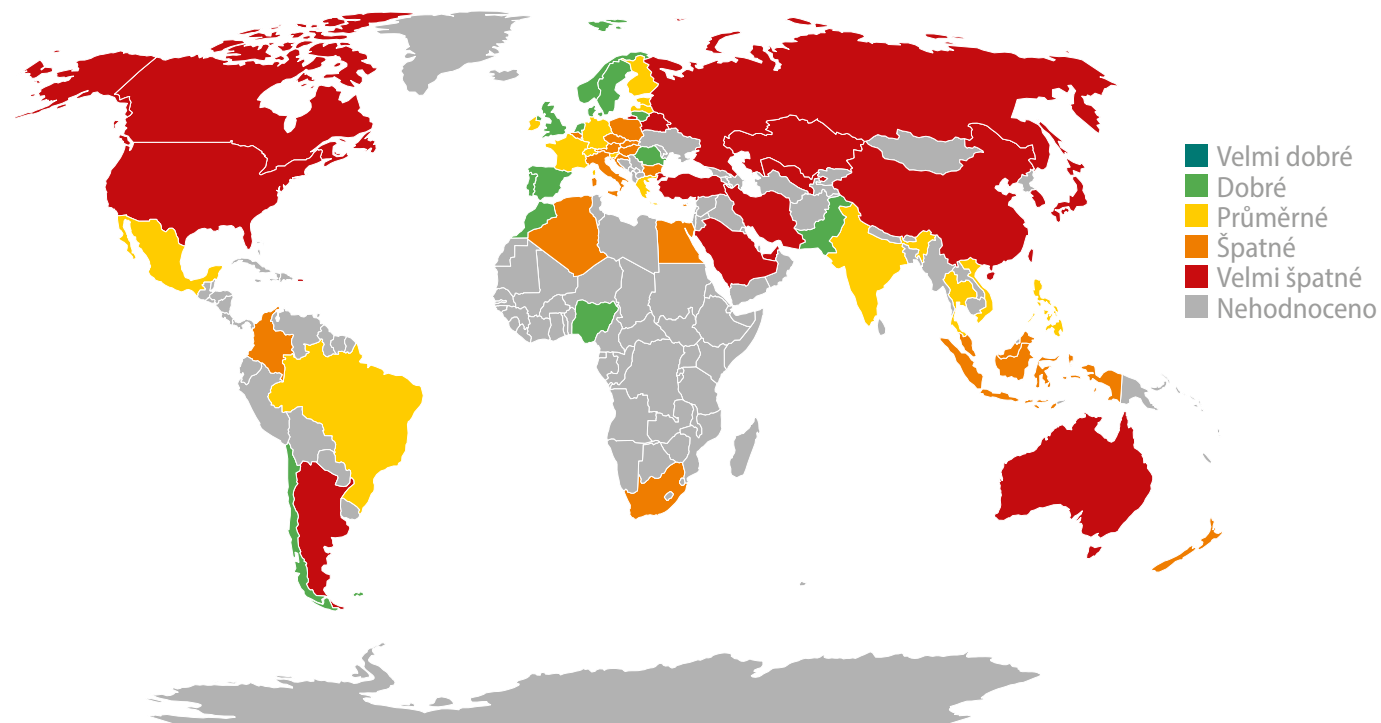
Vývoj CCPI skóre v Česku

Struktura indexu v Česku a v EU27

CCPI ve světě

O indexu

Index výkonnosti v oblasti změny klimatu (Climate Change Performance Index, CCPI) představuje etablovaný nezávislý monitorovací nástroj určený k analytickému hodnocení a komparaci klimatické výkonnosti jednotlivých států. Tento index je každoročně publikován konsorciem mezinárodních organizací Germanwatch, Climate Action Network International a NewClimate Institute, přičemž ve svém aktuálním rozsahu zahrnuje 63 zemí a Evropskou unii jako celek. Tento soubor států je zodpovědný za více než 90 % celosvětových emisí skleníkových plynů, což z CCPI činí klíčový indikátor globálního úsilí o dekarbonizaci.

Hlavním účelem indexu je zvýšení transparentnosti v mezinárodní klimatické politice a poskytování datové základny pro benchmarking národních opatření vůči cílům Pařížské dohody.

Stav a vývoj výkonnosti v oblasti změny klimatu

Česko se v indexu CCPI dlouhodobě pohybuje v méně příznivé polovině žebříčku, což reflektuje vysokou emisní intenzitu hospodářství, přetrvávající závislost na fosilních palivech a pozvolnou dynamiku rozvoje obnovitelných zdrojů energie. Tato situace je determinována strukturou ekonomiky se silným zastoupením průmyslu a exportu, nikoliv apriorně neúčinnou klimatickou politikou. Mírný pozitivní posun v posledním hodnocení byl vyvolán zejména zlepšením efektivity klimatické politiky a postupným útlumem využívání uhlí, nicméně Česko nadále zaostává za evropskými lídry v dekarbonizaci energetiky a dopravy.

Z jednotlivých komponent má Česko relativně nejlepší hodnocení u emisí skleníkových plynů, skóre 25,87 a střední hodnocení zařazuje Česko na celkové 29. místo žebříčku (ze 60). Zatímco klesající trend emisí skleníkových plynů je hodnocen příznivě, emise na obyvatele má Česko nadprůměrné a jsou hodnoceny nepříznivě, a to i vzhledem k trajektoriím emisí potřebných pro splnění cílů Pařížské dohody. Klíčovým problémem zůstává vysoká emisní náročnost ekonomiky. S hodnotou 9,4 tuny CO₂ ekv. na obyvatele (data k roku 2023) vykazuje Česko čtvrtou nejvyšší emisní zátěž v EU27. Tento stav je mimo jiné dán strukturou energetického mixu pro výrobu elektřiny a tepla, kde pevná fosilní paliva zaujímají nadále významný podíl (36 % u výroby elektřiny v roce 2024). Zatímco emise z průmyslu a energetiky klesají, emise z dopravy pokračují v růstu a u lokálního vytápění domácností dochází jen ke kolísání emisí, což vede pouze k mírnému poklesu ukazatele v posledních pěti letech.

V komponentě obnovitelné zdroje je žebříčkové postavení Česka nejhorší (43. pořadí z hodnocených zemí včetně EU jako celku), výkonnost je hodnocena jako nízká a vůči EU27 podprůměrná. Podíl OZE na konečné spotřebě energie dosáhl v roce 2023 úrovně 18,6 %, což je stále pod průměrem EU27 (22,1 %). Růst je patrný zejména u decentralizovaných fotovoltaických instalací a biomasy, avšak celkové tempo rozvoje naráží na geografické limity a vysoký podíl jaderné energetiky, která je nízkoemisní, nikoliv však obnovitelná.

Hodnocení Česka v komponentě využití energie (energy use) patří mezi průměrné, celkově Česko zaujímá 35. místo se skóre 12,53, výkonnost státu je klasifikována jako střední. Konečná spotřeba energie v Česku stagnuje a měrné ukazatele spotřeby energie (na obyvatele a na jednotku HDP) má Česko v EU27 nadprůměrné, což odpovídá již zmíněným strukturálním charakteristikám ekonomiky Česka.

Klimatická politika Česka, ukotvená v dokumentech NEKP a POK, sice odpovídá standardům EU, pro výraznější vzestup v indexu však vyžaduje důslednější implementaci a vyšší ambice, zejména v kritizovaném sektoru dekarbonizace dopravy. V komponentě klimatická politika, hodnocené dle nastavení a implementace

klimatické politiky v mezinárodním kontextu, se Česko umístilo na 42. příčce ze 60 zemí (skóre 7,46) což odpovídalo benchmarku low.

V posledním pětiletém období (2020–2025) se skóre indexu i žebříčkové postavení Česka mírně zlepšilo (skóre ze 39,0 na 51,1, pořadí ze 42. na 38.). S tím souvisí i změna celkové výkonnosti hodnocení z velmi špatné na špatnou. V dlouhodobějším vývoji však hodnocení Česka dle CCPI indexu stagnuje a mezi roky 2007–2016 bylo mírně lepší než v současnosti.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• Metodická transparentnost a přesnost. • Komplexní pokrytí klimatických aspektů. • Pravidelná aktualizace. • Mezinárodní komparabilita.	• Nevýhodné pro průmyslově orientované ekonomiky, nebere v úvahu strukturu tvorby HDP. • Opomíjení mezinárodního obchodu, nezohledňuje „importované“ zátěže. • Subjektivní hodnocení ambicióznosti klimatické politiky.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, přičemž 100 odpovídá ideálnímu výkonu

Časová řada: 2005 až 2025

Autoři:

- Germanwatch e. V.: německá nezisková organizace zaměřená na globální spravedlnost a ochranu klimatu
- NewClimate Institute: Institut pro klimatickou politiku a analýzy, který zajišťuje metodickou a vědeckou správu dat
- Climate Action Network International (CAN): celosvětová síť více než 1 300 nevládních organizací, jejíž experti poskytují kvalitativní hodnocení národních klimatických politik

Geografický rozsah: přibližně 63 zemí + EU jako celek, které dohromady produkují více než 90 % světových emisí CO₂/všech skleníkových plynů

Data a metodika

Index CCPI představuje bezrozměrný analytický nástroj, který kvantifikuje klimatickou výkonnost států na stupnici od 0 do 100 bodů. Metodický proces výpočtu je hierarchicky strukturován a začíná na úrovni jednotlivých indikátorů, kde jsou vstupní data (např. emise na obyvatele, podíl obnovitelných zdrojů či energetická účinnost) normalizována na bodové skóre. V rámci tohoto hodnocení obdrží země s nejlepšími výsledky 100 bodů, zatímco subjekt s nejhorší výkonností v daném parametru je ohodnocen 0 body.

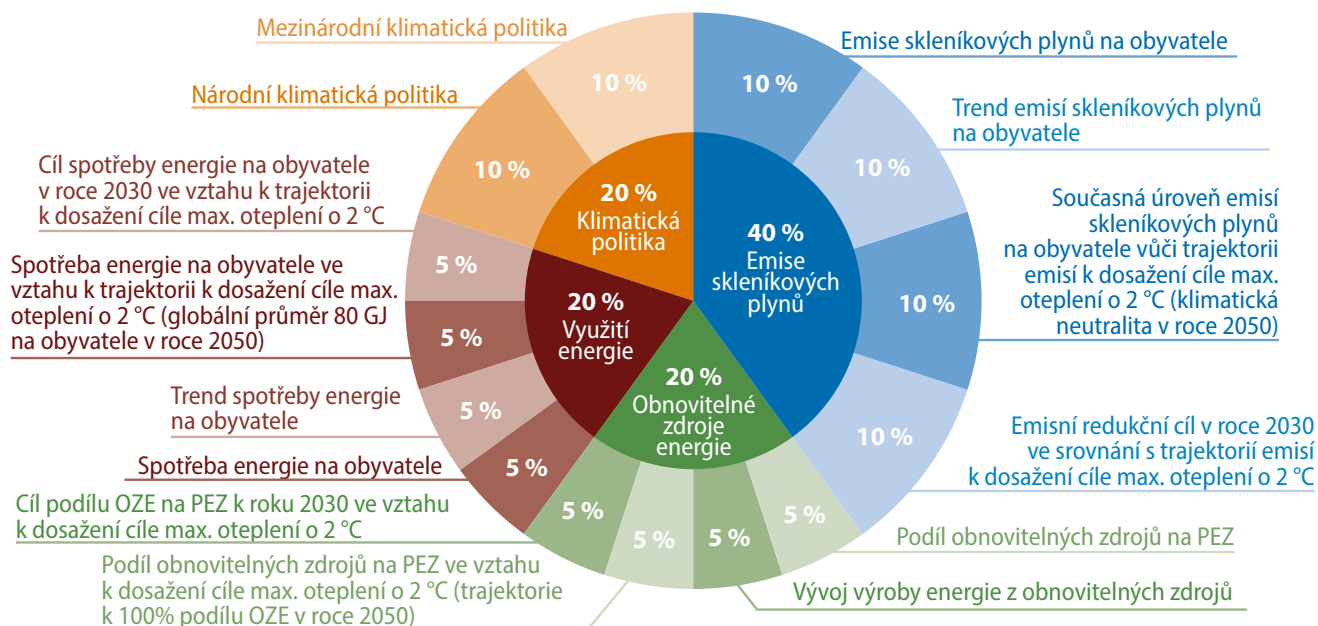
Následná syntéza dat probíhá formou agregace dílčích komponent pomocí váženého aritmetického průměru. Váhy jednotlivých oblastí, emise skleníkových plynů (40 %), obnovitelné zdroje (20 %), energetická spotřeba (20 %) a klimatická politika (20 %), byly stanoveny expertní skupinou na základě jejich relevance pro změnu klimatu.

Finální hodnocení a kategorizace zemí probíhá na základě pětistupňové ratingové škály, která státy klasifikuje do úrovní: „velmi vysoká“, „vysoká“, „střední“, „nízká“ a „velmi nízká“. Specifickým rysem metodiky CCPI je skutečnost, že první tři příčky celkového žebříčku, odpovídající kategorii „velmi vysoká výkonnost“, zůstávají záměrně neobsazeny, pokud žádná ze sledovaných zemí nedosáhne stanoveného prahu pro soulad s cíli Pařížské dohody. Tento mechanismus umožňuje vytvářet transparentní srovnávací žebříčky jak na úrovni celkového skóre, tak v rámci jednotlivých komponent.

Reference

- MŽP. (2024). *Vláda schválila Národní klimaticko-energetický plán. Důraz klade na rozvoj obnovitelných zdrojů a jádra* (tisková zpráva). <https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/vlada-schvalila-narodni-klimaticko>
- MPO. (2023). *Aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu*. <https://mpo.gov.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/aktualizace-vnitrostatniho-planu-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--277532/>

Konstrukce indexu – komponenty CCPI

- MŽP. (2025). *Zpráva o životním prostředí ČR 2024*. <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/stav-zivotniho-prostredi/zprava-o-zivotnim-prostredi-cr>
- Fakta o klimatu, Frank Bold. (2023). *Rozvoj obnovitelné energie v Česku do roku 2030 pro posílení bezpečnosti a plnění klimatických cílů EU*. <https://faktaoklimatu.cz/assets-local/publications/2023-rozvoj-obnovitelne-energie-v-cesku-do-2030.pdf>

Zdroje dat

CCPI, data a vizualizace: <https://ccpi.org/>

CCPI, ranking a hodnocení Česka: <https://ccpi.org/country/cze/>

O indexu CCPI: <https://www.germanwatch.org/en/CCPI>

WORLD ENERGY TRILEMMA INDEX (WETI)

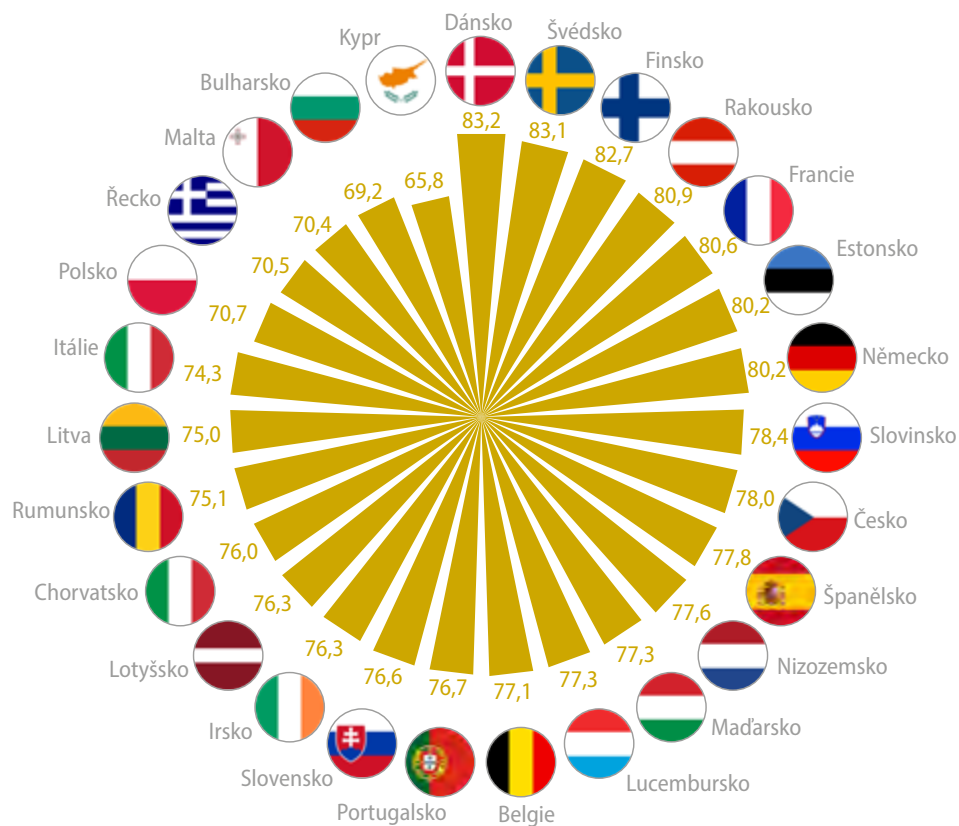
2023 | INDEX PRO SVĚTOVÉ ENERGETICKÉ TRILEMA

Pořadí Česka ve světě

12. ze 127

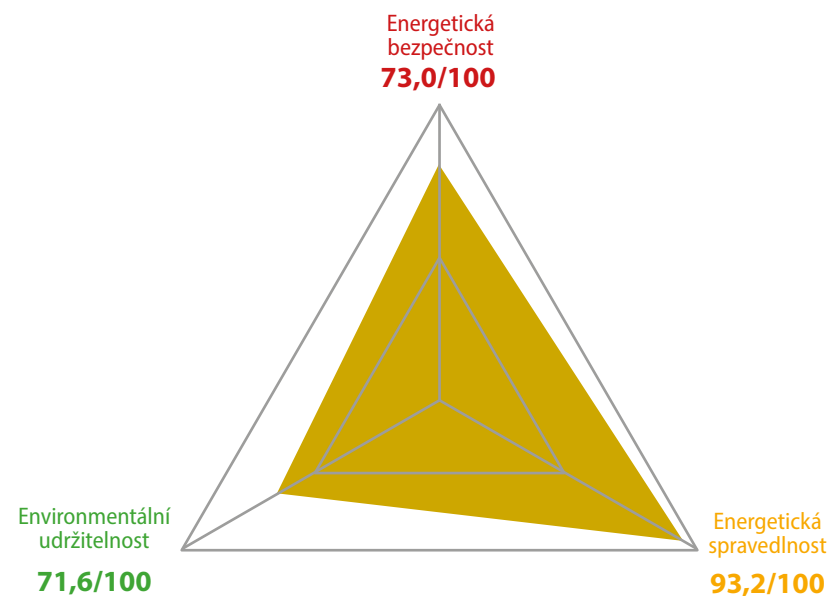
WETI skóre zemí EU27

Pořadí Česka v rámci EU27

WETI skóre v Česku

Země, jejichž celkové skóre se liší o méně než 0,1, se dle metodiky dělí o stejnou pozici v pořadí indexu.

Relativní skóre Česka v jednotlivých dimenzích indexu

Klíčové metriky

Metriky se určují ve vztahu k ostatním zemím, přičemž plný pruh představuje skóre 100.

Energetická bezpečnost

Nezávislost na dovozu
Diverzita výroby elektřiny
Skladování energie

výkon v roce 2023

trend 2011–2021

Energetická spravedlnost

Dostupnost elektřiny
Ceny elektřiny
Ceny benzínu a nafty

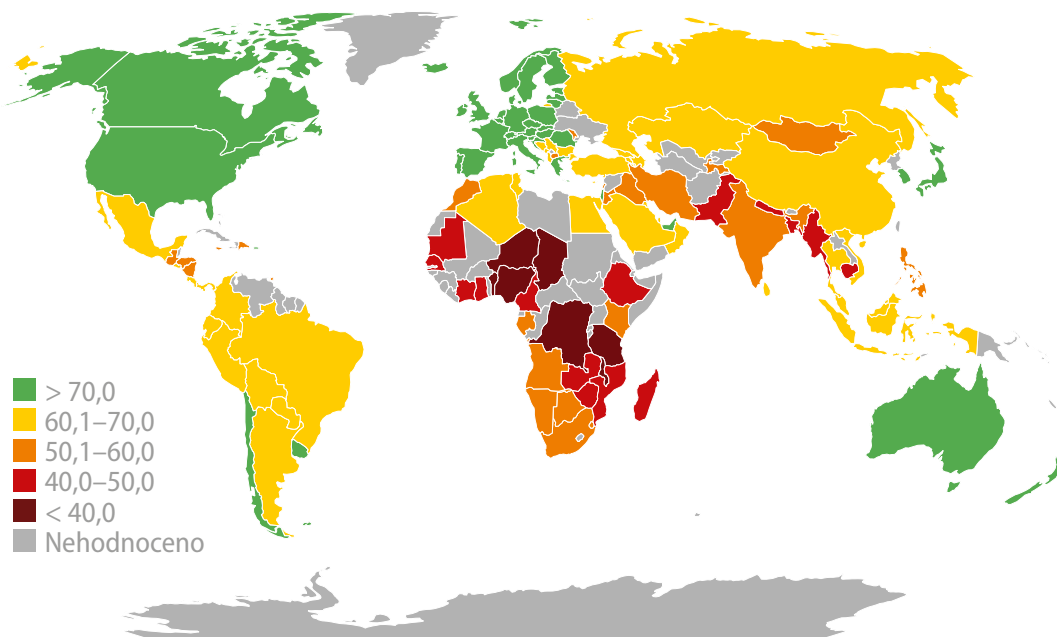
Environmentální udržitelnost

Konečná energetická náročnost
Nízkouhlíková výroba elektřiny
Emise CO₂ na obyvatele

Kontext země

Makroekonomická stabilita
Efektivita vlády
Inovační schopnost

WETI ve světě

O indexu

Index světového energetického trilematu (World Energy Trilemma Index, WETI) je mezinárodní srovnávací ukazatel, který hodnotí výkonnost energetických systémů ve 127 státech. Hodnocení je založeno na třech základních dimenzích, které jsou konstruovány na základě globálních i národních datových souborů. Primárním cílem indexu je poskytnout komplexní přehled o energetické situaci jednotlivých zemí se zřetelem na tři klíčové dimenze: energetickou bezpečnost, energetickou spravedlnost a environmentální udržitelnost.

Energetická bezpečnost (Energy Security) vyjadřuje schopnost daného státu spolehlivě uspokojovat aktuální i budoucí poptávku po energii, efektivitu řízení domácích a zahraničních energetických zdrojů i spolehlivost a odolnost infrastruktury.

Energetická spravedlnost (Energy Equity) hodnotí úroveň zajištění vyváženého přístupu obyvatelstva a hospodářských subjektů k dostupné, spolehlivé a cenově přijatelné energii. Sleduje jak základní přístup k elektřině a čistým palivům, tak i míru spotřeby energie potřebnou k sociálně-ekonomické prosperitě, včetně cenové dostupnosti elektřiny, plynu a dalších energetických komodit.

Environmentální udržitelnost (Environmental Sustainability) reflektuje pokrok země při transformaci energetického systému směrem k minimalizaci environmentálních škod a k mitigaci dopadů změny klimatu. Zaměřuje se na efektivitu výroby, přenosu a distribuce energie, proces dekarbonizace a kvalitu ovzduší.

Zároveň index poukazuje na hlavní výzvy, jimž státy čelí při hledání rovnováhy mezi těmito oblastmi, a identifikuje příležitosti ke zlepšení při dosahování současných i budoucích energetických cílů (World Energy Council, 2024).

Stav a vývoj energetického trilematu

Česko podle indexu WETI stále patří mezi dobře hodnocené země mezi posttransformujícími se státy střední a východní Evropy. V nejnovějším hodnocení za rok 2023 Česko zaujalo opět 12. místo na světě, což je totožné jako v předchozích letech. V rámci zemí EU27 se pak posunulo z 9. na 7. místo.

Přestože jednotlivá dílčí skóre se lehce zlepšila, pokrok zejména v oblasti environmentální udržitelnosti zůstává pomalý a ve srovnání s jinými evropskými státy právě v této dimenzi zaostáváme. Naopak v dimenzi energetické bezpečnosti dosáhlo Česko globálně 5. místa. V energetickém mixu Česka sice zemní plyn hraje menší roli než v některých sousedních zemích, avšak i nadále představuje riziko, že země zůstává zranitelná vůči narušení dodávek, kvůli své závislosti na importu této suroviny.

Evropa jako celek nadále udržuje vedoucí postavení v trilematu díky stabilní politice a ambiciózním cílům Zelené dohody (European Green Deal). Některé země, zejména Švédsko či Dánsko, vykazují stabilní růst ve všech třech dimenzích a prokazují schopnost kombinovat vysokou bezpečnost dodávek s rychlou dekarbonizací. V tomto srovnání je zřejmé, že Česko zůstává pozadu právě ve zmíněné oblasti udržitelnosti, kde prostor pro zlepšení je největší.

Energetická krize a vysoké ceny energií v posledních letech ukázaly, že bez zvýšených investic do obnovitelných zdrojů, zeleného vodíku a energetické efektivity nelze dlouhodobě zajistit plné pokrytí energetických potřeb. Navíc schopnost přejít na udržitelnější model je klíčovým předpokladem nejen pro budoucí konkurenceschopnost, ale i pro splnění klimatických závazků.

V tomto ohledu je dobrým krokem do budoucna například plánovaná dostavba jaderné elektrárny Dukovany. Ta by měla výrazně posílit energetickou bezpečnost, protože zajistí stabilní domácí zdroj elektřiny v období pokračující dekarbonizace elektroenergetiky. Nový blok pomůže snížit emise skleníkových plynů, a tím přispěje k naplňování klimatických cílů i k posílení udržitelnosti. Současně poskytne stabilní výrobu elektřiny a její dodávku do sítě, což je klíčové při rozvoji obnovitelných zdrojů, ze kterých je výroba rozkolísaná kvůli závislosti na přírodních faktorech (počasí, průtoky v řekách).

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Pomáhá vládám i firmám identifikovat silné a slabé stránky energetického systému a lépe směřovat politiku a investice. - Zohledňuje nejen technické aspekty (bezpečnost dodávek), ale i sociální (dostupnost energie) a environmentální (emise, podíl OZE).	- Index nezachycuje dynamiku změn nebo odolnost vůči krizím. Neizoluje dopady jedné politiky. - Špatné datové pokrytí některých zemí ovlivňuje porovnatelnost výsledků.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, kde 100 = nejlepší výsledek

Časová řada: 2000–2024

Autor: Světová energetická rada ve spolupráci s globální poradenskou společností Oliver Wyman spolu s Marsh & McLennan Advantage, resp. její mateřské společnosti Marsh & McLennan Companies

Pravidelné výpočty: každoročně od roku 2010 připravován autory indexu a metodiky

Geografický rozsah: 127 zemí světa

Data a metodika

Index WETI vyjadřuje výkonnost národního energetického systému napříč třemi dimenzemi trilematu, z nichž každá je rozdělena do tří kategorií. Každá kategorie je hodnocena dle sady pečlivě vybraných indikátorů, které splňují daná výběrová kritéria a jsou vysoce relevantní pro chápání energetického trilematu. Data pro indikátory jsou snadno dostupná ze spolehlivých zdrojů a pokrývají vysoký podíl členských zemí Světové energetické rady.

Kritéria výběru indikátorů zahrnují:

- **Pokrytí:** Světová energetická rada zahrnuje ukazatele, které jsou pro metodiku indexu zásadní a snaží se zajistit, aby každý indikátor měl silné pokrytí dat (více než 75% pokrytí napříč 133¹ sledovanými zeměmi).
- **Srovnatelnost:** Údaje pro výpočet skóre indikátorů jsou odvozeny z co možná nejunikátnějších a nekomplexnějších zdrojů, přičemž se, pokud možno, zaměřují na jeden zdroj za indikátor, aby byla zajištěna srovnatelnost mezi zeměmi.
- **Relevance:** Indikátory jsou vybírány nebo rozvíjeny tak, aby poskytovaly náhled na situaci v zemi dle jednotlivých komponent indexu.
- **Odlišnost:** Každý indikátor se zaměřuje na jiný aspekt zkoumané problematiky a vyhýbá se překrývání nebo redundanci s jinými indikátory.
- **Kontextová citlivost:** Indikátory zachycují různé situace v zemi (např. bohatství, velikost) a tam, kde je to vhodné, jsou ukazatele normalizovány o HDP (PPP), HDP (PPP) na obyvatele, obyvatelstvo, nebo jiné relevantní metriky.
- **Robustnost:** Skóre indikátorů se vypočítává z údajů poskytnutých renomovanými zdroji s nejaktuálnějšími dostupnými informacemi s dostatečným pokrytím.
- **Rovnováha:** Indikátory v rámci každé dimenze (a dimenze v rámci indexu) vykazují pokrytí různých problémů.

Trilema skóre (Trilemma score) představuje národní výsledky, které jsou váženým průměrem ukazatelů v rámci každé dimenze. Index je vážen tak, aby upřednostňoval změny v energetické náročnosti (bezpečnost, rovnost a udržitelnost) před kontextovými faktory, čímž se tyto dimenze stávají významnějšími v hodnocení zemí. Nejvyšší skóre je 100, nejnižší skóre je 0. Skóre se počítá s přesností na 1 desetinné místo.

Pořadí indexu (Index rank) představuje výkon ve srovnání s ostatními zeměmi. Pokud se celkové skóre zemí liší o méně než 0,1, dělí se o pozici v pořadí.

Stupeň vyváženosti (Balance grade) představuje národní výkonnost v každé dimenzi. Nejvyšší stupeň je AAA, nejnižší je DDD. První písmeno představuje energetickou bezpečnost, druhé písmeno energetickou spravedlnost, třetí písmeno představuje environmentální udržitelnost energetických systémů.

¹ Index sleduje 133 zemí, z nichž 82 zemí je členem Světové energetické rady. Žebříčky však byly vytvořeny pouze pro 127 zemí, přičemž šest zemí není hodnoceno kvůli politické nestabilitě a/nebo špatnému datovému pokrytí.

Reference

- IEA. (2025). *World Energy Balances, Indicators, World Energy Prices, and Emissions*. <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-product/world-energy-balances>
- World Bank/UN. (2025). *SDG 7 tracking data*. <https://www.worldbank.org/en/topic/energy/publication/tracking-sdg-7-the-energy-progress-report-2025>
- World Bank. (2020). *Getting Electricity report*. <https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploretopics/getting-electricity>
- JODI, IGU. Energy data. <https://www.jodidata.org/>, <https://www.igu.org/advocacy/graphics-data>
- World Resources Institute. <https://www.wri.org/>
- World Bank, WEF. (2020). *Global Competitiveness Index 4.0*. https://data360.worldbank.org/en/dataset/WEF_GCI

Zdroje dat

Profil Česka ve WETI:

<https://trilemma.worldenergy.org/#/country-profile?country=Czech%20Republic&year=2023>

Celá zpráva se statistikami a regionálními profily:

<https://www.worldenergy.org/publications/entry/world-energy-trilemma-report-2024>

GLOBAL FOOD SECURITY INDEX (GFSI)

2022* | GLOBÁLNÍ INDEX POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI

* Novější data k indexu nejsou k dispozici, hodnocení kontextu aktualizováno dle současného vývoje.

Pořadí Česka ve světě

16. ze 113

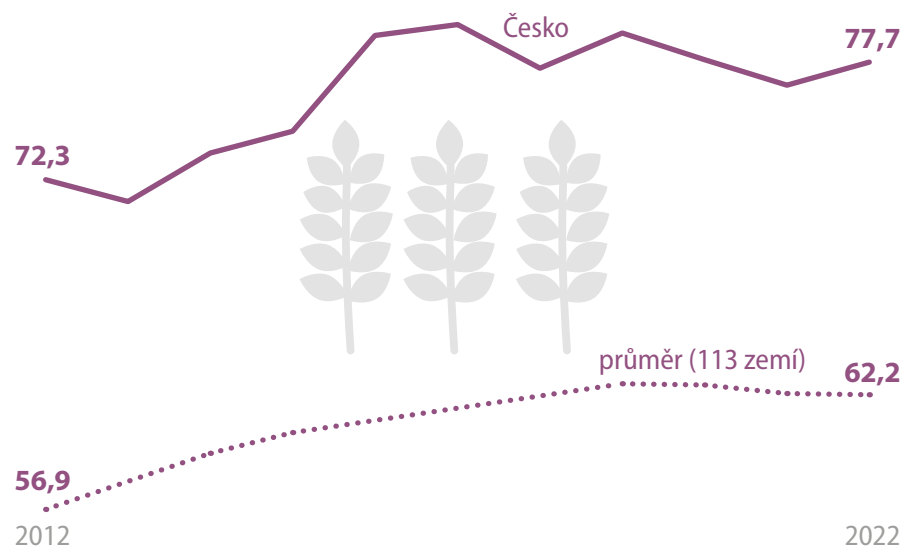
GFSI skóre zemí EU

Pořadí Česka v rámci EU (z 19 hodnocených zemí)

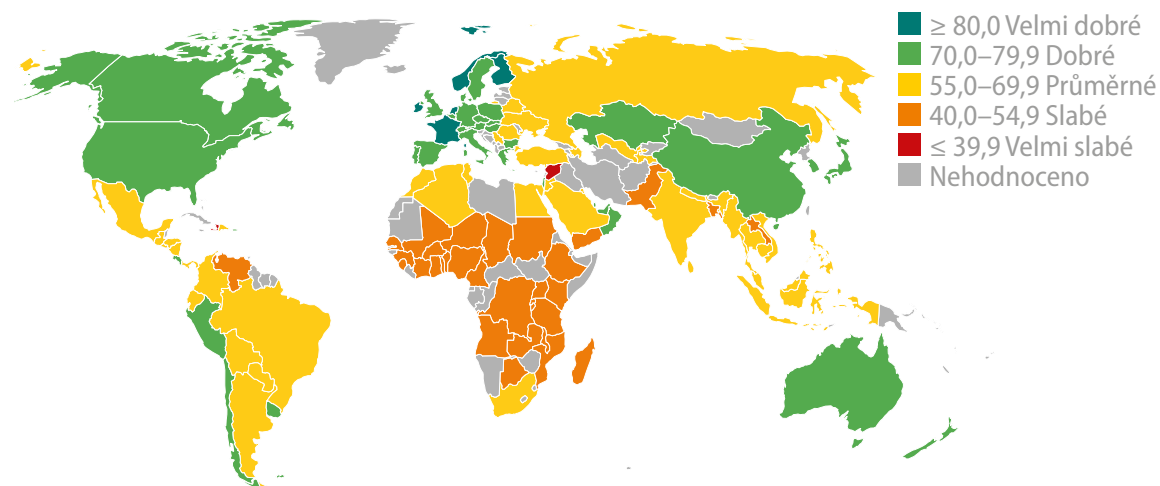
Vývoj GFSI skóre v Česku ve srovnání se světovým průměrem

Skóre Česka v jednotlivých pilířích GFSI

POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST				77,7			
1. FINANČNÍ DOSTUPNOST 91,3		2. DOSTUPNOST 69,4		3. KVALITA A NEZÁVADNOST 76,3		4. UDRŽITELNOST A ADAPTACE 70,3	
1.1. Změna v průměrných cenách potravin 96,0		2.1. Přístup k zemědělským vstupům 67,1		3.1. Rozmanitost stravy 70,0		4.1. Expozice 64,2	
1.2. Podíl populace pod globální hranicí chudoby 100,0		2.2. Zemědělský výzkum a vývoj 77,8		3.2. Výživové normy 58,9		4.2. Voda 72,5	
1.3. Index příjmu upravený o nerovnosti 81,8		2.3. Zemědělská infrastruktura 24,2		3.3. Dostupnost mikroživin 75,9		4.3. Půda 74,4	
1.4. Zemědělský obchod 76,0		2.4. Volatilita zemědělské výroby 74,8		3.4. Kvalita bílkovin 86,7		4.4. Oceány, řeky a jezera 8,7	
1.5. Programy potravinové záchranné sítě 100,0		2.5. Ztráty jídla 89,7		3.5. Potravinová nezávadnost 89,6		4.5. Politické závazky k adaptaci 96,3	
		2.6. Infrastruktura dodavatelského řetězce 69,9				4.6. Řízení rizik katastrof 100,0	
		2.7. Dostatečnost zásobování 83,5					
		2.8. Politické a sociální překážky přístupu k potravinám 77,9					
		2.9. Závazky politik k přístupu a zajišťování potravin 52,5					

GFSI ve světě

O indexu

K hodnocení indexu byla využita definice potravinové bezpečnosti vyplývající ze Světového potravinového summitu v roce 1996, kde byla potravinová bezpečnost definována jako stav, ve kterém mají lidé za všech okolností fyzický, sociální a ekonomický přístup k dostatečnému a výživnému jídlu, které odpovídá jejich stravovacím potřebám pro zdravý a aktivní život (FAO, 1996). Druhým cílem udržitelného rozvoje Organizace spojených národů (SDG 2) je vymýtit hlad a všechny formy podvýživy do roku 2030, přesto hlad po desetiletích poklesu od roku 2019 pomalu roste (UN, 2021). Uplynulé desetiletí ukázalo důležitost vnímání hladu z pohledu komplexních potravinových systémů. To zahrnuje zvážení dostupnosti a kvality potravin a také posouzení toho, jak odolné jsou národy při ochraně svých přírodních zdrojů, aby mohly vyrábět potraviny nyní i v budoucnosti.

Index měří potravinovou bezpečnost v rozvojových a rozvinutých zemích pomocí skóre (0–100), které je získáno agregací kvantitativních a kvalitativních indikátorů (EIU, 2022). Cílem studie je posoudit, které země jsou nejvíce a které nejméně ohroženy nedostatkem potravin, a to prostřednictvím následujících čtyř pilířů:

- Finanční dostupnost
- Dostupnost
- Kvalita a nezávadnost
- Udržitelnost a adaptace.

Zatímco výzkum potravinové bezpečnosti je předmětem zájmu mnoha organizací po celém světě (Prosekov & Ivanova, 2018), je tento index jediný, který komplexně zkoumá zabezpečení potravin napříč čtyřmi mezinárodně stanovenými pilíři. Studie se tedy zaměřuje nejen na hlad, ale i na základní faktory ovlivňující nedostatek potravin. Ke změření hnacích sil potravinové bezpečnosti zahrnuje index kromě kvantitativních údajů také řadu kvalitativních indikátorů, z nichž se mnohé týkají veřejných politik a legislativy, finančních trhů, technologií a inovací. Zároveň nelze ignorovat strukturální faktory, takže index váží nerovnosti mezi pohlavími a příjmy spolu s politickými a sociálními riziky, která představují korupce a konflikty. Důležitým hlediskem je také existenční hrozba změny klimatu.

Stav a vývoj potravinové bezpečnosti

V roce 2022 byla potravinová bezpečnost ve světě hodnocena jako dobrá, avšak s patrným trendem zhoršování. Globální index GFSI dosáhl vrcholu v roce 2019, poté ale následoval pokles způsobený pandemií covid-19, klimatickými změnami a geopolitickým napětím, které zvýšily ceny potravin a zhoršily jejich dostupnost. Nejnižší úrovně dosahovaly státy globálního jihu, především v subsaharské Africe, zatímco evropské země v čele s Finskem, Irskem a Norskem si udržovaly nejvyšší skóre. Nerovnost mezi zeměmi s nejlepšími a nejhoršími výsledky se přitom dále prohlubovala. Podle odhadů FAO hladovělo kolem 690 milionů lidí, tedy téměř 9 % světové populace.

Česko se v roce 2022 umístilo na 16. místě celosvětového žebříčku a na devátém mezi zeměmi EU se skóre 77,7 bodu. Nejlépe bylo hodnoceno v oblasti finanční dostupnosti potravin, kde se projevila nízká inflace v předchozím roce, zatímco největší slabinou zůstala udržitelnost a adaptace především kvůli degradaci půdy, eutrofizaci vod a riziku sucha. I přes vysokou úroveň potravinové bezpečnosti čelí české zemědělství a potravinový systém strukturálním výzvám, jako je nízká diverzifikace produkce, degradace půdy a klimatické extrémy. Tyto faktory zdůrazňují nutnost přechodu k udržitelnějším a odolnějším formám hospodaření.

V roce 2025 zůstává potravinová bezpečnost jedním z klíčových globálních témat. Přestože od posledního zveřejnění komplexních dat indexu GFSI nejsou k dispozici novější statistiky, dosavadní trendy naznačují pokračující tlak na dostupnost a udržitelnost potravinových systémů. Vlivy, které přispěly k poklesu potravinové bezpečnosti v uplynulých letech, zejména důsledky klimatické změny, geopolitické napětí, vysoká inflace potravin a nestabilita dodavatelských řetězců, přetrvávají i nadále.

Konflikt na Ukrajině, který nadále ovlivňuje světové trhy s obilovinami, hnojivy a energií, má stále citelný dopad na ceny potravin v řadě regionů, především v zemích globálního jihu. Tyto oblasti se zároveň potýkají s projevy extrémního počasí a degradací půdy, což dále snižuje jejich schopnost zajistit potravinovou soběstačnost. V důsledku toho se očekává, že počet lidí ohrožených hladem a podvýživou zůstane vysoký.

Evropské země si udržují relativně silné postavení v oblasti potravinové bezpečnosti, nicméně i zde se zvyšuje důraz na odolnost vůči klimatickým a ekonomickým šokům. Evropská unie pokračuje v prosazování cílů Zelené dohody, které podporují udržitelnější a méně zranitelný potravinový systém. Vzhledem k rostoucí frekvenci sucha, povodní a eroze půdy se posiluje význam adaptace a inovací v zemědělství, včetně digitalizace, precizního hospodaření a obnovy ekosystémů.

V Česku se situace od posledního hodnocení v roce 2022 výrazně nezměnila. Země zůstává v čele středoevropského regionu, ale čelí stejným výzvám jako zbytek Evropy. Tedy především klimatickému stresu, poklesu biodiverzity a rostoucím nákladům na zemědělskou produkci. Pokračuje také tlak na zajištění potravinové soběstačnosti a diverzifikace dovozů s cílem snížení zranitelnosti vůči globálním výkyvům cen a dodávek.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• Obsáhlý soubor indikátorů stavu potravinové bezpečnosti v různých zemích světa. • Index výstižně poukazuje na globální nerovnováhu v produkci a distribuci potravin. • Zahrnutí velkého souboru kvantitativních i kvalitativních metrik. • Index je zaměřen na dopad a kvalitativně hodnotí také veřejné strategie a legislativu jednotlivých států, což může sloužit jako podklad pro rozhodování.	• Kvalitativní hodnocení indexu je mnohdy omezeno pouze na binární hodnocení (skóre 100 nebo 0), což může zkreslovat realitu a v některých případech vede k neobjasněným výkyvům v hodnocení. • Index dostatečně nereflektuje relevantnost metrik pro jednotlivé státy (např. vnitrozemské vs. přímořské státy, rozvinuté vs. rozvojové státy). • Metodologie výpočtu skóre je u některých indikátorů netransparentní.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, kde 100 = nejlepší výsledek

Časová řada: 2012–2022

Autor: Economist Impact

Pravidelné výpočty: každoročně autorem indexu

Geografický rozsah: 113 zemí světa

Data a metodika

GFSI je dynamický kvantitativní a kvalitativní srovnávací model vytvořený z 68 indikátorů agregovaných do 25 kategorií ve 4 pilířích (Finanční dostupnost, Dostupnost, Kvalita a nezávadnost, Udržitelnost a adaptace), které měří hybné síly potravinové bezpečnosti v rozvojových i rozvinutých zemích. Hodnoty indikátorů jsou normalizovány na skóre (0–100, kde hodnota 100 značí nejlepší potravinovou bezpečnost). Skóre indikátorů je poté několikrát agregováno napříč kategoriemi, aby bylo možné porovnávat jednotlivé země a pilíře.

Každý indikátor, kategorie a pilíř mají přidělenou váhu, která je používána při výpočtu agregace skóre. V indexu jsou uvedeny dvě sady vah. Výchozí sada vah vychází z doporučení pětičlenného odborného panelu z roku 2012 s aktualizací v roce 2022. V této sadě mají vyšší váhu pilíře Finanční dostupnost (30,0 %) a Dostupnost (25,0 %) a nižší váhu pilíře Kvalita a nezávadnost a Udržitelnost a adaptace (oba 22,5 %). Druhá sada předpokládá, že všechny indikátory jsou stejně důležité, a rozděluje váhu rovnoměrně. Modelový sešit také umožňuje uživatelům vytvářet sady vah, které jim umožní otestovat své vlastní předpoklady o relativní důležitosti každého indikátoru. Chen a kol. navrhuje, na základě hierarchické analýzy obalu dat (H-DEA), rozlišit váhy podle příjmové skupiny států (Chen et al., 2019). Dostupnost by měla být hlavní politickou prioritou v zemích s nízkými až středními příjmy a v zemích subsaharské Afriky, kde převládá potravinový deficit.

Nejnovější dostupné údaje pro kvantitativní indikátory jsou čerpány z národních a mezinárodních statistických zdrojů. V hodnocení indexu pro Česko v roce 2022 byly většinou použity údaje z let 2019–2022, nicméně v některých indikátorech i starší dostupná data. Tam, kde v kvantitativních nebo průzkumných datech chybí hodnoty, jsou použity odhady. Některé kvalitativní indikátory byly vytvořeny pro účely indexu na základě informací z rozvojových bank a vládních webů, zatímco jiné byly čerpány z řady průzkumů a zdrojů dat a upraveny týmem Economist

Impact. Hlavními používanými zdroji jsou The Economist Intelligence Unit, Skupina Světové banky, Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), Světová zdravotnická organizace (WHO), Světová obchodní organizace (WTO), OECD, Notre Dame Global Adaptation Initiative (NDGAIN), World Resources Institute (WRI), Yale Environmental Performance Index (EPI), americké ministerstvo zemědělství (USDA) a národní ministerstva zemědělství a zdravotnictví.

Reference

- Eurostat. (2020). *Agriculture, forestry and fishery statistics—2020 edition*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/ks-fk-20-001>
- EIU. (2022). *Global Food Security Index 2022*. <http://foodsecurityindex.eiu.com/>
- FAO. (1996). *Rome Declaration on World Food Security and World Food Summit Plan of Action: World Food*. <https://digitallibrary.un.org/record/195568>
- FAO. (2023). *FAOSTAT*. <https://www.fao.org/faostat/en/#data/CP>
- FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. (2020). *The State of Food Security and Nutrition in the World 2020. Transforming food systems for affordable healthy diets*. <https://doi.org/10.4060/CA9692EN>
- Chen, P.-C., Yu, M.-M., Shih, J.-C., Chang, C.-C., & Hsu, S.-H. (2019). *A reassessment of the Global Food Security Index by using a hierarchical data envelopment analysis approach*. *European Journal of Operational Research*, 272(2), 687–698. <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2018.06.045>
- Prosekov, A. Y., & Ivanova, S. A. (2018). *Food security: The challenge of the present*. *Geoforum*, 91, 73–77. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.02.030>

Zdroje dat

Global Food Security Index model a zpráva:

<https://impact.economist.com/sustainability/project/food-security-index/download-the-index>

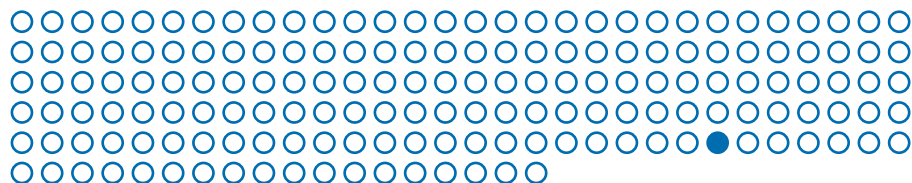
Hodnotící zprávy, prezentace, tiskové zprávy, videa a modely:

<https://impact.economist.com/sustainability/project/food-security-index/resource-library>

Pořadí Česka ve světě

144. ze 168

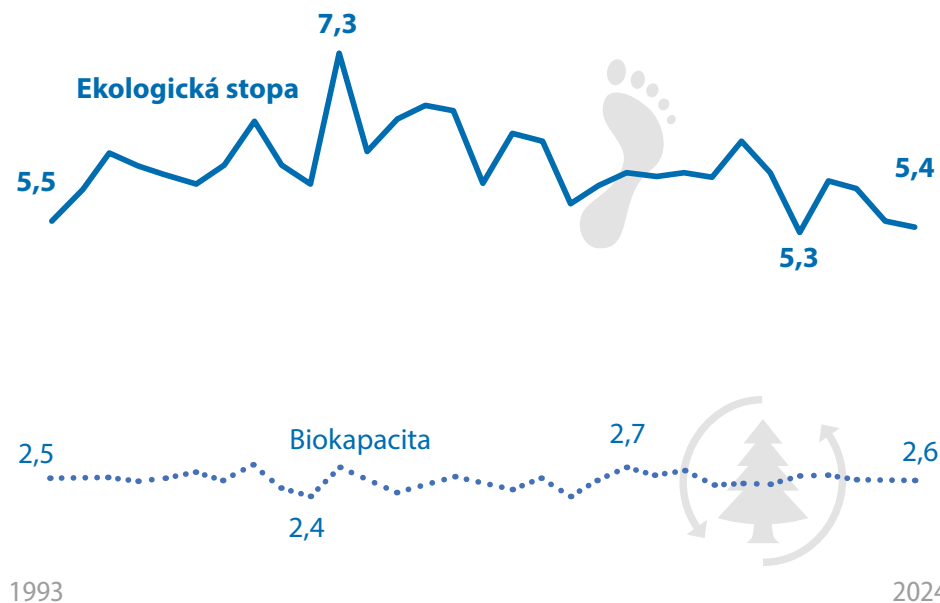
EF zemí EU27 [gha.obyv.⁻¹]

Vyšší hodnoty indexu indikují vyšší ekologickou stopu, pořadí zemí je proto počítáno od nejnižších hodnot indexu.

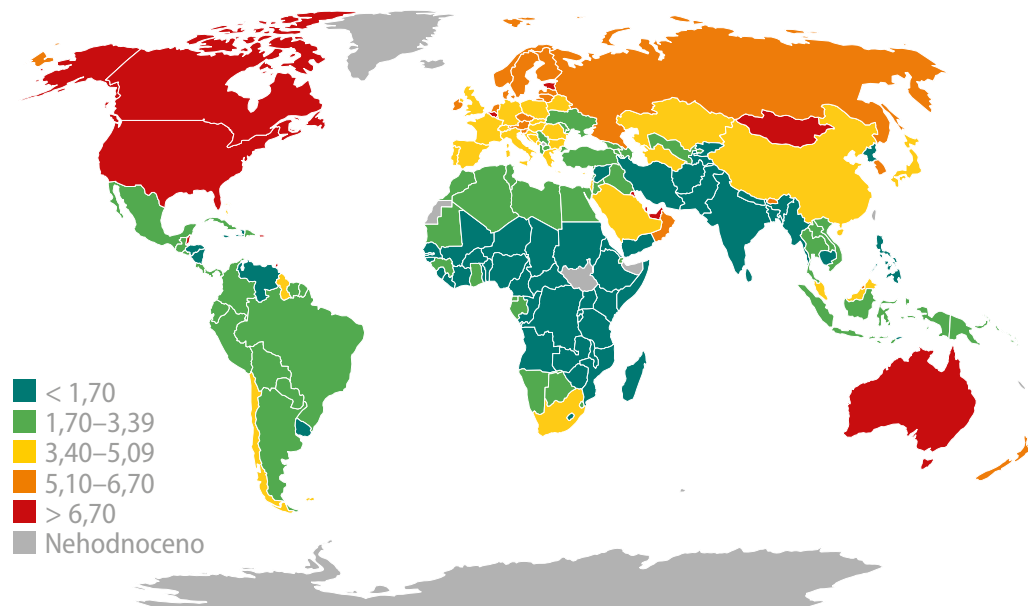
Pořadí Česka v rámci EU27

Vývoj EF a biokapacity v Česku [gha.obyv.⁻¹]

EF a její dílčí indikátory v Česku, 2024

Ekologická stopa Česka[gha.obyv.⁻¹]**5,4****Biokapacita Česka**[gha.obyv.⁻¹]**2,6****Ekologický deficit Česka**[gha.obyv.⁻¹]**-2,8**EF ve světě [gha.obyv.⁻¹]

O indexu

Ekologická stopa (Ecological Footprint, EF) stanovuje množství přírodních zdrojů (plochu biologicky produktivní půdy a množství vody) a vyprodukovaných odpadů, které jednotlivec, populace, město, region, celý stát nebo činnost spotřebují v daném roce při použití převládajících technologií a postupů hospodaření se zdroji. Spotřebované zdroje (např. elektřina, zemní plyn, benzín, stavební materiál, potraviny, dřevo) a odpady se převádějí na odpovídající bioproduktivní plochy (v tzv. globálních hektarech, gha) a jsou porovnávány se zdroji, které jsou k dispozici (s biokapacitou).

Koncept ekologické stopy pochází z počátku 90. let 20. století a je výsledkem spolupráce M. Wackernagela a jeho školitele W. Reese na Univerzitě Britské Kolumbie v Kanadě. Koncept se postupně stal synonymem pro lidské chování a jeho dopad na planetu.

Za hlavní faktory určující velikost ekologické stopy jsou v globálním měřítku považovány zejména ekonomické bohatství, populační růst a efektivita využívání zdrojů.

Ekologickou stopu je možné doplnit dílčími, samostatnými indikátory:

- **Biokapacita:** Schopnost ekosystémů obnovit to, co lidé od těchto ekosystémů vyžadují, tj. schopnost ekosystémů produkovat biologické materiály využívané lidmi a absorbovat odpadní materiály produkové lidmi, a to za současných systémů hospodaření a těžebních technologií. Biokapacita se může rok od roku měnit v důsledku klimatu, hospodaření a podílu považovaného za užitečné vstupy do lidského hospodářství.
- **Ekologický deficit nebo ekologická rezerva (přebytek):** Rozdíl mezi biokapacitou a ekologickou stopou oblasti, činností nebo jedince. K ekologickému deficitu dochází, když ekologická stopa převyšuje biokapacitu území, kterou má tato populace k dispozici. Naopak ekologická rezerva existuje, když biokapacita regionu převyšuje ekologickou stopu jeho populace. Pokud existuje regionální nebo národní ekologický deficit, znamená to, že region dováží biokapacitu prostřednictvím obchodu nebo likviduje regionální ekologická aktiva, případně emituje odpadní látky do prostředí. Na rozdíl od národního měřítka nelze globální ekologický deficit kompenzovat obchodem.

S výpočtem ekologické stopy úzce souvisí tzv. světový den překročení kapacity Země (Earth Overshoot Day). Tento den je počítán od roku 2006 a je okamžikem, kdy ekologická stopa lidstva dosáhne kapacity planety. Od tohoto data v daném roce žije lidstvo až do konce daného roku na ekologický dluh. V roce 2025 připadl tento den na 24. července.

Stav a vývoj ekologické stopy

Od roku 1970 globální ekologická stopa lidstva překračuje regenerační schopnost Země. Toto překročení systematicky oslabuje stav globálních ekosystémů a zhoršuje dlouhodobé vyhlídky lidské společnosti. V roce 2024 je globální biokapacita odhadována přibližně na 1,49 gha/obyv.⁻¹, zatímco průměrná globální ekologická stopa dosahuje zhruba 2,65 gha/obyv.⁻¹. Lidstvo tak spotřebovává přibližně 1,8násobek toho, co je Země schopna dlouhodobě obnovovat. Více než 60 % globálního ekologického deficitu je způsobeno uhlíkovou složkou ekologické stopy, především emisemi skleníkových plynů z energetiky, dopravy a průmyslu.

Lidská poptávka po přírodních zdrojích i samotná biokapacita jsou na Zemi rozloženy nerovnoměrně a struktura spotřeby se výrazně liší od jejich geografické dostupnosti, mimo jiné proto, že značná část zdrojů je spotřebovávána mimo místo jejich těžby či produkce. Rozdíly v hodnotách ekologické stopy jednotlivých zemí jsou dány zejména rozdílným životním stylem obyvatelstva, spotřebními vzorci a energetickou i materiálovou náročností zajištění těchto potřeb. Více než 80 % světové populace dnes žije v zemích s ekologickým deficitem, tedy v zemích, které spotřebovávají více přírodních zdrojů, než jsou jejich ekosystémy schopny regenerovat. Nejvyšší hodnoty ekologické stopy na obyvatele dlouhodobě vykazují státy s vysokými příjmy. Mezi nejzatíženější země patří například Katar (cca 14–15 gha/obyv.⁻¹) a Lucembursko (okolo 13 gha/obyv.⁻¹). V případě Kataru se jedná zejména o kombinaci vysoké energetické náročnosti, závislosti na fosilních palivech a velmi náročného životního stylu. Lucembursko, navzdory ambiciózním klimatickým cílům, vykazuje vysokou ekologickou stopu mimo jiné kvůli nízkému zdanění pohonných hmot a extrémně vysoké intenzitě automobilové dopravy. Na opačném konci spektra se nacházejí země s velmi nízkou ekologickou stopou, jako je například Haiti, Burundi, Jemen, nebo Rwanda (pod 1 gha/obyv.⁻¹), kde však nízká hodnota neodráží udržitelné hospodaření, ale spíše nízkou úroveň ekonomického rozvoje a omezený přístup ke zdrojům. V zemích s nejvyšší relativní rezervou biokapacity zůstávají rozsáhlá území s nízkou hustotou obyvatelstva, jako například v Gabonu, Kongu, nebo Bolívii, zatímco extrémní ekologický deficit vykazují městské státy bez vlastní biokapacity, zejména Singapur.

V rámci EU patří k zemím s nižší ekologickou stopou například Rumunsko, kde je nižší spotřeba zdrojů rovněž spíše důsledkem slabší průmyslové základny než cílené environmentální politiky. Ekologickou rezervu mají v rámci EU Švédsko, Finsko, Estonsko a Litva.

Česko se dlouhodobě řadí mezi země s výrazným ekologickým deficitem. Podle aktuálních odhadů činila ekologická stopa Česka v roce 2024 přibližně 5,4 gha/obyv.⁻¹, zatímco dostupná biokapacita dosahovala pouze zhruba 2,6 gha/obyv.⁻¹. Každý obyvatel Česka tak v průměru vytváří ekologický deficit okolo 2,8 gha/obyv.⁻¹. Pokud by všichni obyvatelé Země žili stejným způsobem jako obyvatelé Česka, bylo by zapotřebí přibližně 3,6 planet Země, aby bylo možné tuto spotřebu dlouhodobě pokrýt. Dlouhodobý vývoj ekologické stopy Česka od počátku 90. let vykazuje výrazné kolísání, avšak bez jasného sestupného trendu. Dostupná biokapacita Česka zůstává po celé sledované období relativně stabilní. Celková ekologická bilance Česka je dána zejména strukturou hospodářství, vysokou energetickou náročností průmyslu, významným podílem fosilních paliv v energetickém mixu a otevřeností ekonomiky, která zvyšuje dovoz ekologické stopy ze zahraničí. Tyto faktory představují zásadní omezení pro dosažení dlouhodobě udržitelného rozvoje. Bez strukturálních změn v energetice, průmyslu a spotřebních vzorcích nelze ekologický deficit významně snížit.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• Velmi srozumitelný a intuitivní ukazatel vyjádřený jedním číselným údajem (gha). • Umožňuje srovnání mezi zeměmi, regiony, jednotlivci i aktivitami. • Dobře porovnatelný v dlouhé časové řadě. • Zahrnuje široké spektrum spotřebních a emisních složek, zejména uhlíkovou stopu. • Jasně poukazuje na globální nerovnosti a ekologický deficit (overshoot). • Umožňuje sledovat pokrok směrem k udržitelnému rozvoji. • Vhodný nástroj pro komunikaci udržitelnosti a osvětu.	• Nedostatečně zachycuje prostorové rozdíly (např. město vs. venkov). • Nezapočítává některé environmentální tlaky (např. toxické látky, chemické znečištění). • Nevystihuje kvalitu ekosystémů ani lokální ekologické dopady. • Výsledky je nutné interpretovat v širších souvislostech a doplňovat dalšími indikátory.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: Ekologická stopa a biokapacita v globálních hektarech (gha) a globálních hektarech na osobu (gha/obyv.⁻¹). Nižší hodnota ekologické stopy znamená lepší výsledek, vyšší hodnota biokapacity rovněž znamená lepší výsledek. Ekologický deficit a ekologická rezerva jsou vyjadřovány v globálních hektarech (gha), gha na osobu a relativně také jako podíl (%) ekologické stopy na biokapacitě.

Časová řada: 1961–2024 (2023–2024 odhad), aktualizace každoročně na základě aktuálních dostupných dat

Autor: Global Footprint Network

Pravidelné výpočty: Ekologická stopa a biokapacita jsou vypočítávány na základě agregace rozsáhlého souboru mezinárodně srovnatelných dat. Vstupní údaje pocházejí zejména z organizací FAO, World Bank, UNDP, IEA, UN Comtrade, IPCC a dalších mezinárodních statistických databází.

Geografický rozsah: 168 zemí světa v roce 2024 (dle nejnovější dostupné databáze Global Footprint Network) a vybrané regionální a globální agregace

Data a metodika

Pro účely výpočtu ekologické stopy jsou biologicky produktivní plochy Země v metodice National Footprint and Biocapacity Accounts 2025 rozděleny do šesti základních kategorií využití. Obdělávaná půda zahrnuje plochy využívané k produkci potravin a vláken pro lidskou spotřebu, krmiv pro hospodářská zvířata, olejnin a dalších plodin. Lesní pozemky a produkty se člení na lesní produktovou stopu, která je odvozena od spotřeby dřeva, celulózy, dřevařských výrobků a palivového dřeva, a na uhlíkovou stopu, představující emise oxidu uhličitého ze spalování fosilních paliv a uhlík obsažený v dováženém zboží. Uhlíková stopa je vyjádřena jako plocha lesní půdy potřebná k pohlcení těchto emisí a v současnosti tvoří největší část celkové ekologické stopy lidstva.

Další kategorií jsou pastviny, sloužící pro chov hospodářských zvířat na maso, mléko, kůži a vlnu, jejichž stopa se stanovuje porovnáním dostupného krmiva s celkovými potřebami hospodářských zvířat, přičemž se předpokládá, že zbývající poptávka je pokryta právě z pastvin. Rybářské pozemky a produkce jsou hodnoceny na základě odhadů maximálního udržitelného odlovu jednotlivých druhů ryb, přičemž jsou zahrnuty i úlovky využité jako krmivo v akvakultuře. Poslední kategorií je zastavěná půda, která zahrnuje plochy pokryté dopravní infrastrukturou, obytnými a průmyslovými stavbami a vodními nádržemi.

Výpočet ekologické stopy vychází ze základního principu převodu toků lidské spotřeby zdrojů a produkce odpadů na ekvivalent vzájemně se vylučující bioproduktivní plochy. Tyto toky jsou vyjádřeny v hmotnosti za jednotku času a převedeny na globální hektary podle vztahu

$$EF = (P/Y_w) * EQF$$

kde P představuje množství sklizeného produktu nebo vypuštěného odpadu za rok, Y_w průměrný světový výnos dané kategorie a EQF ekvivalentní faktor umožňující převod na globálně průměrnou produktivitu.

Analogickým postupem je stanovována biokapacita, která vyjadřuje schopnost ekosystémů regenerovat zdroje a absorbovat odpady. Pro každou kategorii využití území je vypočítána podle vztahu

$$\text{biokapacita} = A * (Y/Y_w) * EQF$$

kde A označuje dostupnou plochu dané kategorie a Y její skutečný průměrný výnos.

Reference

- Almond, R.E.A., Grooten, M., Juffe Bignoli, D. & Petersen, T. (Eds). WWF (2022). *Living Planet Report 2022 – Building a nature-positive society*. Gland, Switzerland. https://www.footprintnetwork.org/content/uploads/2022/10/LPR_2022_Full-Report.pdf
- Galli, A., Sommerwerk, N., Mancini, M. S., & Pihlainen, S. European Topic Centre on Biodiversity and Ecosystems (2024). *Exploring the societal factors enabling to halt and reverse the loss and change of biodiversity*. <https://www.eionet.europa.eu/etcs/etc-be/products/etc-be-products/exploring-the-societal-factors-enabling-to-halt-and-reverse-the-loss-and-change-of-biodiversity>

Zdroje dat

Data: <https://data.footprintnetwork.org/#/>

Světový den překročení kapacity Země: <https://overshoot.footprintnetwork.org/>

Výpočet osobní ekologické stopy: <http://www.footprint-calculator.org>

Metodika: <https://www.footprintnetwork.org/resources/data/>

HAPPY PLANET INDEX (HPI)

2020* | INDEX ŠŤASTNÉ PLANETY

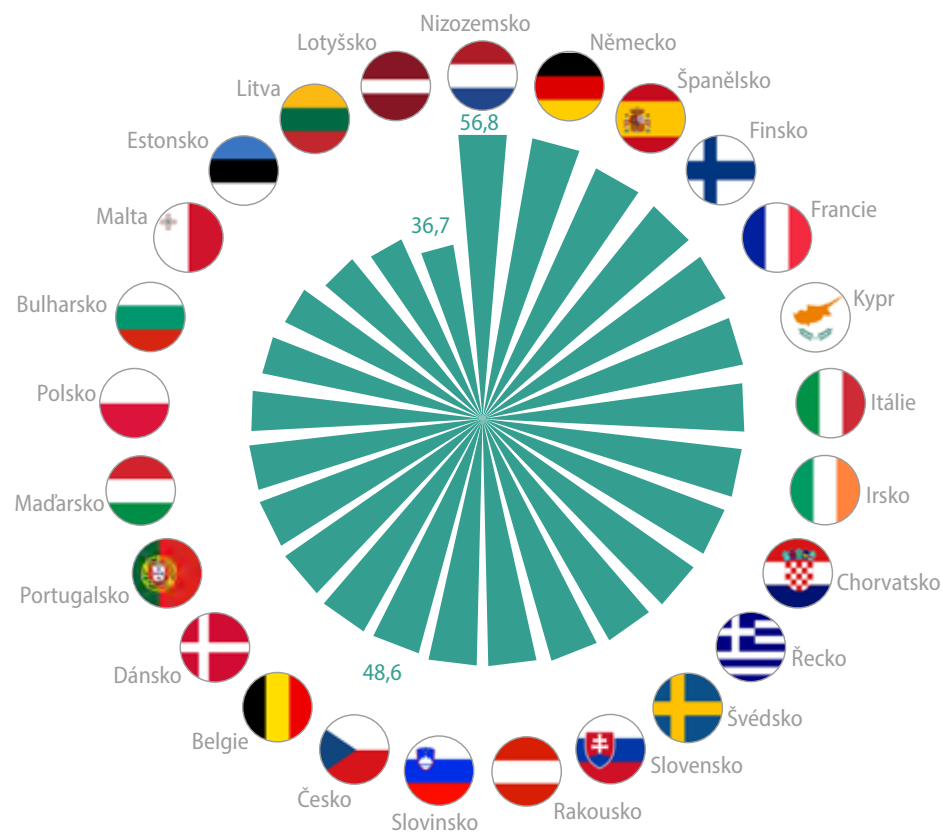
* Novější data k indexu nejsou k dispozici, hodnocení kontextu aktualizováno dle současného vývoje.

Pořadí Česka ve světě

39. z 88

HPI skóre zemí EU

Pořadí Česka v rámci EU (z 25 hodnocených zemí)

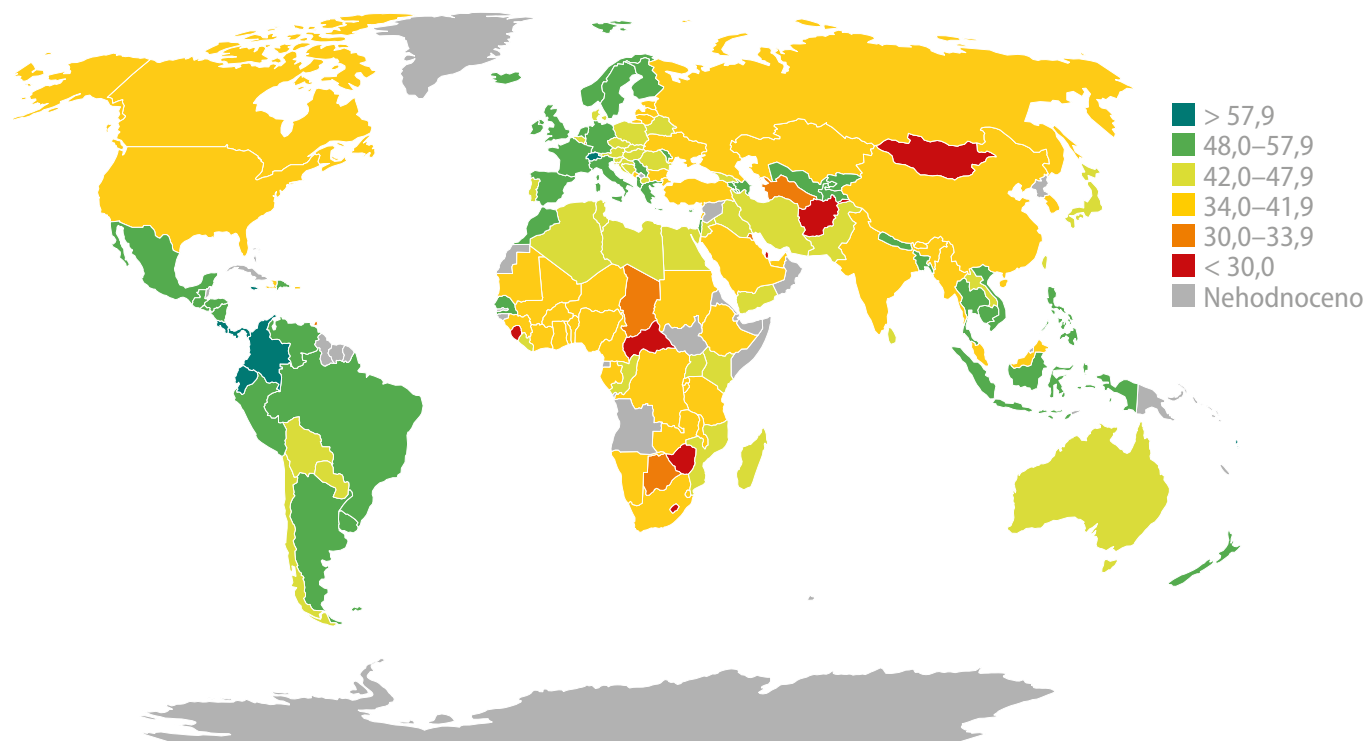
Vývoj HPI skóre v Česku

HPI v Česku

HPI ve světě, 2020

O indexu

Index šťastné planety (Happy Planet Index, HPI) je měřítkem udržitelného blahobytu, který hodnotí země podle toho, jak efektivně poskytují dlouhý a šťastný život s využitím omezených environmentálních zdrojů. Jedná se tedy o ukazatel kvality lidského života v porovnání s dopady na životní prostředí. Index stojí proti základní myšlence, že synonymem pro blahobyt je hospodářský růst, vyjádřený hrubým domácím produktem (HDP) dané země, neboť HDP nezohledňuje udržitelný rozvoj. Nabízí alternativní tezi, že u bohatých zemí vysoké HDP nemusí být synonymem pro blahobyt všech obyvatel dané země, a na důležitou pozici, na rozdíl od HDP, staví planetární limity. Index pomáhá odpovědět na otázku: „Je možné žít dobrý život, aniž bychom ohrožovali planetu?“

Index vychází ze tří složek, a to z očekávané délky života, dosaženého blahobytu (na základě údajů z dotazníkového šetření, které bylo součástí průzkumu Gallup World Poll) a ekologické stopy (na základě údajů zjištěných organizací Global Footprint Network). Kombinací těchto složek se snaží ukázat, jak efektivně obyvatelé různých zemí využívají ve svém životě environmentální zdroje k vedení dlouhého a šťastného života a zda je možné dosáhnout spokojeného života bez toho, aniž bychom na první místo stavěli ekonomické aspekty (Wellbeing Economy Alliance, 2021).

Stav a vývoj indexu šťastné planety

Česko se v roce 2020 mezi zeměmi EU27 umístilo na 15. místě s hodnotou HPI 48,6. V globálním hodnocení pak stálo na 39. místě. Od prvních dostupných hodnocení došlo v Česku k výraznému nárůstu hodnoty HPI, přibližně o pětinu celkové hodnoty. Na tomto zlepšení se pozitivně podílel především pokles ekologické stopy obyvatele, která se postupně přiblížila průměru Evropské unie. Dalším významným faktorem byl nárůst očekávané délky života.

Na základě dostupných údajů o vývoji dílčích složek indexu lze odhadovat, že hodnota HPI v Česku mezi roky 2020–2025 dále mírně až středně vzrostla. K tomuto růstu přispěl především nárůst očekávané délky života a zejména výrazné snížení emisí skleníkových plynů po roce 2022. Podle nejnovější analýzy OECD (2025) je průměrná hodnota délky života v ČR 79,9 let. Po mírném nárůstu emisí po konci pandemie pak emise skleníkových plynů v ČR mezi lety 2022 a 2024 meziročně klesaly o 15 % (CEIC, 2024). Pro hodnocení „subjektivního blahobytu“ využívaného v HPI indexu nejsou dostupná pravidelná robustní data, ale dlouhodobý trend v Česku je spíše stagnující.

Mezi státy Evropské unie se dlouhodobě na předních příčkách umísťují zejména Nizozemsko a Německo. Tyto země vynikají vysokou průměrnou délkou života a vysokou úrovní dosaženého blahobytu, jejich hodnocení je však snižováno relativně vysokou ekologickou stopou. Naopak nejnižších hodnot HPI v rámci Evropské unie dlouhodobě dosahují zejména pobaltské státy a Lucembursko. U těchto zemí se negativně projevuje kombinace vyšší ekologické stopy, u Lucemburska extrémně vysoké spotřeby zdrojů na obyvatele a v případě pobaltských států nižší očekávané délky života.

V mezinárodním srovnání dlouhodobě dosahuje nejvyšších hodnot HPI především Kostarika a další státy Latinské Ameriky, které se pravidelně objevují v první desítce. Tento fakt ukazuje, že je možné dosahovat relativně vysoké kvality života i při relativně nízké ekologické zátěži. Na opačném konci spektra se objevují státy s extrémně vysokou ekologickou stopou, u nichž je výsledná hodnota HPI výrazně snížena právě neudržitelným využíváním přírodních zdrojů. Žádný ze sledovaných států však nebyl hodnocen současně ve všech třech sledovaných ukazatelích jako dobrý, a to nejčastěji z důvodu vyšší ekologické stopy (která i u zemí na prvních místech byla hodnocena jako „průměrná“).

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Pro rok 2019 je v indexu vyhodnoceno velké množství států (152). - Index hodnotí srozumitelně, pomocí jednoho čísla, kvalitu života v rámci planetárních mezí. - Je dobře srovnatelný v mezinárodním kontextu. - Do popředí staví planetární meze na úkor ekonomických ukazatelů. - Jednotlivé složky, ze kterých je index počítán, mají stejnou metodiku pro všechny státy.	- Kvůli pandemii covid-19 nejsou pro rok 2020 dostupná data pro 64 zemí, v mezinárodním měřítku nelze tento rok objektivně vyhodnotit. - Blahobyt jako jedna ze složek, které vstupují do výsledného výpočtu indexu, může být hodnocen respondenty subjektivně, a to vzhledem k rozdílným národnostem a kulturám, které životní štěstí mohou vnímat jinak. - Dotazníkové šetření (Gallup World Poll) se neprovádí ve všech státech každý rok, proto data pro některé roky, případně státy, byla interpolována. - Ekologická stopa byla pro roky 2018–2020 dopočtena z emisí CO₂.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, kde 100 = nejlepší výsledek

Časová řada: 2006–2020 (pro Česko 2007–2020)

Autor: Wellbeing Economy Alliance (WEAll)

Geografický rozsah: 152 zemí světa v roce 2019, 88 zemí světa v roce 2020²

Data a metodika

Výsledné skóre indexu jednotlivých zemí může nabývat hodnot 0–100. Je zjednodušeně vypočítáno jako součin průměrné očekávané délky života a dosaženého blahobytu a výsledná hodnota je dělena ekologickou stopou.

Průměrná očekávaná délka života představuje počet let, resp. dobu, po kterou se očekává, že průměrný člověk bude žít v dané zemi. Tento ukazatel se rovněž běžně používá pro indikaci zdravotní úrovně v zemi.

Dosažený blahobyt udává, jak obyvatelé každé země hodnotí celkově kvalitu svého života, na stupnici od nuly do deseti. Data byla získána na základě údajů shromážděných v rámci světového dotazníkového šetření (Gallup World Poll). Dotazník se neprovádí ve všech státech pravidelně každý rok, proto v letech, kdy data nebyla dostupná pro některé státy, byly tyto údaje odhadnuty z let předchozích (Wellbeing Economy Alliance, 2021). Dotazník je konstruován jako takzvaný žebřík života, jehož vrchol představuje nejlepší možnou životní úroveň a spodní část představuje nejhorší životní úroveň. Respondenti měli odpovědět, na kterém stupni žebříku v době dotázaní stojí.

Ekologická stopa znamená průměrný dopad, který každý obyvatel země má na životní prostředí. Vyhodnocuje se na základě údajů připravených sítí Global Footprint Network. Ekologická stopa indikuje množství přírodních zdrojů, které jednotlivci, město, region nebo stát spotřebují v daném roce. K výpočtu se používají údaje o celkové spotřebě lidské společnosti, která se přepočte na množství biologicky produktivní země nutné k vyprodukování zdrojů a k odstranění odpadů. Ukazatel je založen na dlouhodobé ekologické udržitelnosti a tezi, že biologické zdroje nemohou být využívány rychleji, než dochází k jejich obnově.

² Index pro rok 2020 nebyl vyhodnocen pro 64 zemí kvůli pandemii covid-19.

Ekologická stopa je vyjádřena pomocí standardizované jednotky globální hektary (gha) na obyvatele. V době vyhodnocení dat v roce 2021 nebyla data za ekologickou stopu dostupná pro roky 2018–2020, z tohoto důvodu autoři využili data za emise oxidu uhličitého (CO₂) ve smyslu uhlíkové stopy. Proto se zde prezentovaná data o ekologické stopě mírně liší od dat prezentovaných v kapitole Ekologická stopa.

Reference

- CEIC. (2024). *Czech Republic total greenhouse gas emissions: Tonnes of CO₂ equivalent per year*. CEICData. <https://www.ceicdata.com/en/czech-republic/environmental-greenhouse-gas-emissions-annual/total-greenhouse-gas-emissions-tonnes-of-co2-equivalent-per-year>
- OECD. (2025). *Health at a Glance 2025: Czechia – Country note*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/8f9e3f98-en>
- Wellbeing Economy Alliance. (2021). *Happy Planet Index – How happy is the planet?* <https://happyplanetindex.org/wp-content/themes/hpi/public/downloads/happy-planet-index-briefing-paper.pdf>

Zdroje dat

Hlavní webové stránky Happy Planet Index:

<https://happyplanetindex.org/>

Zdrojová data ke stažení:

<https://happyplanetindex.org/countries/>

HUMAN CAPITAL INDEX (HCI)

2020* | INDEX LIDSKÉHO KAPITÁLU

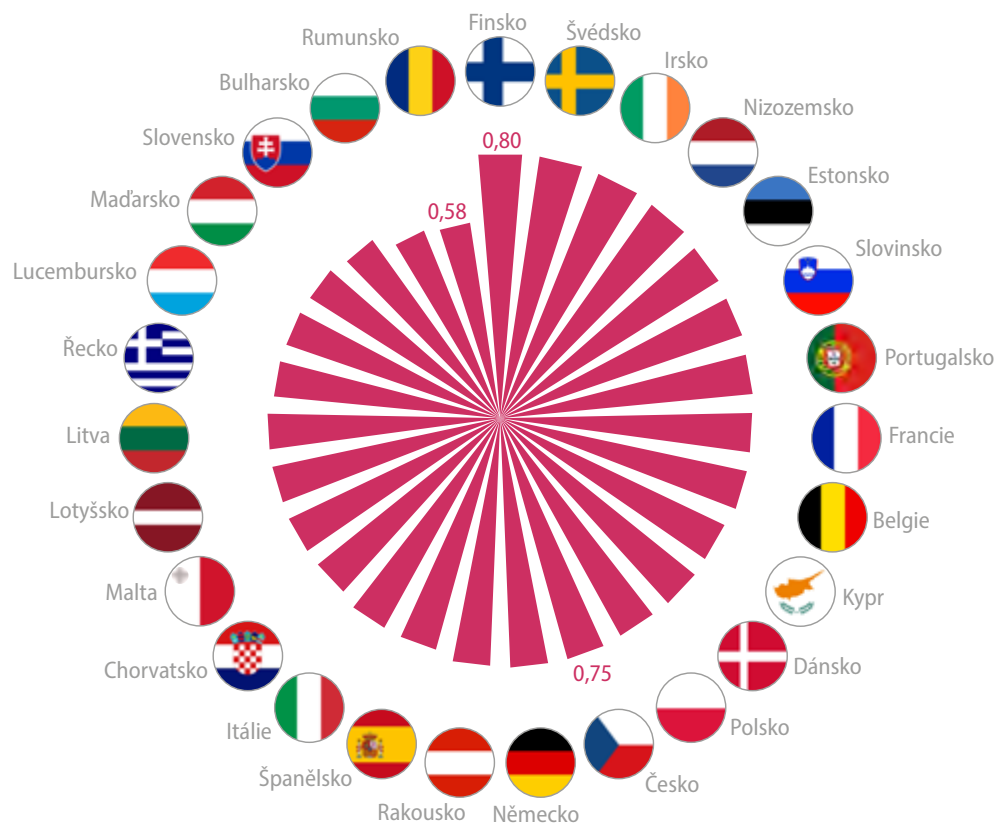
* Novější data k indexu nejsou k dispozici, hodnocení kontextu aktualizováno dle současného vývoje.

Pořadí Česka ve světě

24. ze 174

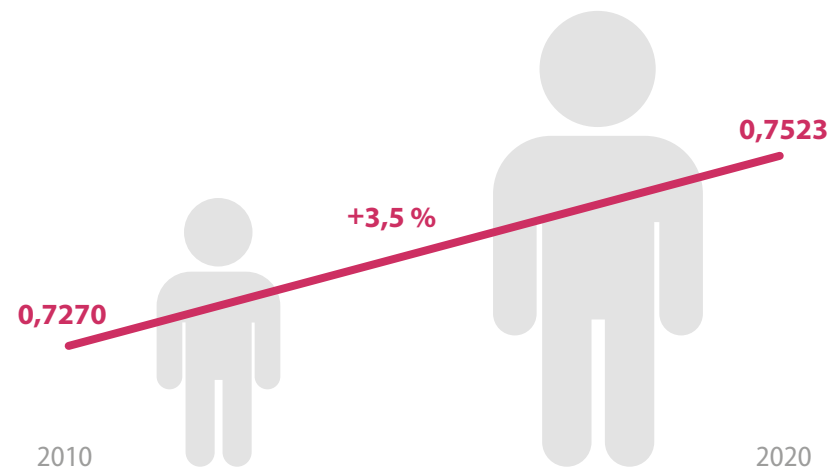
HCI skóre zemí EU27

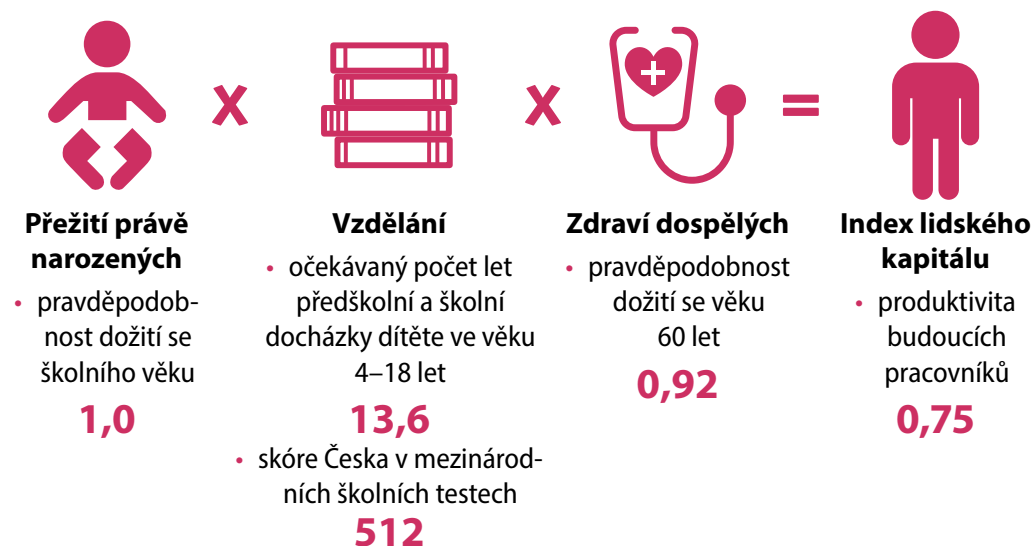
Pořadí Česka v rámci EU27

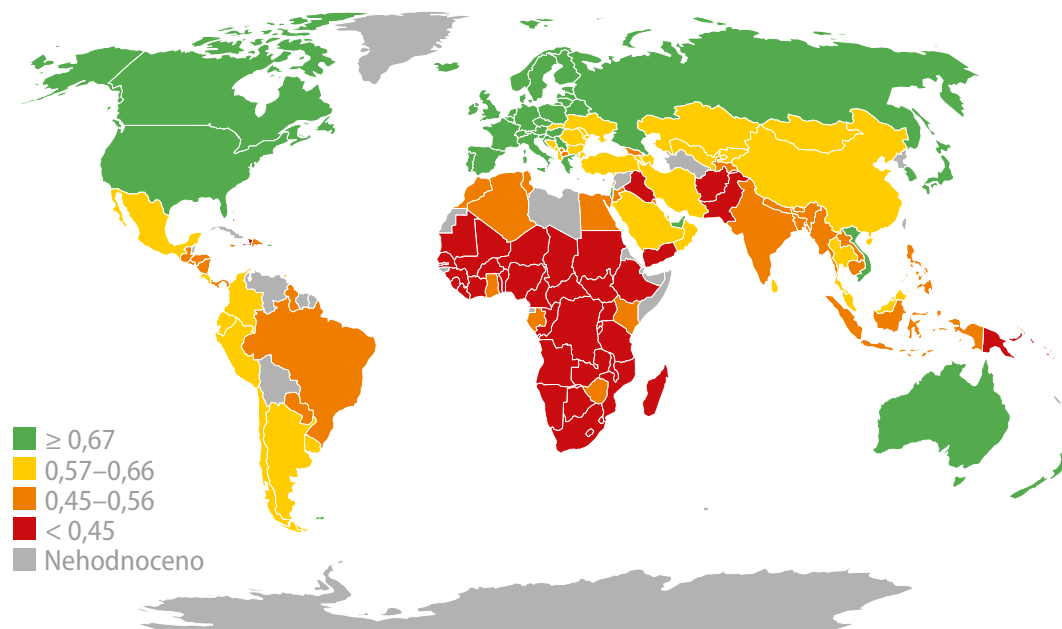
Vývoj HCI skóre v Česku

HCI v Česku dle jednotlivých komponent indexu

HCI ve světě

O indexu

Lidský kapitál lze chápat jako soubor znalostí, schopností, dovedností a zdraví, do kterého lidé během svého života investují, resp. který lidé nahromadí, aby byli schopni využít svůj potenciál jako produktivní členové společnosti (World Bank, 2022). Z toho důvodu je lidský kapitál pro trh práce stejně důležitý jako věcné statky, výrobní prostředky či infrastruktura (HN.cz, 2018).

Index lidského kapitálu je navržen tak, aby podchytil množství (objem) lidského kapitálu, kterého dnes narozené dítě dosáhne při dosažení věku 18 let, a to se zohledněním jeho zdraví a vzdělání. Umožňuje tak podchytil a hodnotit, jakým způsobem zlepšení či zhoršení současných zdravotních a vzdělávacích výsledků ovlivní produktivitu příští generace pracovníků. Index sestává z následujících hlavních komponent: pravděpodobnosti dožití se pěti let u právě narozených dětí (přežití do školního věku), průměrné doby vzdělávání do osmnáctého roku života a výsledky, kterých děti dosahují v mezinárodních školních testech (vzdělání) a pravděpodobnosti dožití 60 let u jedinců starších 15 let (zdraví).

HCI byl spuštěn v roce 2018 jako součást Human Capital Project s cílem měřit, resp. podpořit globální úsilí o urychlení pokroku směrem ke světu, kde mohou všechny děti dosáhnout jejich plného potenciálu jako pracovní síly a vyhnout se pasti extrémní chudoby.

Cílem indexu je zjistit, kolik lidského kapitálu jsou jednotlivé země schopné vyprodukovat, a jaká se tedy od nich očekává nejen produktivita na světovém trhu, ale i jaký bude jejich ekonomický růst. Tímto způsobem index podtrhuje důležitost pro vlády a společnosti investovat do lidského kapitálu svých občanů, a to prostřednictvím zajištění kvalitní výživy, zdravotní péče a vzdělání. Index, resp. jeho složky tak přímo souvisí s nejméně třemi globálními cíli udržitelného rozvoje, kterých se země po celém světě zavázaly dosáhnout do roku 2030 v rámci dokumentu Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030.

Poslední aktualizace indexu byla provedena v roce 2020, zahrnuje v sobě data ze 174 zemí a obsahuje rovněž zpětné dopočty indexu za rok 2010, které umožňují časové srovnání. V rámci této aktualizace byla vydána zpráva zaměřená na celý svět (World Bank, 2021), ze které čerpá také tato kapitola. V roce 2025 byly aktualizovány stručné profily jednotlivých zemí, zatím však bez celkové aktualizace indexu.

Stav a vývoj lidského kapitálu

Česko se v roce 2020 v mezinárodním srovnání umístilo mezi zeměmi EU27 na 13. místě, celosvětově v konkurenci 174 zemí pak na 24. místě. Jeho skóre se mezi lety 2010 a 2020 zlepšilo o 3,5 % na 0,75 (na škále od 0 do 1), a to zejména v důsledku pokroku v oblasti vzdělání.

Pro srovnání lze uvést, že nejlepšího skóre dosáhlo v rámci EU27 Finsko (0,80), celosvětově pak Singapur (0,88), a to díky vysoké kvalitě vzdělání (tj. kombinaci délky vzdělání (13,7, resp. 13,9 let) a výborného skóre ve vzdělávacích testech (534, resp. 575 bodů)). Naopak nejhůře dopadlo v rámci EU27 Rumunsko (0,58) a celosvětově Středoafriická republika (0,29). V případě Rumunska se jedná o slabé výsledky v oblasti vzdělání (délka 11,8 let a skóre v testech 442 bodů), Středoafriická republika propadá ve všech aspektech (zejména v délce vzdělání (4,6 let) či pravděpodobnosti dožití 5 let (0,88), resp. dožití 60 let při dosažení věku 15 let (0,59)).

Z hlediska postavení Česka v rámci vyspělých, resp. vysokopříjmových ekonomik se špičkovou zdravotní péčí je relevantní sledovat zejména kvalitu vzdělávacího systému, zde index nabízí zajímavé srovnání prostřednictvím tzv. reálných roků strávených ve škole. Ty se vypočítají vynásobením let fyzicky strávených ve škole s poměrem výsledků v mezinárodních školních testech. Fyzická doba strávená ve škole v Singapuru je téměř totožná jako v Česku (13,9 vs 13,6 let), reálně se ale díky lepším výsledkům v mezinárodních testech singapurští žáci vzdělávají 12,8 let oproti 11,1 letům v Česku. Výsledky v této oblasti tak ukazují větší míru neefektivnosti vzdělávacího systému v Česku, která vede k nižší „zásobě“ lidského kapitálu do budoucna.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Index umožňuje jedním číslem vyjádřit poměrně komplexní a numericky zdánlivě neuchopitelnou problematiku lidského kapitálu. - Konstrukce a metodika indexu a jeho update umožňují jak mezinárodní, resp. celosvětové srovnání, tak i hodnocení stavu a vývoje v jednotlivých zemích. - Možnost hodnocení a srovnání nejen celkového indexu, ale i jeho jednotlivých komponent.	- Dostupnost dat – některé komponenty HCI se u některých zemí měří jen zřídka, či vůbec. - Údaje o výsledcích testů pocházejí z různých mezinárodních testů. - Výsledky testů nemusí přesně odrážet kvalitu celého vzdělávacího systému v ekonomice. - Neúplné podchycení terciárního vzdělávání – spolehlivá a srovnatelná měřítka kvality terciárního vzdělávání zatím neexistují, a to navzdory důležitosti vysokoškolského vzdělání pro lidský kapitál v rychle se měnícím světě. - Nejsou plně podchyceny socio-emocionální dovednosti. - Nepřesné odhady míry dožití dětí a dospělých v zemích, kde jsou důležité registry neúplné nebo neexistující.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–1, kde 1 = nejlepší výsledek

Časová řada: 2010 a 2020

Autor: International Bank for Reconstruction and Development / World Bank

Pravidelné výpočty: výpočty provádí experti World Bank společně s externími přispěvateli (poslední celosvětový report z roku 2020 byl vedený Roberta Gatti (vedoucí ekonomka Human Development Practice Group / World Bank)

Human Capital Country Brief: aktualizovaná data pro následné výpočty jednotlivých indikátorů a celkového HCI (poslední update v říjnu 2025) (World Bank, 2025)

Geografický rozsah: 174 zemí světa v roce 2020

Data a metodika

Výsledný HCI kvantitativně ilustruje klíčové fáze v trajektorii lidského kapitálu dítěte a jejich důsledky pro produktivitu příští generace pracovníků, a to v rámci tří komponent:

Komponenta 1: Pravděpodobnost dožití se školního věku u právě narozených dětí, měřeno pomocí míry úmrtnosti do 5 let (v intervalu 0–1).

Komponenta 2: Očekávaná reálná doba vzdělání, spojující informace o množství a kvalitě vzdělání. Množství vzdělání se měří jako očekávaný počet let školní docházky dítěte v jednotlivých stupních vzdělání (včetně předškolního) od 4 let až do dosažení 18 let jeho věku (tj. max 14 let). Kvalita vzdělání odráží výsledky žáků a studentů, resp. jejich výsledné skóre v mezinárodních školních testech (max 625 bodů). Tyto dvě míry (kvantitativní a kvalitativní) jsou agregovány do míry „reálné“ roky školní docházky (Filmer a kol., 2018).

Jinak řečeno – reálné roky ve škole se vypočítají vynásobením let fyzicky strávených ve škole s poměrem výsledků testů a jejich maximálního možného ohodnocení, což je 625. Pokud je tedy čas strávený vzdělávacími účely deset let a výsledky testů jsou v dané zemi 400, výpočtem $10 \times (400/625)$ dospějeme k číslu 6,4, které je zároveň i reálnou dobou, při které se dítě vzdělávalo.

Komponenta 3: Zdraví. Komponenta je kalkulována prostřednictvím dvou proxy indikátorů: (1) pravděpodobnosti dožití 60 let, tj. míry přežití dospělých, definované jako podíl 15letých, kteří se dožijí věku 60 let (v intervalu 0–1) a (2) míry fyzického zaostávání u dětí do 5 let např. z důvodu podvýživy či zhoršené prenatální péče (v intervalu 0–1).

Výsledný index se pohybuje mezi 0 a 1. Země, ve kterých může dnes narozené dítě očekávat, že dosáhne plného zdraví (žádné zaostávání a 100% přežití dospělých) a plného potenciálu vzdělání (14 let vysoce kvalitní školy ve věku 18 let), by dosáhly hodnoty 1. Skóre 0,70 tedy označuje, že u dítěte narozeného dnes je jeho produktivita jako budoucího pracovníka 30 procent pod tím, čeho by mohlo být dosaženo s úplným vzděláním a plným zdravím. Index je možno hodnotit jak za chlapce a dívky společně, nebo samostatně buď jen za chlapce, nebo jen za dívky.

Podrobný popis metodiky i použitých zdrojů dat je k dispozici v poslední zprávě The Human Capital Index 2020 Update: Human Capital in the Time of COVID-19 (World Bank, 2021).

Reference

- World Bank. (2021). *The Human Capital Index 2020 Update: Human Capital in the Time of COVID-19*. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-1552-2. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO. <https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/93f8fbc6-4513-58e7-82ec-af4636380319>
- World Bank. (2022). <https://www.worldbank.org/en/publication/human-capital/brief/the-human-capital-project-frequently-asked-questions#HCP2>
- World Bank. (2025). <https://humancapital.worldbank.org/en/country-briefs>
- Filmer, D., H. Rogers, N. Angrist, and S. Sabarwal. (2018). *Learning-Adjusted Years of Schooling (LAYS): Defining a New Macro Measure of Education*. Policy Research Working Paper 8591, World Bank, Washington, DC
- HN.cz. (2018). <https://byznys.hn.cz/c1-66309630-cesi-maji-podle-svetove-banky-ctrnacty-nejlepsi-lidsky-kapital-na-svete-radi-se-po-bok-britu-a-predbehli-svycary>

Zdroje dat

The Human Capital Index 2020 Update: Human Capital in the Time of COVID-19 Report: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/34432>

Vizualizace: <https://www.worldbank.org/en/publication/human-capital#Index>

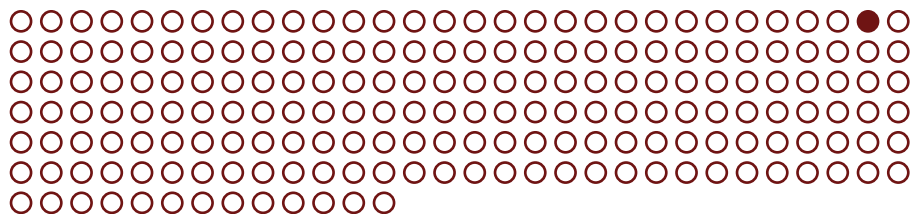
HUMAN DEVELOPMENT INDEX (HDI)

2025

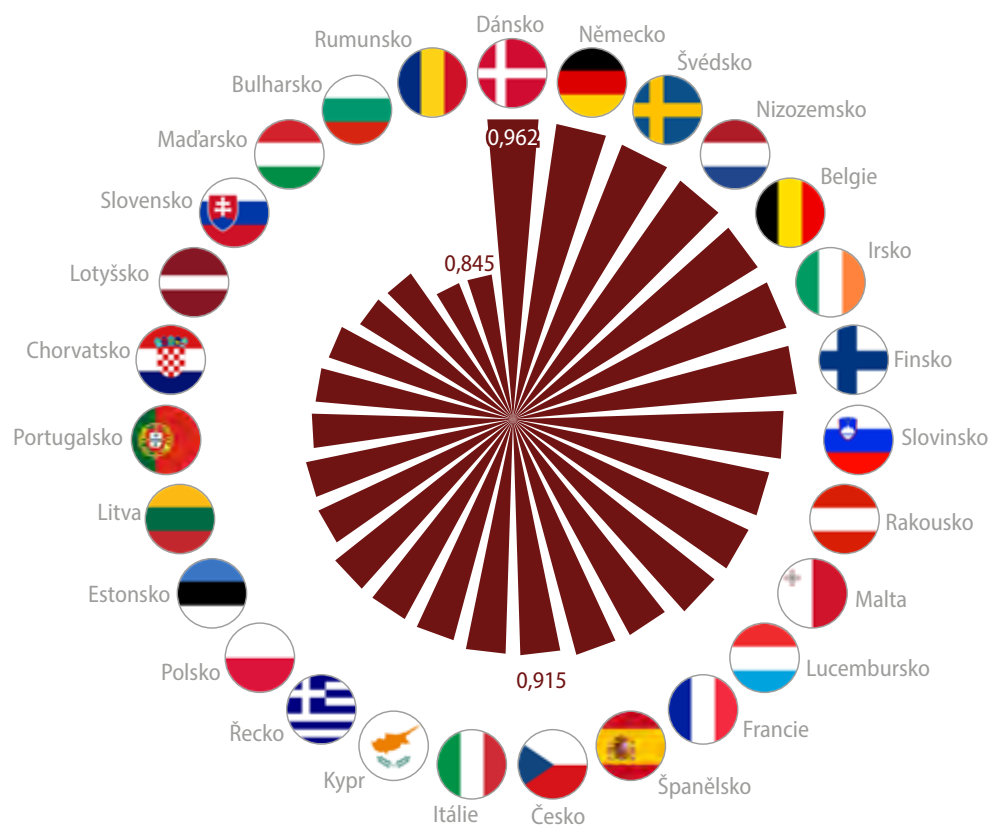
INDEX LIDSKÉHO ROZVOJE

Pořadí Česka ve světě

29. ze 193

HDI skóre zemí EU27

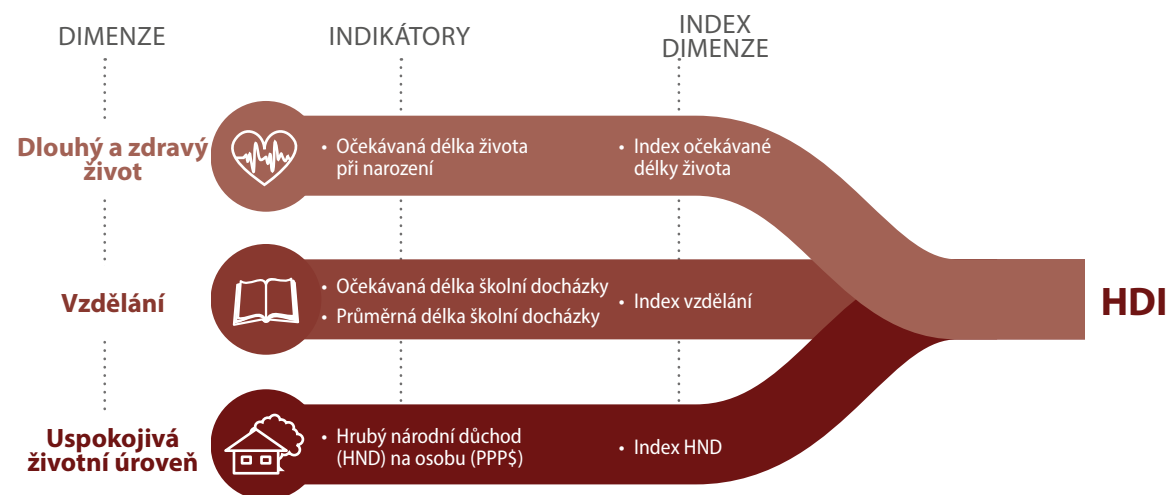
Pořadí Česka v rámci EU27

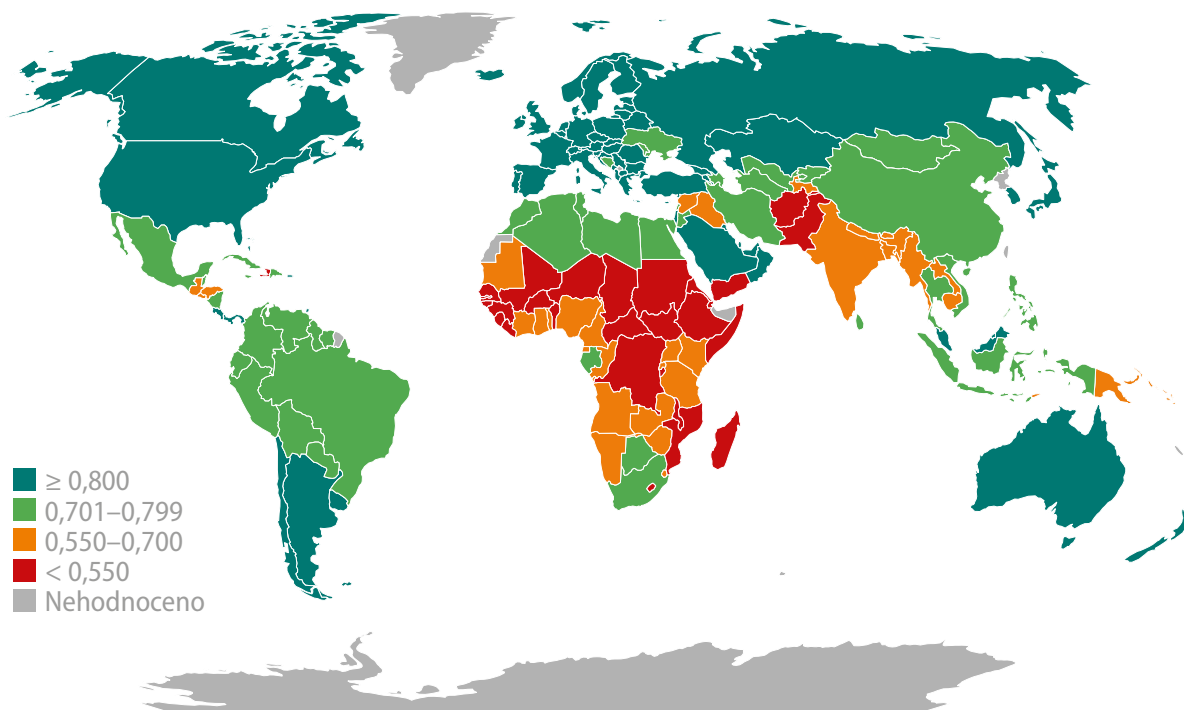
Vývoj HDI skóre v Česku

Dimenze a indikátory HDI

HDI ve světě, 2025

O indexu

Index lidského rozvoje (HDI) je komplexním ukazatelem úrovně rozvoje jednotlivých zemí, který se zaměřuje na tři klíčové dimenze lidského života: (1) délku a kvalitu života, (2) přístup ke vzdělání a (3) životní úroveň obyvatel. Byl vytvořen s cílem poukázat na to, že rozvoj společnosti by neměl být posuzován pouze na základě ekonomických ukazatelů, jako je hrubý domácí produkt, ale především na základě toho, jaké podmínky nabízí lidem pro důstojný a plnohodnotný život.

Tento index je každoročně publikován v rámci Zprávy o lidském rozvoji (Human Development Report), kterou vydává Rozvojový program OSN (UNDP). Kromě samotného HDI zpráva zahrnuje i řadu doplňujících ukazatelů, které rozšiřují pohled na lidský rozvoj o další zásadní aspekty současné společnosti.

Významnými doplňkovými indexy jsou:

- The Planetary pressures-adjusted Human Development Index (PHDI): index lidského rozvoje, zohledňující planetární tlaky, bere v úvahu dopady lidské činnosti na životní prostředí a reflektuje tak udržitelnost rozvoje v kontextu globálních ekologických limitů.
- Gender Inequality Index (GII): index nerovnosti mezi ženami a muži, který hodnotí rozdíly v přístupu k ochraně zdraví, vzdělání, zaměstnání a politické participaci.
- Inequality-adjusted HDI (IHDI): HDI upravený o míru nerovnosti ve společnosti; čím vyšší jsou nerovnosti, tím nižší je výsledná hodnota indexu.
- Multidimensional Poverty Index (MPI): multidimenzionální index chudoby, který měří chudobu na základě několika faktorů současně, jako je zdravotní stav, vzdělání či životní podmínky.

Tímto způsobem HDI a jeho rozšířené verze zachycují nejen stav lidského rozvoje v jednotlivých zemích, ale také jeho spravedlivost, udržitelnost a skutečný dopad na kvalitu života lidí.

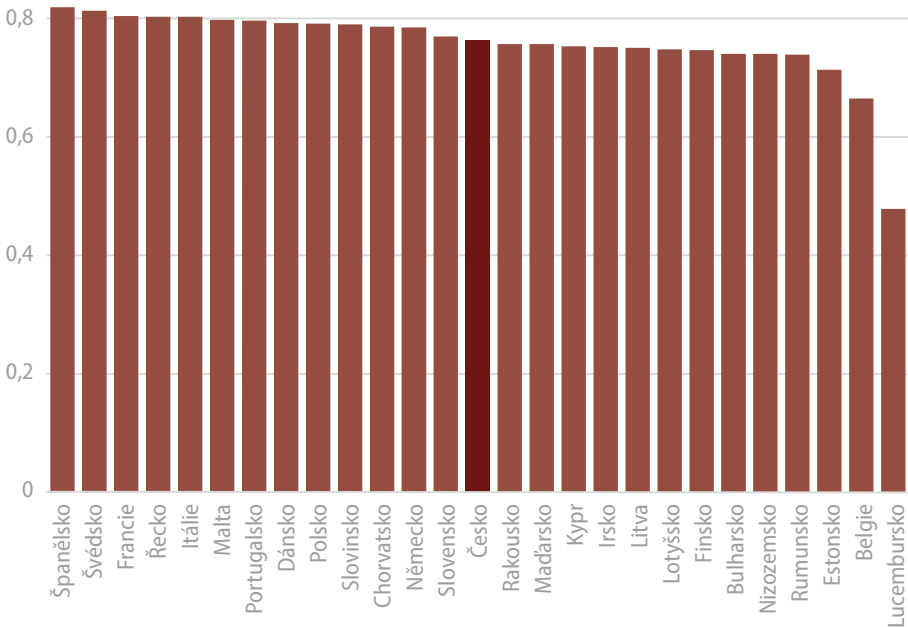
Stav a vývoj lidského rozvoje

Česko se řadí mezi státy s nejvyšší úrovní lidského rozvoje. S hodnotou 0,915 stojí na 14. místě v EU27 a celosvětově na 29. místě ze 193 hodnocených zemí. V rámci Evropské unie se Česko umístilo hned za Španělskem a před Itálií. Nejlepších hodnot HDI dosahuje globálně Švýcarsko (0,97) a v EU27 Dánsko (0,96). Nejnižší hodnotu HDI v EU27 mají shodně Bulharsko a Rumunsko (0,85). Globálně zůstává na posledním místě Jižní Súdán (0,39).

Ve vývoji za období 1990–2025 se skóre HDI pro Česko zlepšilo o více než 23 %, v období 2000–2025 o více než 10 %. Během koronavirové pandemie (2020 a 2021) se úroveň lidského rozvoje v Česku i globálně mírně propadla. Ve světě byl pokles hodnot Indexu lidského rozvoje během pandemie covid-19 rozsáhlý, přičemž více než 90 % zemí utrpělo zhoršení lidského rozvoje buď v roce 2020, nebo 2021 (UNDP, 2022).

Po pandemickém propadu však v letech 2022–2025 došlo v Česku k stabilnímu růstu indexu lidského rozvoje, což svědčí o postupném zotavení ekonomiky a zlepšování životních podmínek. Největší příspěvek k růstu HDI v Česku v tomto období pochází z pokračujícího zvyšování hrubého národního důchodu a mírného prodloužení očekávané délky života, zatímco ukazatele vzdělání zůstaly na stabilní vysoké úrovni.

Index lidského rozvoje zohledňující planetární tlaky (PHDI)

Podobný trend můžeme sledovat i globálně, a to zejména v ostatních rozvinutých zemích. Nedávná zpráva UNDP z roku 2025 dokumentuje, že bohatší země zaznamenaly silnější obnovu lidského rozvoje po pandemii, zatímco nejchudší státy se potýkají se stagnací (UNDP, 2025).

Při zohlednění planetárních tlaků stojí Česko na 14. místě v EU27 s PHDI skóre 0,764, což je hned před Rakouskem a za Slovenskem. Nejnižší skóre PHDI má nadále Lucembursko, a naopak nejvyššího PHDI skóre ze zemí EU27 stále dosahuje Španělsko. Celkově lze říct, že Česko je v přechodové fázi: má za sebou určité zlepšení, ale k evropským lídrům má ještě značný odstup. To naznačuje, že prostor pro snížení environmentálních tlaků (zejména emisí a spotřeby surovin) zůstává významný.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- HDI se odklání od čistě ekonomických ukazatelů (např. HDP) a zdůrazňuje lidské aspekty rozvoje, jako je vzdělání a zdraví. - Je standardním nástrojem používaným OSN a dalšími institucemi při posuzování sociálního pokroku. - Výsledky lze snadno porovnávat mezi zeměmi i v čase.	- Tři dimenze nejsou dostatečné k plnému zachycení složitosti lidského rozvoje. Chybí aspekty jako politická svoboda, bezpečnost, sociální soudržnost, rovnost příležitostí nebo kvalita institucí. - HDI pracuje s průměrnými hodnotami, což potlačuje rozdíly uvnitř států, např. rozdíly mezi regiony, pohlavími či sociálními skupinami. - HDI využívá hrubý národní důchod na obyvatele, což nemusí odpovídat reálné životní úrovni kvůli nerovnosti v distribuci bohatství, šedé ekonomice či rozdílům v životních nákladech.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–1, kde 1 = nejlepší výsledek

Časová řada: 1990–2025, aktualizace každoročně (převážná většina vstupních dat v Reportu z roku 2025 je k roku 2024)

Autoři: Mahbub UI HAQ a Amartya Sen

Pravidelné výpočty: United Nations Development Programme (UNDP), jednou za dva roky

Geografický rozsah: 193 zemí světa

Data a metodika

HDI je jednočíselným vyjádřením tří klíčových dimenzí lidského rozvoje. HDI je geometrický průměr normalizovaných indexů pro každou ze tří dimenzí. Zdravotní rozměr se posuzuje podle Očekávané délky života při narození, rozměr vzdělání je měřen Očekávanou délkou školní docházky a Průměrnou délkou školní docházky. Rozměr životní úrovně je hodnocen pomocí Hrubého národního důchodu na osobu (HND), který je definován jako HDP plus čisté příjmy ze zahraničí z náhrad zaměstnancům, plus důchod z vlastnictví a plus čisté daně minus dotace na výrobu. HDI používá logaritmus příjmů, aby odrážel klesající význam příjmů s rostoucím HDP.

Základní princip výpočtu HDI

Výpočet HDI sestává ze dvou kroků. Krok 1 zahrnuje vytvoření indexů jednotlivých dimenzí, které pak skládají celkový HDI. Minimální a maximální hodnoty (prahy) jsou nastaveny tak, aby se indikátory vyjádřené v různých jednotkách přeměnily na hodnoty ve škále 0 až 1. Tyto prahy fungují jako „přirozené nuly“ a „aspirační cíle“, z nichž jsou standardizovány složkové indikátory (viz rovnice níže).

První dimenzí je Dlouhý a zdravý život, který je měřen očekávanou délkou života při narození. Ta se může pohybovat od 20 do 85 let. Druhou dimenzí je Vzdělání, které se hodnotí podle dvou indikátorů: očekávané délky školní docházky v rozmezí 0 až 18 let a průměrné délky školní docházky v rozmezí 0 až 15 let. Třetí dimenzí je Životní úroveň, reprezentovaná hrubým národním důchodem na obyvatele (přepočteným na paritu kupní síly z roku 2017), který se v rámci hodnocení může pohybovat mezi 100 a 75 000 PPP\$.

Po definování prahových hodnot se indexy dimenzí vypočítají jako:

$$\text{Index dimenze} = \frac{\text{skutečná hodnota} - \text{minimální hodnota}}{\text{maximální hodnota} - \text{minimální hodnota}}$$

Pro dimenzi Vzdělání se nejprve použije výše uvedená rovnice na každý ze dvou indikátorů a pak se vezme jejich aritmetický průměr.

Výpočty vycházejí ze statistických dat OSN, Světové banky, Mezinárodního měnového fondu, OECD a dalších odborných studií (UNDP, 2022).

Index lidského rozvoje zohledňující planetární tlaky (The Planetary pressures-adjusted Human Development Index, PHDI)

PHDI upravuje index lidského rozvoje (HDI) o planetární tlaky (tlaky lidské činnosti na životní prostředí Země). Jako planetární tlaky do výpočtu vstupují emise oxidu uhličitého na obyvatele a materiálová stopa na obyvatele. PHDI se počítá jako součin HDI a $(1 - \text{Index planetárních tlaků})$, kde $(1 - \text{Index planetárních tlaků})$ lze považovat za korekční faktor. V ideálním scénáři, kdy se planetární tlaky rovnají nule, se PHDI rovná HDI. S růstem tlaků klesá PHDI pod úroveň HDI. Data jsou čerpána z projektu Global Carbon Budget. Materiálová stopa se vypočítá jako surovinový ekvivalent importů plus domácí těžba minus surovinové ekvivalenty vývozu. Celková materiálová stopa je součtem materiálové stopy biomasy, fosilních paliv, kovových rud a nekovových rud. Materiálová stopa na obyvatele znamená připsání globální těžby materiálu k domácí konečné poptávce země. Data pro výpočty pocházejí z databáze UNEP.

Reference

- UNDP. (2022). *UNDP Annual Report 2022*. <https://www.undp.org/publications/undp-annual-report-2022>
- UNDP. (2025). *Human Development Report 2025*. <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2025>
- Global Carbon Budget. (2025). *Global Carbon Project*. <https://globalcarbonbudget.org/about/>
- UNEP. (2025). *Data Resources*. <https://www.unep.org/data-resources>

Zdroje dat

UNDP, HDI – reporty a data: <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI>

UNEP, publikace a znalosti: <https://www.unep.org/publications-data>

TRANSITIONS PERFORMANCE INDEX (TPI)

2020* | INDEX PŘECHODU K UDRŽITELNOSTI

* Novější data k indexu nejsou k dispozici, hodnocení kontextu aktualizováno dle současného vývoje.

Pořadí Česka ve světě

14. ze 72

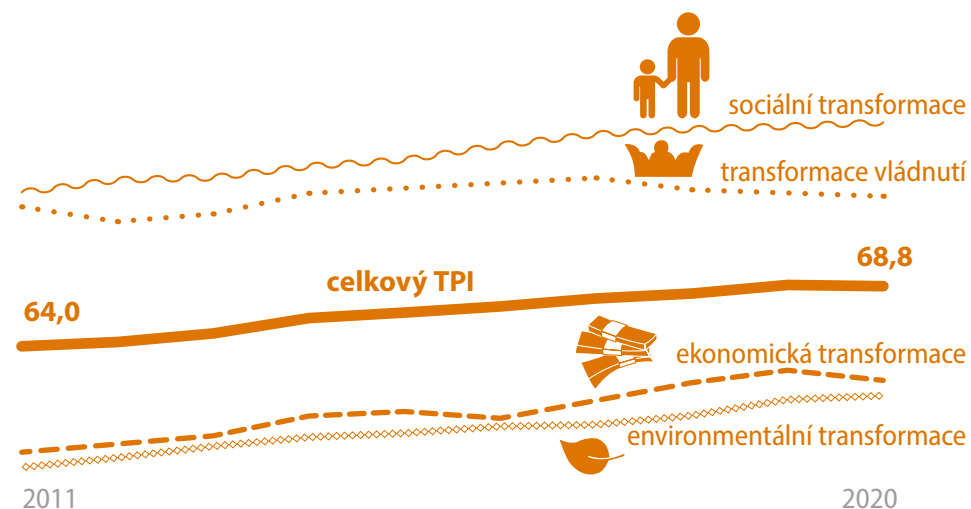
TPI skóre zemí EU27

Pořadí Česka v rámci EU27

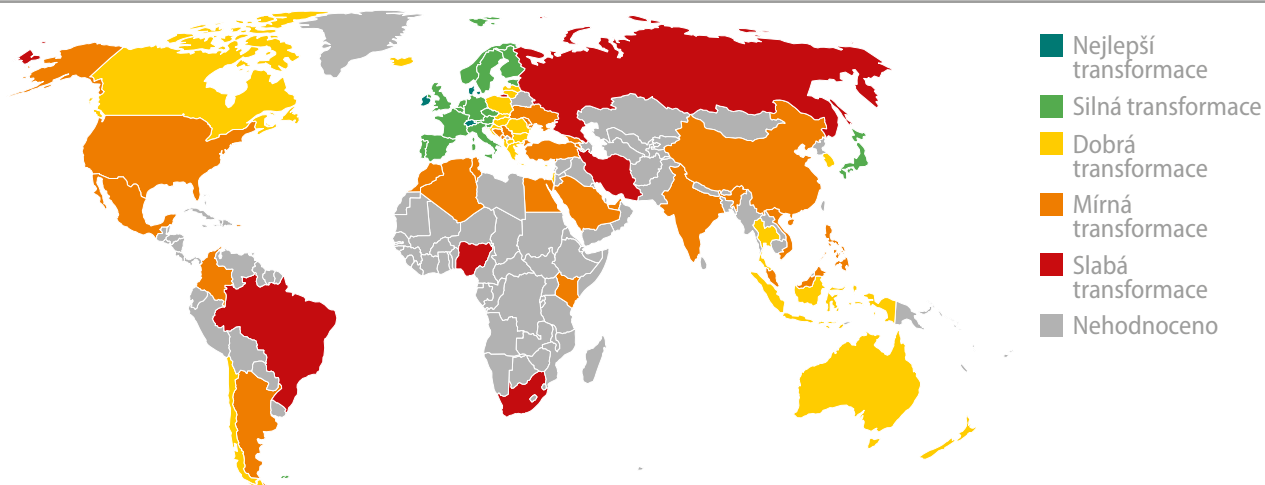
Vývoj TPI skóre v Česku

Komponenty TPI

EKONOMICKÁ TRANSFORMACE	SOCIÁLNÍ TRANSFORMACE	ENVIRONMENTÁLNÍ TRANSFORMACE	TRANSFORMACE VLÁDNUTÍ
Směřování k prosperitě ekonomiky	Spravedlivost a inkluze	Naplnění cílů Zelené dohody pro Evropu	Nový impuls pro demokracii
Vzdělání Vládní výdaje na vzdělávání (% HDP na obyvatele) Podíl osob využívajících internet (%) Podíl lidí s ICT znalostmi	Zdraví Očekávaná délka zdravého života při narození (roky)	Snížování emisí Agregované emise skleníkových plynů na obyvatele (tuny na obyvatele, bez LULUCF)	Právní systém Index právního státu
Bohatství, blahobyt Hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele, stálé ceny (PPP\$)	Zaměstnanost a inkluze Míra zaměstnanosti populace 20–64 let (%) Rozdíl zaměstnanosti populace 25+ mezi pohlavími (%) Podíl dětí zapsaných k primárnímu vzdělávání, obě pohlaví (%)	Biodiverzita Podíl chráněných terestrických oblastí pro ochranu biodiverzity (%) Podíl chráněných klíčových oblastí vnitrozemských vod pro ochranu biodiverzity (%) Spotřeba pesticidů na plochu orné půdy (kg/ha)	Bezpečnost Počet vražd na 100 tis. obyv.
Produktivita práce a výdaje na vědu a výzkum Produktivita práce (stálé ceny r. 2011) Hrubé výdaje na výzkum a vývoj (% HDP)	Volný čas Podíl volného nebo neplaceného času (%)	Materiálová spotřeba Produktivita zdrojů (PPP\$ na kg) Materiálová stopa (tuny na obyvatele)	Transparentnost Index vnímání korupce Basilejský index praní špinavých peněz a financování terorismu
Průmyslová základna Hrubá přidaná hodnota zpracovatelského průmyslu (% HDP) Počet registrovaných patentů (na mld. PPP\$ HDP)	Rovnost Giniho koeficient disponibilního příjmu, po zdanění a transferech Podíl ekonomicky činné populace s příjmem v nejnižším příjmovém kvintilu (%)	Energetická produktivita Energetická produktivita (PPP\$ na ktce)	Stabilní veřejné finance Hrubý vládní dluh (% HDP)

TPI ve světě

O indexu

Index přechodu k trvalé udržitelnosti hodnotí pokrok zemí směrem k udržitelným socio-ekonomickým a environmentálním systémům. Sleduje výkonnost celkem 72 zemí z celého světa ve čtyřech pilířích: ekonomickém, sociálním, environmentálním a ve sféře vládnutí (governance). Transformace k udržitelnosti je chápána jako komplexní, systémová změna související také s adaptací na změnu klimatu a s cíli Zelené dohody pro Evropu. Z tohoto důvodu je hodnocení založeno na širším souboru indikátorů (v poslední publikované verzi TPI je jich 28), rozdělených do čtyř aspektů v rámci každého pilíře. Geografické pokrytí indexu zahrnuje všechny státy EU27 a další vybrané země různé ekonomické úrovně, rozdělené do kategorií high-income, upper-middle-income a lower-middle-income. Zatímco rozvinuté země (např. státy EU27, Švýcarsko, Norsko, USA, Kanada nebo Austrálie) jsou v indexu pokryty téměř kompletně, pokrytí nižších středněpříjmových a rozvojových zemí, zejména v Africe, je omezené. Za zpracování a zveřejnění výsledků odpovídá Evropská komise, Direktorát pro výzkum a inovace, přičemž využívá převážně data z veřejných databází institucí, jako jsou Eurostat, EEA, OECD, Světová banka, UNDP či UNESCO.

Je důležité doplnit, že tato podoba TPI vychází z posledního dostupného vydání indexu (TPI 2021), které pracuje s daty přibližně do roku 2020. Od té doby Evropská komise index dále neaktualizovala a jeho aktualizace není v současnosti její prioritou. Z toho důvodu je nutné brát uvedené informace jako metodické a kontextové, nikoli jako aktuální data stavu transformace jednotlivých zemí k udržitelnému rozvoji.

Stav a vývoj přechodu k udržitelnosti

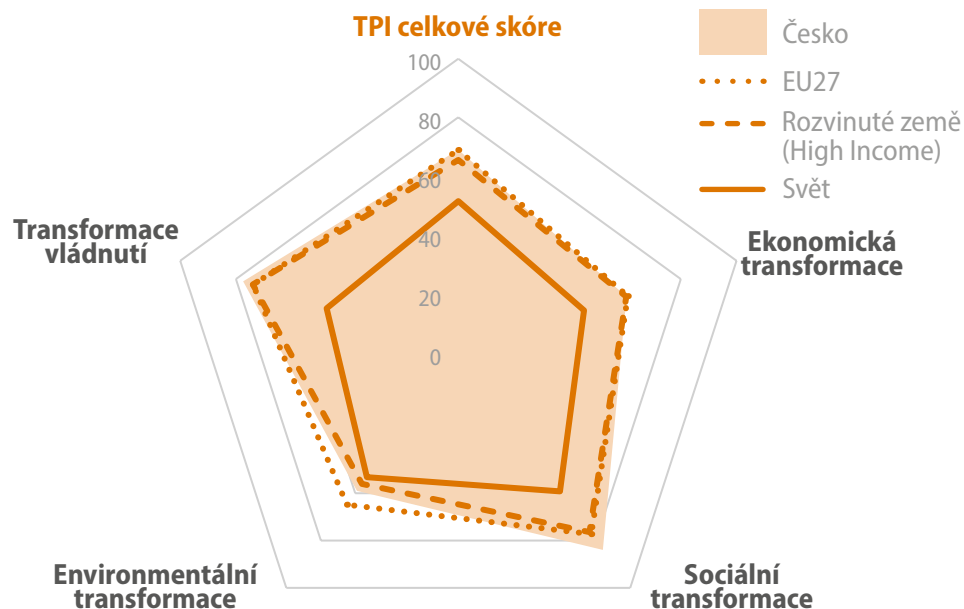
Ve stavu transformace k udržitelnosti Česko dosahovalo dle indexu TPI k roku 2020 v rámci zemí EU27 celkově průměrných výsledků, v širším celosvětovém kontextu však výrazně nadprůměrných výsledků. V EU27 se Česko hodnotou TPI indexu 68,8 zařazuje na 11. místo, index pro celou EU27 (69,0) je téměř totožný jako v Česku. V rámci vysocepríjmových (high income), tj. rozvinutých zemí, patří Česku 14. místo z celkově 38 zemí. Analogická je pozice Česka v celosvětovém srovnání (tj. 14. místo ze 72 zemí), neboť rozvojové země v indexu TPI dosahují zřetelně horších výsledků.

Na prvním místě žebříčku dle TPI se dlouhodobě umísťuje Švýcarsko, které dosáhlo 78,4 bodů z celkově 100 možných, první místo v EU27 zaujímá Dánsko následované Irskem (2. a 3. místo celkového žebříčku). Nejhorší v rámci EU27 jsou balkánské státy (Řecko, Rumunsko, Bulharsko), z vysoce příjmových zemí jsou ještě níže než Bulharsko (36. místo) na žebříčku Spojené státy americké (45. místo) a Spojené arabské emiráty (50. místo), tedy země kladoucí nižší důraz na udržitelný rozvoj. Vůbec nejnižšího skóre, a tím i nejhoršího pořadí na světě, dosáhly dle zprávy z roku 2021 Nigérie, Írán a Jihoafrická republika, které společně s Ruskem a Brazílií patří s dosaženým skóre nižším než 45 mezi státy se slabou úrovní transformace k udržitelnému rozvoji.

Výsledky hodnocení dle jednotlivých komponent indexu TPI má Česko, obdobně jako většina ostatních zemí, výrazně odlišné. Dlouhodobě nejlepší výsledky Česko dosahovalo v sociální pilíři, s hodnotou indexu 83,9 (ze 100 možných bodů) je na 6. místě v EU27. Hodnocení vychází z indikátorů demografických (délka dožití při narození), míry zaměstnanosti a sociální rovnosti (např. podíl nejnižšího příjmového kvintilu na celkových příjmech má Česko nejnižší z hodnocených zemí). V pilíři vládnutí (Governance) dosahuje Česko 77,3 bodů a umístilo se tak na 11. místě v EU27. Velmi pozitivně je hodnocen právní stát, bezpečnost a stav veřejných financí, naopak průměrné výsledky Česko dosahuje v oblasti korupce. Poněkud horší je hodnocení Česka v ekonomické pilíři (60,4 bodů) indexu TPI, kde je Česko na 11. místě v EU27. Zatímco vládní výdaje na vzdělání, využívání internetu i podíl hrubé přidané hodnoty zpracovatelského průmyslu na HDP jsou hodnoceny pozitivně, HDP na obyvatele, produktivita práce a zejména výdaje na výzkum a vývoj jsou v Česku v rámci EU27 hodnoceny spíše negativně.

Nejméně příznivých výsledků Česko dosahovalo v environmentální pilíři, a to 59,0 bodů, což je až 22. místo v EU27. Je zajímavé, že horších výsledků, než má Česko, dosahují země, pro které je environmentální tematika zásadní, jako jsou Švédsko nebo Finsko. Špatných výsledků dosahuje Česko v tomto pilíři v důsledku nadprůměrných emisí skleníkových plynů na obyvatele a vysoké materiálové a energetické náročnosti, která vychází z charakteru ekonomiky s vysokým podílem průmyslu na tvorbě HDP.

TPI v Česku a ve vybraných skupinách zemí dle jednotlivých komponent indexu

Naproti tomu nadprůměrných výsledků dosahuje Česko v rámci environmentálního pilíře v oblasti ochrany přírody, biodiverzity a vody.

Ve vývoji hodnocení Česka dle indexu TPI a jeho jednotlivých komponent docházelo v období 2011–2020 k pozvolnému růstu bez výraznějších výkyvů. Celkově index TPI Česka za toto období vzrostl o 7,6 %. Nejvýraznější zlepšení bylo zaznamenáno v environmentální (o 11,7 %) a ekonomické oblasti (o 11,5 %), na druhou stranu hodnocení za pilíř vládnutí stagnovalo, ovšem na vysokých hodnotách (růst o 1,1 %).

Celkově se ČR dle hodnocení TPI prezentovala jako země s dobře identifikovanými silnými stránkami v oblasti transformace ekonomiky a udržitelného rozvoje. I přesto, že TPI nebyl po roce 2021 aktualizován kvůli přesunu priorit Evropské komise na jiné monitorovací nástroje, jako je European Semester, SDG monitoring či Green Transition Scoreboard, zůstává hodnocení ČR pozitivním signálem jejího pokroku a transformace.

Dle odhadu aktuální hodnoty indexu TP (dle reálných dat 2021–2024):

- Česko si udržuje silnou ekonomickou a sociální pozici, ale environmentální transformace je pomalejší.
- Digitální transformace a e-government přidávají body v governance.
- V souhrnu by Česko dle aktuálních dat bylo lehce nad evropským průměrem, ale nedosahuje na top 15, kde jsou země jako Finsko, Dánsko či Nizozemsko.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Index hodnotí stav udržitelnosti v jednotlivých zemích komplexně pro všechny pilíře udržitelnosti, tj. objektivně a nezkráceně. Index neumožňuje subjektivní hodnocení. - Dostatečná tematická šíře vybraných indikátorů, indikátory jsou reprezentativní a jsou pro ně k dispozici spolehlivá data. - Roční kalkulace indexu, homogenní desetiletá časová řada. - Index vytvořila a výsledky každoročně vydává Evropská komise, což zaručuje dobré expertní zázemí i objektivitu výsledků.	- I přes objektivitu metodiky jsou rozvojové země (zejména nejchudší země na africkém a euroasijském kontinentu) vzhledem ke své špatné výchozí pozici znevýhodněny a dosahují špatných výsledků. - Hodnoty indexu jsou ovlivněny kolísáním ekonomiky v důsledku externích vlivů (např. pandemie covid-19).

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, kde 100 = nejlepší výsledek

Časová řada: 2011–2020, aktualizace každoročně

Pravidelné výpočty: Evropská komise, Direktorát pro výzkum a inovace (DG Research and Innovation), Directorate E – Prosperity, Unit E5 – Economic and Social Transitions

Geografický rozsah: 72 zemí světa včetně celé EU27

Data a metodika

TPI je bezrozměrný index, který může nabývat hodnot 0–100. Index je kalkulován z dat jednotlivých indikátorů (celkem 28) pro 4 pilíře udržitelnosti, každý pilíř se dále dělí na 4 tematické oblasti, pro které jsou vybrány indikátory. Dle pořadí zemí jsou dle hodnot každého indikátoru vypočteny normalizované hodnoty indexů (pro jednotlivé indikátory vždy 1. země obdrží 100 bodů, poslední 0 bodů). Následně se provádí formou vážených průměrů agregace indexu pro jednotlivé tematické oblasti, pilíře a finálně pro celkový index. Váhy jednotlivých pilířů pro výpočet indexu TPI jsou následující:

- 1) Ekonomický pilíř (20 % celkového skóre)
- 2) Sociální pilíř (20 % celkového skóre)
- 3) Environmentální pilíř (35 % celkového skóre)
- 4) Pilíř vládnutí (25 % celkového skóre).

Rating zemí dle hodnoty indexu je stanoven pro každý pilíř zvlášť a pak dle agregovaných dat pro index TPI jako celek. Je stanovena následující škála hodnocení:

> 75	Nejlepší transformace
65–75	Silná transformace
55–65	Dobrá transformace
45–55	Mírná transformace
< 45	Slabá transformace

Reference

- European Commission, Directorate-General for Research and Innovation. (2022). *Transitions performance index 2021: Key findings and rankings*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/362924>
- Prevost, S., Benavente, D., Stevenson, A., et al. (2022). *Transitions performance index 2021: Towards fair and prosperous sustainability*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/09602>
- Vladimirov, M., Gerganov, A., Petrova, V., et al. (2023). *Developing alternative visions for assessing progress to sustainable development 'Beyond GDP': Constructing new measurement indicator sets*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2777/888071>

Zdroje dat

Transition Performance Index:

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/support-national-research-and-innovation-policy-making/transitions-performance-index-tpi_en

Vizualizace, interaktivní mapa:

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/support-policy-making/support-national-research-and-innovation-policy-making/transitions-performance-index-tpi_en#tpi-interactive-map

Interaktivní report:

<https://ec.europa.eu/assets/rtd/tpi/2021/index.html>

TPI data ke stažení:

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/6a37215d-5cd5-4b3f-b859-edf5ce9af5b8_en?filename=ec_rtd_tpi-2021-database.xlsx

CHANGE READINESS INDEX (CRI)

2019* | INDEX PŘIPRAVENOSTI NA ZMĚNU

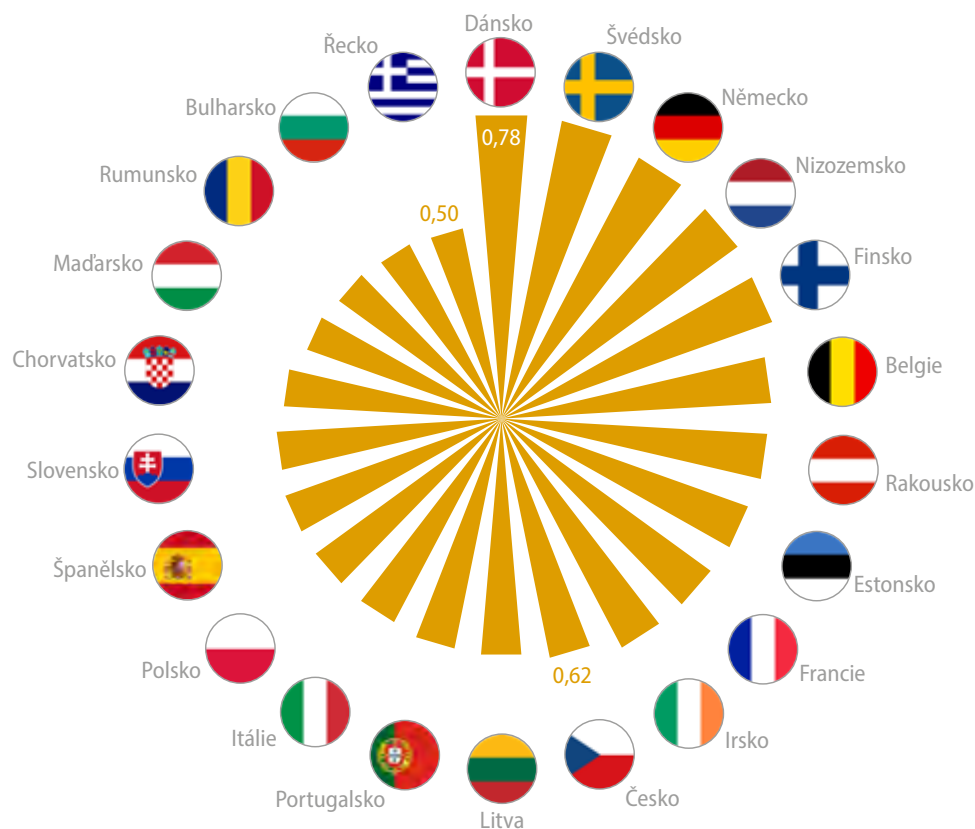
* Novější data k indexu nejsou k dispozici, hodnocení kontextu aktualizováno dle současného vývoje.

Pořadí Česka ve světě

26. ze 140

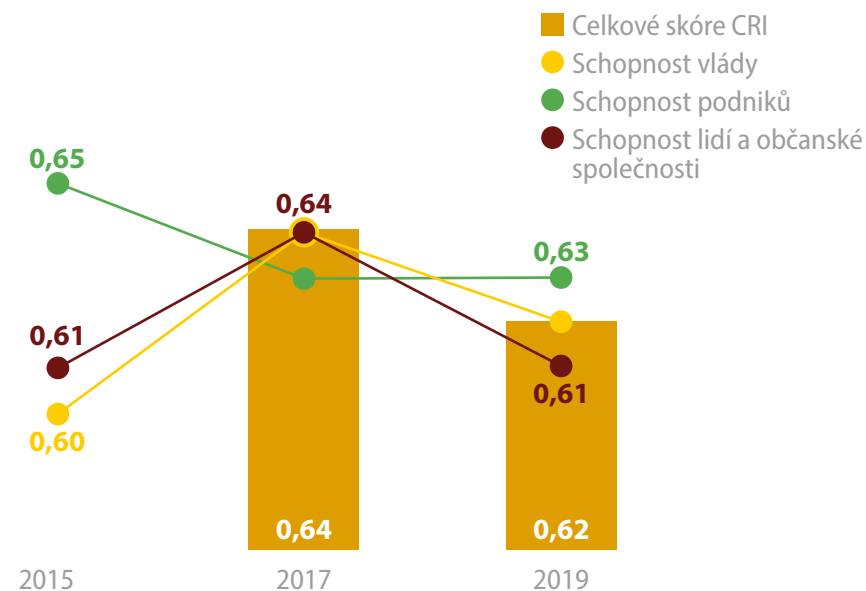
CRI skóre zemí EU

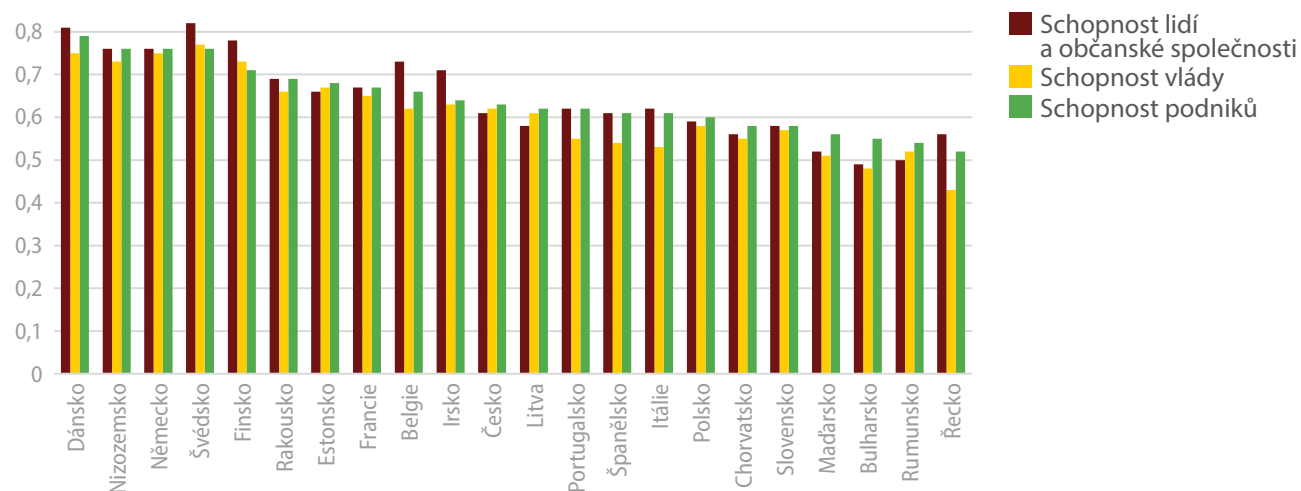
Pořadí Česka v rámci EU (z 22 hodnocených zemí)

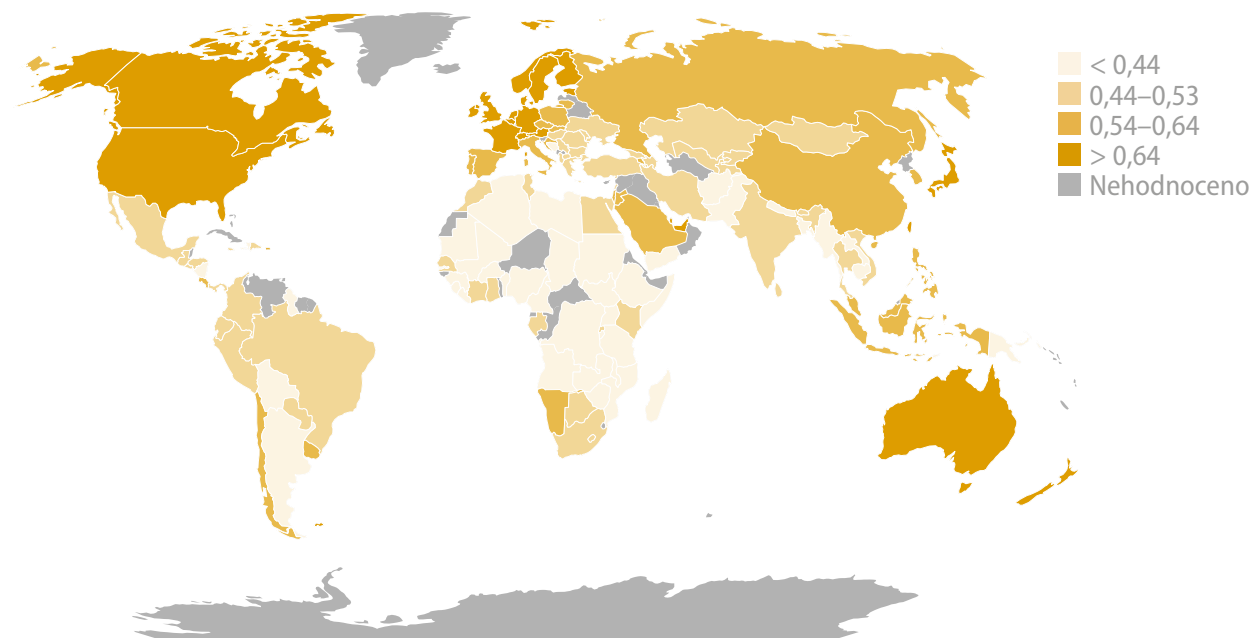
Vývoj CRI skóre v Česku

Skóre zemí EU v jednotlivých pilířích CRI

CRI ve světě

O indexu

Index připravenosti na změnu (Change Readiness Index, CRI) hodnotí schopnosti země reagovat na jakékoliv pozitivní a negativní změny a jeho nejaktuálnější verze hodnocení z roku 2019 se navíc zaměřuje na připravenost na změnu klimatu. Podchycuje data okolo 150 proměnných pro 140 zemí a je složen ze tří souvisejících pilířů a příslušných sub-indexů. Zahrnují klíčové aspekty dané země, její vlády, soukromých a státních podniků, lidí a širší občanské společnosti přijmout změny, připravit se na ně, zvládat je, efektivně na ně odpovídat a odvracet jejich případné negativní dopady či naopak využít příležitostí, které se nabízejí. Takové změny mohou být geopolitické, environmentální, ekonomické, sociální, jako jsou například různé finanční a sociální nestability, přírodní katastrofy, změny vlád, politické a ekonomické příležitosti a hrozby či technologické změny. Mezi takové změny můžeme počítat například stárnutí populace. Jedná se o škálu připravenosti od 0 do 1, kdy 1 znamená nejvyšší připravenost.

V praxi může CRI fungovat například jako kompas pro investiční rozhodování, dále může poukázat na oblasti volající po změně, které je vhodné zohlednit ve vládních politikách, nebo po vzoru těch úspěšnějších zemí může napomoci vybudování způsobů vedení u těch méně úspěšnějších. Současně lze některé vstupní ukazatele, jako je technologická infrastruktura, inovace, použít taktéž ke zdůraznění silných a slabých stránek regionů (KPMG, 2019).

Nově zpracovala společnost KPMG index s názvem Net Zero Readiness Index, který je zaměřen na schopnost zemí přechodu na uhlíkovou neutralitu. Tento report zahrnuje 32 zemí, mezi nimiž však Česko nefiguruje (KPMG, 2021).

Stav a vývoj připravenosti na změnu

Podle KPMG Change Readiness Index (CRI) z roku 2019 se Česko umístilo na 26. místě globálně s hodnotou skóre 0,62 a na 11. místě z 22 hodnocených zemí EU. Nejlépe připravené na změnu je Švýcarsko se skóre 0,83 a nejhůře Somálsko se skóre 0,24. Na druhém místě se umístil Singapur, třetí bylo Dánsko, přičemž prakticky všechny evropské země se umístily v první třetině hodnocených zemí. Naopak na konci žebříčku jsou především africké země. Obecně platí, že bohatší země jsou více připravené na změnu než chudší. Evropská unie dosahuje nadprůměrných výsledků v ukazatelích udržitelnosti životního prostředí ve všech pilířích CRI. Asie překonává celosvětový průměr v oblasti schopnosti veřejného sektoru reagovat na změnu klimatu. Afrika, Latinská Amerika a východní Evropa zaostávají za celosvětovým průměrem ve vládním ukazateli udržitelnosti životního prostředí (KPMG, 2019).

Česko se v rámci EU pohybuje uprostřed hodnocených zemí. Nejlépe je hodnoceno v **Ekonomické otevřenosti** (10. místo), nejhůře v **Udržitelnosti podniků** (18. místo) a **Technologické infrastruktuře** (21. místo). Silná technologická infrastruktura je klíčová pro inovace a konkurenceschopnost, což v Česku omezuje vysoká závislost na zahraničním automobilovém průmyslu. V pilíři **Schopnost vlády** je Česko 11., s nejsilnějším hodnocením v **Makroekonomickém rámci** (5. místo) a slabinou ve **Vládním strategickém plánování** (15. místo). V oblasti **Potravinové a energetické bezpečnosti** se umístilo až na 18. místě, což odráží rizika závislosti na dovozu energie a omezenou domácí produkci potravin. V pilíři **Schopnost lidí a občanské společnosti** je Česko na 13. místě. Nejlépe si vede v **Inkluzivnosti růstu** (9. místo) a **Přístupu k informacím**, slabinou je **Demografie**, kde je na

posledním místě z hodnocených zemí EU. Nerovnováha mezi pracovním potenciálem a populací vyžadující podporu ztěžuje adaptaci na nové průmyslové sektory.

Od roku 2019 se připravenost Česka na změny mírně zlepšila, ale zásadně se nezměnily slabiny v technologické infrastruktuře, udržitelnosti podniků a strategickém vládním plánování, které nadále omezují schopnost rychle reagovat na nové výzvy (Žak & Pyra, 2024). Stejně tak přetrvávají demografické výzvy, spojené se stárnutím populace a omezenou adaptabilní pracovní silou, což komplikuje diverzifikaci ekonomiky a rozvoj inovativních sektorů (OECD, 2023). Celkově tak Česko stále vykazuje střední úroveň připravenosti, přičemž klíčová opatření zůstávají nezbytná pro posílení adaptability země vůči budoucím ekonomickým, environmentálním a sociálním rizikům.

Pro zvýšení připravenosti na změny je klíčové posílit technologickou a digitální infrastrukturu, aby podniky mohly rychle inovovat. Dále je nutné zlepšit environmentální udržitelnost podniků a začlenit klimatická rizika do jejich strategického plánování. Rovněž je třeba rozvinout strategické vládní plánování a posílit schopnost predikce budoucích trendů a rizik. Konečně je nezbytné řešit demografické výzvy prostřednictvím politik, které podporují aktivní pracovní sílu, vzdělávání a adaptaci na migrační trendy. Cílené intervence v uvedených oblastech mohou výrazně zvýšit schopnost země reagovat na budoucí výzvy.

Pořadí a skóre sub-indexů Česka v jednotlivých pilířích CRI

Schopnost podniků			Schopnost vlády			Schopnost lidí a občanské společnosti		
	Pořadí v EU	Skóre		Pořadí v EU	Skóre		Pořadí v EU	Skóre
Ekonomická otevřenost	10	0,89	Makroekonomický rámec	5	0,83	Přístup k informacím	16	0,81
Neformální sektor	18	0,78	Bezpečnost	12	0,76	Inkluzivnost růstu	9	0,80
Ekonomická diverzifikace	14	0,75	Pozemková práva	9	0,75	Zdraví	12	0,70
Dopravní a inženýrská infrastruktura	11	0,61	Veřejná správa a státní obchodní vztahy	11	0,70	Občanská společnost	16	0,65
Pracovní trh	7	0,59	Fiskální politika a rozpočtování	4	0,70	Využití technologií	9	0,62
Podnikatelské prostředí	19	0,59	Právní stát	12	0,63	Lidský kapitál	16	0,58
Technologická infrastruktura	21	0,59	Životní prostředí a udržitelnost	15	0,56	Podnikavost	10	0,57
Finanční sektor	8	0,57	Regulace	13	0,55	Gender	12	0,56
Inovace, výzkum a vývoj	10	0,50	Vládní strategické plánování a skenování horizontu	15	0,40	Záchranné sítě	15	0,43
Udržitelnost podniků	18	0,40	Potravinová a energetická bezpečnost	18	0,29	Demografie	22	0,40

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Index hodnotí srozumitelně pomocí jednoho čísla celkovou připravenost na změny a rozebírá ji dle tří pilířů, kterými jsou Schopnost podniků, Schopnost vlády a Schopnost lidí a občanské společnosti. - Je dobře srovnatelný v mezinárodním kontextu. - Dobré skóre může sloužit jako podpora podnikání a napomoci tak zemi k získání zahraničních investic.	- Index nehodnotí všechny země EU27. - Nejnovější data jsou pro rok 2019.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–1, kde 1 = nejlepší výsledek

Časová řada: pro rok 2012, 2015, 2017 a 2019, avšak jen pro některé země

Autor a výpočty: KPMG International

Geografický rozsah: 140 zemí světa (rok 2019)

Data a metodika

Metodika bodování CRI 2019 je strukturována do tří pilířů: Schopnost podniků, Schopnost vlády a Schopnost lidí a občanské společnosti, se sub-indexy pro každý pilíř. Celkové skóre připravenosti na změnu se skládá ze stejně vážených skóre pilířů, která jsou odvozena ze stejně vážených standardizovaných skóre sub-indexů. Skóre každého sub-indexu jsou odvozena ze standardizovaných odpovědí na otázky primárního průzkumu a ze sekundárních údajů, přičemž pro proměnnou je dána stejná váha, ať již se jedná o primární otázku průzkumu nebo sekundární ukazatel na základě dat. Průzkum provedla společnost Oxford Economics s celkem 1 400 specialisty na jednotlivé země na základě 25 otázek, přičemž v každé zemi bylo dotazováno minimálně 10 specialistů. Dotazování probíhalo v období od prosince 2018 do února 2019.

Reference

- KPMG. (2019). *2019 Change Readiness Index*. <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2019/06/change-readiness-index-report-2019.pdf>
- KPMG. (2021). *Net Zero Readiness Index 2021*. <https://kpmg.com/cn/en/insights/2021/10/net-zero-readiness-index.html>
- OECD. (2023). *OECD Economic Surveys: Czech Republic 2023*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e392e937-en>
- Žak, K., & Pyra, M. (2024). *Comparison of trends in sustainable energy development in the Czech Republic and Poland*. Sustainability, 16(20), 8822. <https://doi.org/10.3390/su16208822>

Zdroje dat

KPMG Insights: <https://kpmg.com/xx/en/our-insights.html>

CRI Report: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2019/06/change-readiness-index-report-2019.pdf>

GLOBAL INNOVATION INDEX (GII)

2025 | GLOBÁLNÍ INOVAČNÍ INDEX

Pořadí Česka ve světě

32. ze 139

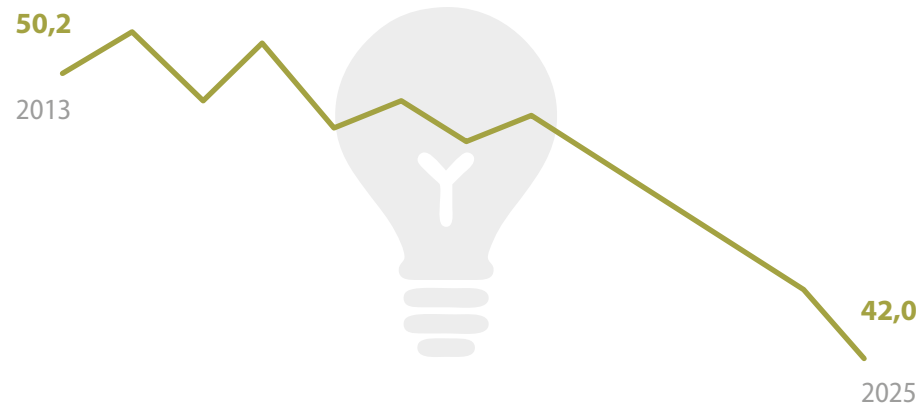
GII skóre zemí EU27

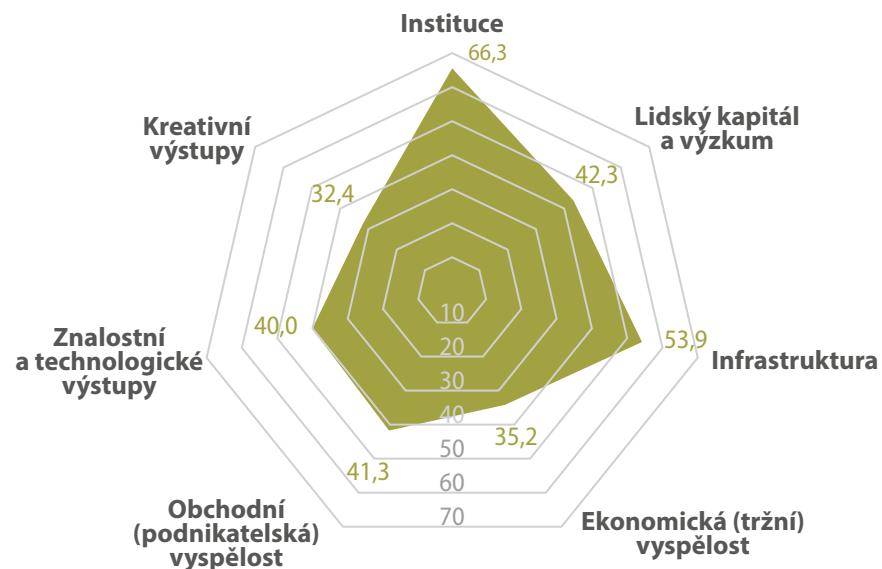
Pořadí Česka v rámci EU27

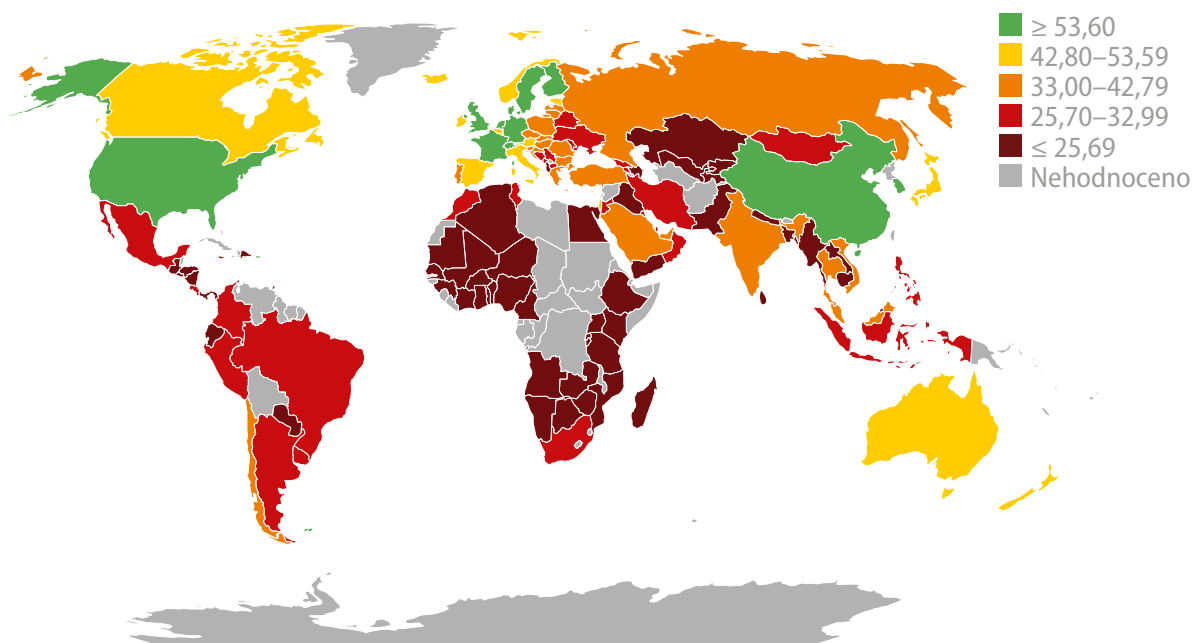
Vývoj GII skóre v Česku

Skóre Česka v jednotlivých pilířích indexu GII

GII ve světě

O indexu

Globální inovační index (Global Innovation Index, GII) hodnotí jednotlivé země podle jejich kapacity a úspěšnosti v inovacích. Hlavním cílem GII je ilustrovat vícerozměrné aspekty inovací a nabídnout nástroje, které mohou pomoci při řešení politik na podporu dlouhodobého hospodářského růstu a zlepšení produktivity založené na inovacích. GII pomáhá vytvářet rámec pro opakované a pravidelné vyhodnocování inovačních faktorů.

GII se skládá ze dvou dílčích indexů, a to inovačního vstupu (Innovation Input Sub-Index) a inovačního výstupu (Innovation Output Sub-Index), které dohromady pokrývají sedm hlavních pilířů, z nichž pět spadá pod inovační vstup: 1. Institute, 2. Lidský kapitál a výzkum, 3. Infrastruktura, 4. Ekonomická (tržní) vyspělost, 5. Obchodní (podnikatelská) vyspělost. Zbývající dva pilíře spadají pod inovační výstup: 6. Znalostní a technologické výstupy a 7. Kreativní výstupy (více viz Data a metodika). Tyto pilíře jsou složeny z jednotlivých podoblastí a indikátorů, které slouží pro detailní hodnocení výkonnosti jednotlivých zemí v oblasti inovací. Dle těchto pilířů, resp. kritérií se počítají jednotlivé sub-indexy, z nichž se následně vypočítá výsledný index (se skóre od 0 do 100).

Výsledky hodnocení zemí podle indexu GII jsou publikovány každoročně a zdůrazňují silné a slabé stránky inovací a konkrétní mezery v inovačním procesu ekonomik po celém světě. Od zahájení sledování průběžně roste počet zemí, které systematicky vyhodnocují své roční výsledky GII a navrhují politická opatření ke zlepšení jejich výkonnosti v oblasti inovací. Mnoho vlád staví inovace do centra svých strategií růstu. Česko není v tomto případě výjimkou (Úřad vlády, 2017). Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj (OSN, 2016) identifikuje inovace jako jednu z hnacích sil transformace k urychlení pokroku při dosahování cílů udržitelného rozvoje.

Stav a vývoj inovačního procesu

Podle Globálního inovačního indexu se Česko v roce 2025 umístilo s celkovým skóre 42,0 na 32. místě ze 139 ekonomik a na 17. místě v rámci EU27, tj. jedná se o mírné zhoršení oproti předchozímu hodnocení. Výsledky ukazují, že Česko má stabilní pozici mezi středně silnými inovátory, ale chybí mu výraznější posun vpřed.

Analýza jednotlivých pilířů potvrzuje dlouhodobou nerovnováhu. Česko si vede velmi dobře v oblasti znalostních a technologických výstupů (20. místo na globální úrovni), zejména díky vysokému podílu high-tech výroby a exportů, kvalitnímu výzkumnému zázemí a schopnosti generovat technologické výsledky nad rámec svých vstupů. Na druhou stranu výrazně zaostává v oblasti tržní vyspělosti (73. místo), která ukazuje na omezenou vyspělost kapitálového trhu, nedostatečné investice rizikového kapitálu a slabou podporu podnikatelského prostředí.

Tento kontrast potvrzuje, že Česko dokáže proměnit znalosti a technologické kapacity v konkrétní výstupy, ale naráží na bariéry spojené s tržním prostředím a nízkou sofistikovaností domácího trhu. Zatímco vyspělejší inovační ekonomiky (např. Švýcarsko, Švédsko či Německo) dokážou vyváženě kombinovat silné vstupy s vysokou přidanou hodnotou, Česko stále plně nevyužívá svůj inovační potenciál.

Stagnace v celkovém pořadí naznačuje, že bez zlepšení v oblasti tržní vyspělosti, institucionální podpory a efektivnějšího využívání kapitálu se Česko bude jen obtížně posouvat mezi skutečné lídry v rámci EU. Podle Evropského inovačního přehledu, který hodnotí výkonnost zemí v oblasti výzkumu a inovací, Česko spadá mezi „středně silné inovátory“ s výkonem pod úrovní nejúspěšnějších států, i když jeho výsledky dlouhodobě rostou. Mezi jeho silné stránky patří zejména inovace, které nevyžadují přímý výzkum a vývoj, dále dobré digitální dovednosti obyvatel a dobrá spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Od inovačních lídrů se však Česko liší slabšími výsledky ve špičkovém výzkumu a technologických inovacích, nižším počtem patentů a malou mobilitou kvalifikovaných pracovníků. K posunu mezi inovační lídry tedy Česko potřebuje posílit kvalitní vzdělávání a mobilitu odborníků, zvýšit investice do výzkumu a vývoje, lépe propojit akademickou sféru s podniky a soustředit se na tvorbu špičkových technologických inovací.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• Nejucelenější nástroj k posouzení a porovnání úrovně inovací v různých zemích světa. • Většina proměnných GII je přepočítávána pomocí HDP nebo počtu obyvatel se záměrem umožnit mezinárodní srovnatelnost.	• Existují mezery v podkladových datech, podkladové časové řady jsou často nekompletní a index tak není za všechny státy vyčíslen ke stejnému roku. • Referenční roky pro různé proměnné nejsou pro všechny země stejné.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrné skóre 0–100, kde 100 = nejlepší výsledek

Časová řada: 2013–2025, aktualizace každoročně

Autor: prof. Soumitra Dutta, obchodní škola INSEAD

Pravidelné výpočty: GII 2025 zveřejněný WIPO (World Intellectual Property Organization) ve spolupráci s Portulans Institute; index poprvé prezentován v roce 2007 mezinárodním sdružením společností (obchodní škola INSEAD a britský časopis World Business Magazine)

Geografický rozsah: 139 zemí světa představujících 93,6 % světové populace a 98,0 % světového HDP (WIPO, 2025)

Data a metodika

Data spolu s metodikou GII jsou založeny na 78 indikátorech agregovaných do sedmi pilířů. GII se skládá ze dvou dílčích indexů, které jsou stejně důležité pro získání přehledu o inovacích, a to z dílčího indexu inovačního vstupu (Innovation Input Sub-Index) a dílčího indexu inovačního výstupu (Innovation Output Sub-Index).

Vypočítávají se tedy tři indexy:

- **Dílčí index inovačního vstupu** (Innovation Input Sub-Index), který sestává z pěti vstupních pilířů zachycujících prvky ekonomiky, které umožňují a usnadňují inovační aktivity.
- **Dílčí index inovačního výstupu** (Innovation Output Sub-Index), který sestává ze dvou pilířů, jež zahrnují výsledky inovačních aktivit v ekonomice. Přestože tento dílčí index obsahuje pouze dva pilíře, má při výpočtu celkového skóre GII stejnou váhu jako dílčí index inovačního vstupu.
- **Celkový index GII** je prostý průměr dílčích indexů inovačních vstupů a výstupů, na základě kterého se pak vytváří žebříček zemí dle GII.

Každý z pěti vstupních a dvou výstupních pilířů je rozdělen do tří dílčích komponent, z nichž každá je složena z jednotlivých indikátorů. Pořadí dílčího indexu inovačního vstupu se vypočítá na základě prostého průměru skóre v prvních pěti pilířích, zatímco pořadí dílčího indexu inovačního výstupu se vypočítá na základě prostého průměru skóre ve zbývajících dvou pilířích. Skóre pilířů se vypočítává pomocí váženého průměru jejich dílčích komponent. Výsledné hodnoty jsou přepočteny do formy skóre mezi 0 a 100.

Model GII k roku 2025 obsahuje 78 indikátorů, které jsou rozděleny do tří kategorií:

- kvantitativní/objektivní/tvrdá data (63 indikátorů);
- kompozitní indikátory/indexová data (10 indikátorů);
- průzkumy/subjektivní/měkká data (5 indikátorů).

Údaje pro indikátory jsou čerpány z národních a mezinárodních statistických zdrojů. Aby bylo možné hodnocenou zemi zahrnout do GII, musí být minimální datové pokrytí dostupné alespoň pro 36 indikátorů v dílčím indexu inovačního vstupu (66 %) a pro 18 indikátorů v dílčím indexu inovačního výstupu (66 %) a s vypočteným skóre pro alespoň dva dílčí pilíře v každém pilíři. V GII 2025 mělo k dispozici dostatek dat pro zařazení do celkového hodnocení GII 139 ekonomik. Pro každou ekonomiku byly brány v úvahu pouze nejnovější roční údaje, indikátory GII zpravidla, až na výjimky, zohledňují data již od roku 2011.

Celkový GII je počítán na základě 9 275 datových sad z možných 10 374 (139 ekonomik vynásobených 78 indikátory), což znamená, že zůstává nenaplněno 10,6 % indikátorů. Pokud data pro indikátor pro ekonomiku chybí, je v profilech daného státu označen jako „n/a“.

Reference

- European Commission. (2024). *European Innovation Scoreboard 2024*. Directorate-General for Research and Innovation. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en
- OSN. (2016). *Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- Úřad vlády. (2017). *Strategický rámec Česká republika 2030*. https://www.vlada.cz/assets/ppov/udrzitelny-rozvoj/CR-2030/Strategicky_ramec_Ceska_republika_2030-compressed-1_.pdf
- World Intellectual Property Organization (WIPO). (2025). *Appendix I - Conceptual and Measurement Framework of the Global Innovation Index*. <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2025/en/appendix-i-conceptual-and-measurement-framework-of-the-global-innovation-index.html>

Zdroje dat

WIPO (the World Intellectual Property Organization), hodnocení a data ke GII:
<https://www.globalinnovationindex.org/Home>

Vizualizace GII:
<https://www.wipo.int/gii-ranking/en/>

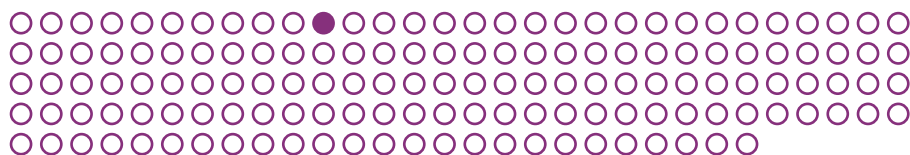

ECONOMIC COMPLEXITY INDEX (ECI)

2023 | INDEX EKONOMICKÉ KOMPLEXITY

Pořadí Česka ve světě

11. ze 145

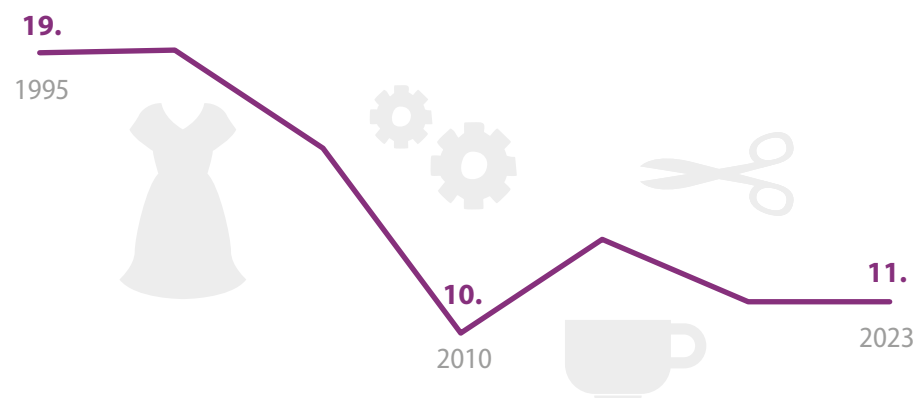
ECI skóre zemí EU27

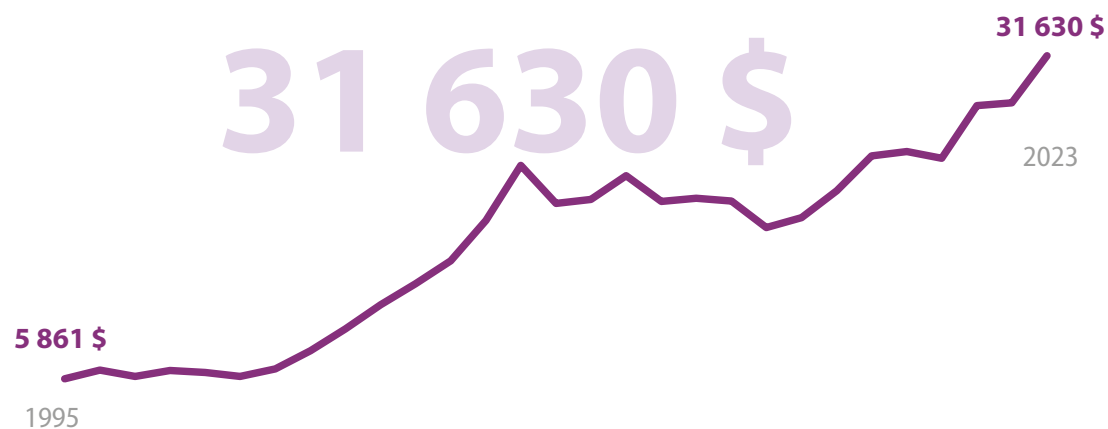
Pořadí Česka v rámci EU27

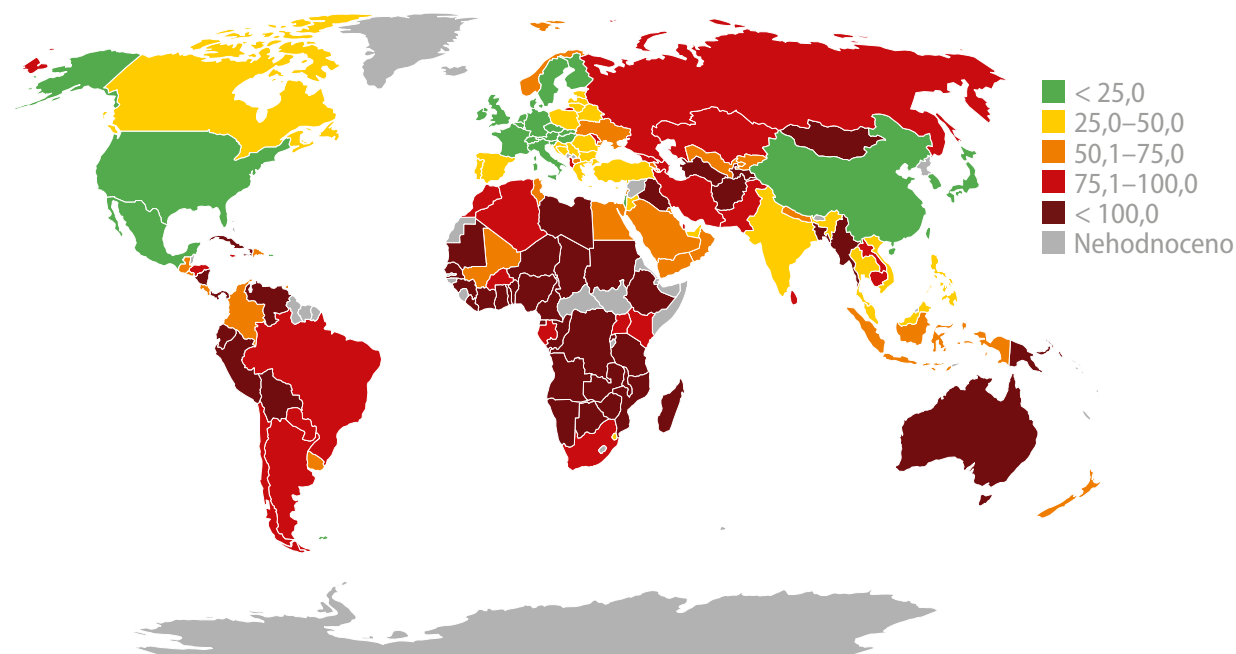
Vývoj umístění Česka celosvětově

Vývoj HDP na obyvatele v Česku [USD]

ECI ve světě

O indexu

Index ekonomické komplexity (ECI) je ukazatel, který hodnotí výrobní schopnosti ekonomiky na základě materiální a znalostní náročnosti exportů. Tento koncept vyvinuli César Hidalgo a Ricardo Hausmann v rámci projektu Atlas ekonomické komplexity na Harvardově univerzitě.

Hlavní myšlenkou je měřit „komplexitu“, resp. „složitost“ ekonomiky podle toho, co země vyváží, a jak jedinečné či sofistikované tyto vývozy jsou. Země, které vyvážejí mnoho různých produktů (diverzita) a produkty, které umí vyrábět jen málo jiných zemí (ubikvita), jsou považovány za složitější. Vyšší hodnota ECI znamená komplexnější ekonomiku, a tedy i vyšší potenciál pro dlouhodobý ekonomický růst, zatímco nižší hodnota ukazuje na jednodušší ekonomiku často závislou na vývozu surovin. Index ekonomické komplexity se využívá k predikci budoucího hospodářského růstu, k navrhování průmyslové politiky a k porovnávání ekonomik mezi sebou.

Existují nepřímé souvislosti mezi indexem ekonomické komplexity a environmentální udržitelností. Země s vyšším ECI mají obvykle rozvinutější technologické a institucionální kapacity, což jim umožňuje rychleji přecházet k ekologičtějším odvětvím, jako jsou obnovitelné zdroje energie, čisté technologie nebo oběhové hospodářství. Vyšší složitost ekonomiky také často znamená větší schopnost inovovat a investovat do výzkumu a vývoje, což může vést k efektivnějším výrobním procesům s nižší ekologickou stopou. Je vhodné tedy ECI kombinovat s environmentálními ukazateli pro lepší zachycení schopností zemí vyrábět a vyvážet technologie šetrné k životnímu prostředí.

Stav a vývoj ekonomické komplexity

Česko se umístilo na 11. místě v žebříčku indexu ekonomické komplexity (ECI) celosvětově a na 5. místě v rámci EU27. Česko je zemí s vysokými příjmy a řadí se na 31. místo mezi nejbohatšími ekonomikami světa na obyvatele ze 145 sledovaných. HDP na jednoho obyvatele Česka činí 31 630 USD (55 206 USD v paritě kupní síly), česká ekonomika je tedy na svou úroveň příjmů komplexnější, než by se očekávalo.

Německo, Irsko a Slovinsko se umístily na čele žebříčku EU, což odráží jejich diverzifikovanou a technologicky náročnou výrobu. Středoevropské země včetně Česka, Maďarska a Slovenska si také vedou velmi dobře, což potvrzuje úspěch jejich průmyslových politik a zapojení do evropských výrobních řetězců. Na opačném konci žebříčku zůstávají Řecko, Bulharsko a Lotyšsko kvůli vyšší závislosti na méně sofistikovaných sektorech. Zajímavostí je také poměrně nízké umístění velmi bohatých a ekonomicky vyspělých zemí, jako je Norsko (52. místo) a Kanada (50. místo), jejichž struktura exportu je relativně málo diverzifikovaná a je silně závislá na přírodních zdrojích.

Ve srovnání s předchozím desetiletím ale česká ekonomika v žebříčku ECI stagnuje, což je způsobeno nedostatečnou diverzifikací exportu. Do budoucna je Česko v pozici, kdy může využít střední množství příležitostí k diverzifikaci své výroby na základě stávajících znalostí. Úskalím jsou však růstové projekce Growth Lab, které předpovídají Česku v příštím desetiletí průměrný roční ekonomický růst ve výši pouhých 1,1 %, což jej řadí do spodní poloviny zemí na světě.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
• ECI patří mezi nejlepší ukazatele pro předpověď budoucího hospodářského růstu, protože zachycuje schopnosti a znalosti, které nejsou vidět v běžných makroekonomických statistikách. • Nehodnotí jen velikost ekonomiky, ale to, co země skutečně vyrábí a vyváží, čímž lépe odráží její dlouhodobý rozvojový potenciál. • Díky jednoduchému výpočtu umožňuje porovnávat země mezi sebou a sledovat jejich vývoj v čase.	• Vysoký ECI může být dosažen i produkcí vysoce znečišťujících odvětví, protože index hodnotí jen složitost, nikoli udržitelnost výroby. • I když se metodika postupně zlepšuje, ECI se stále primárně zaměřuje na hmotné zboží, a méně na sofistikované služby, které mohou být klíčové pro moderní ekonomiky.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: bezrozměrný ukazatel, průměr 0, směrodatná odchylka 1, kde hodnota nad 0 = nadprůměrně složitá ekonomika

Časová řada: 1995–2023

Autor: Center for International Development (CID), Harvard University

Pravidelné výpočty: roční aktualizace na základě globálních obchodních dat

Geografický rozsah: 145 zemí světa

Data a metodika

Metodika výpočtu Indexu ekonomické complexity (ECI) je poměrně složitá a vychází z kombinace síťové analýzy a principů komparativní výhody. Nejprve se sestaví matice, která ukazuje, zda daná země vyváží určitý produkt s tzv. odhalenou komparativní výhodou (RCA – revealed comparative advantage). Pokud je $RCA > 1$, považuje se tento produkt za „kompetitivní“ vývoz země a do matice se zapíše 1, jinak 0.

Poté se vypočítá diverzita a ubikvita. Diverzita je počet různých produktů, které země vyváží s $RCA > 1$. Ubikvita je počet zemí, které daný produkt vyváží s $RCA > 1$. Tyto dvě veličiny poskytují první hrubý obrázek o složitosti: rozmanitější ekonomiky jsou obvykle složitější, zatímco produkty, které vyrábí jen málo zemí, bývají znalostně náročnější.

Protože samotná diverzita a ubikvita nestačí, metodika používá iterativní výpočty, které propojují země a produkty do sítě. Tím se zohledňuje, že není důležité jen, kolik produktů země vyrábí, ale také jak složité jsou – což se odhaduje podle toho, kdo jiný je schopen je vyrábět.

Výsledkem je číselný index, který je standardizován tak, aby měl průměr 0 a směrodatnou odchylku 1. Hodnota nad nulou znamená, že ekonomika je nadprůměrně složitá, hodnota pod nulou naopak ukazuje na nižší úroveň složitosti. Tato metodika umožňuje odhalit „skryté znalosti“ v ekonomice, které nejsou přímo vidět v HDP na obyvatele nebo v jiných klasických ukazatelích. Nezpracovaná data o profilu země poskytují databáze OSN a Mezinárodního měnového fondu.

Reference

- Harvard Growth Lab. (2025). *The Atlas of Economic Complexity*. <https://atlas.hks.harvard.edu/>
- International Monetary Fund. (2025). *World Economic Outlook*. <https://www.imf.org/external/datamapper/datasets/WEO>
- UN Comtrade. (2025). *UN Comtrade Database*. <https://comtradeplus.un.org/>

Zdroje dat

Profil země (Česko): <https://atlas.hks.harvard.edu/count-ries/203>

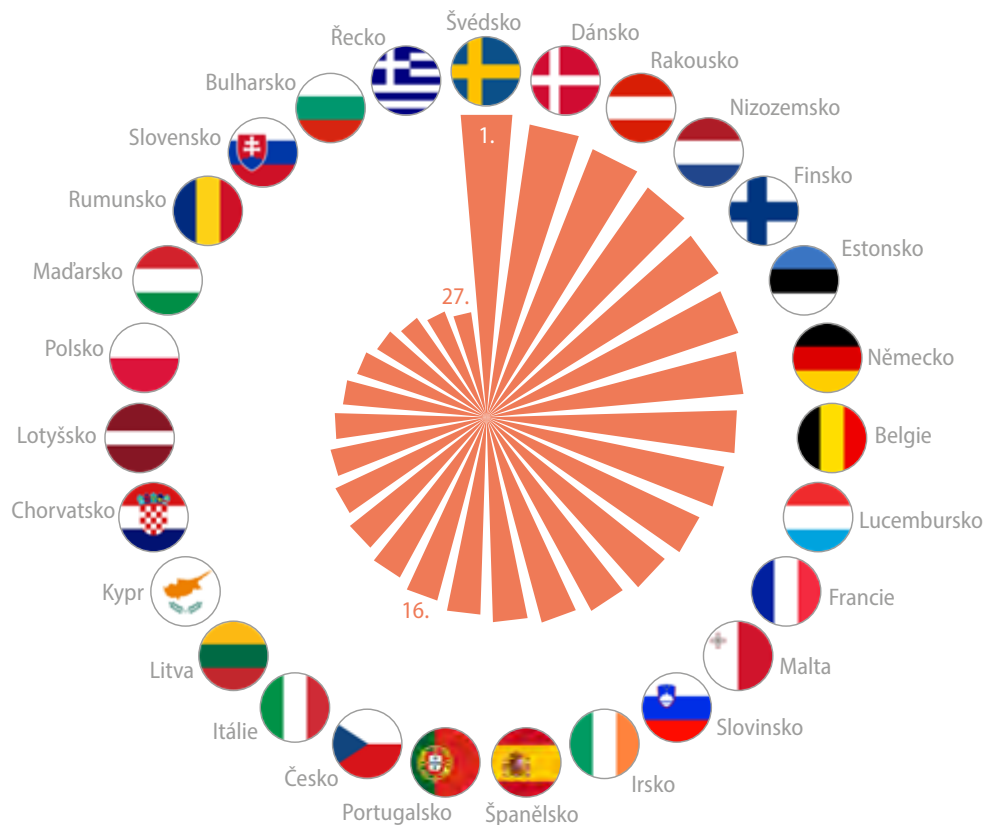
Vizualizace dat, on-line nástroj: <https://atlas.hks.harvard.edu/explore/treemap?year=2023>

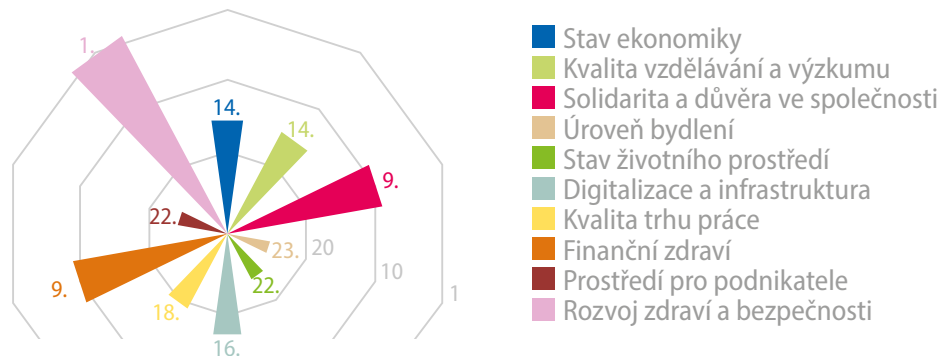
INDEX PROSPERITY

2025 | INDEX PROSPERITY

Pořadí zemí EU27 dle indexu prosperity

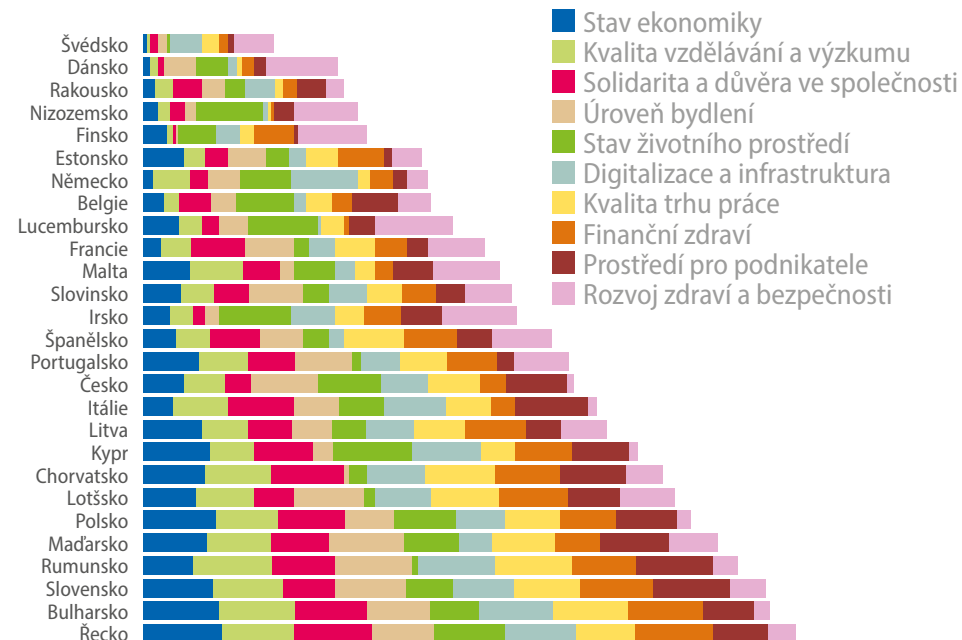
Pořadí Česka v Indexu prosperity dle jednotlivých pilířů

Pořadí Česka v rámci EU27

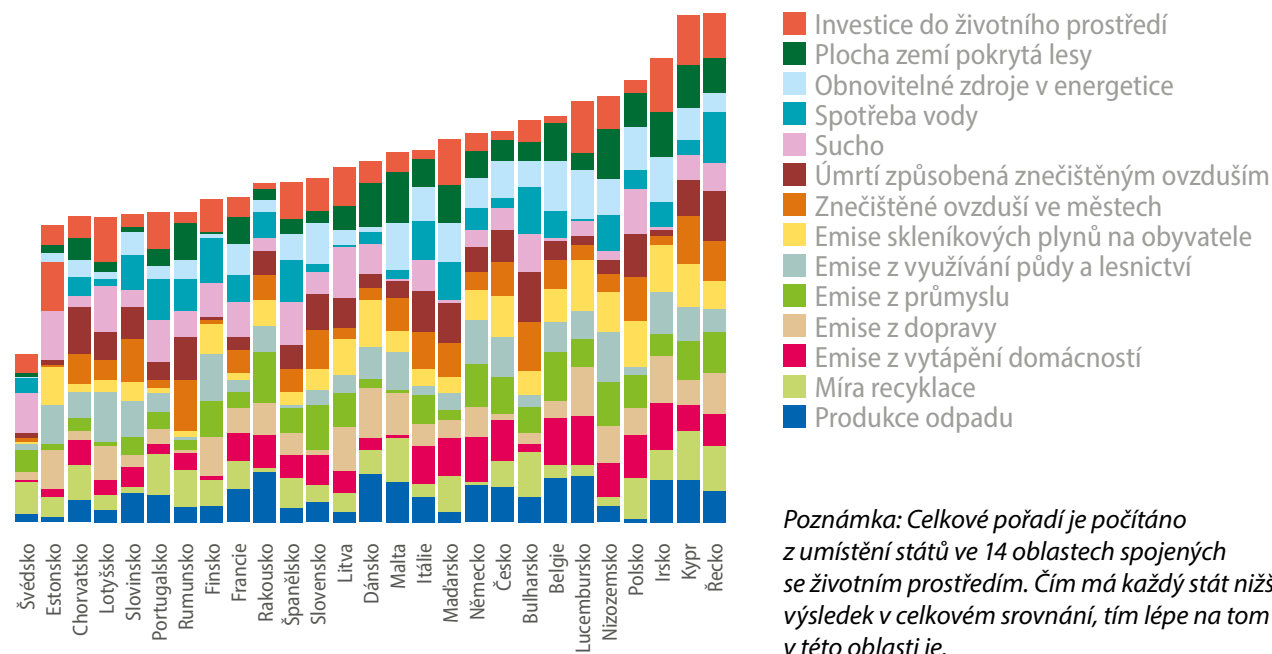

Skóre indexu v zemích EU27 dle jednotlivých pilířů

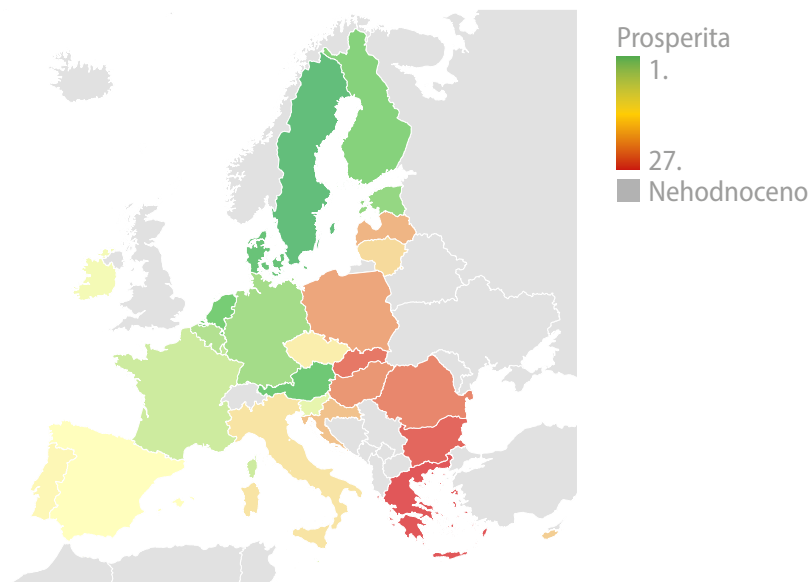

Poznámka: Celkové pořadí je počítáno z umístění států v 10 hlavních pilířích prosperity. Čím má každý stát nižší výsledek v celkovém srovnání, tím lépe na tom v této oblasti je.

Environmentální pilíř indexu prosperity dle indikátorů

Pořadí zemí EU27 dle environmentálního pilíře indexu prosperity

O indexu

Index prosperity představuje komplexní analytický nástroj navržený pro kontinuální sledování a vyhodnocování úrovně společenského a ekonomického rozvoje Česka v širším evropském kontextu. Tento projekt vznikl na základě interdisciplinární spolupráce mezi analytickým týmem České spořitelny, datovým portálem Evropa v datech a odborníky ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR. Primárním účelem indexu je poskytnout detailní vhled do pozice Česka v rámci Evropské unie, přičemž se neomezuje pouze na tradiční makroekonomické ukazatele, ale integruje i aspekty kvality života, sociální stability a environmentální i ekonomické udržitelnosti.

Index má jednoduchou konstrukci a je založen na relativní pozici hodnocené země v EU27 v jednotlivých komponentách a indikátorech. Tato konstrukce indexu má však významné limity ve vypovídací schopnosti prezentovaných dat, což je nutné zohlednit v interpretaci výsledků.

Index hodnotí prosperitu Česka v EU27 odděleně v deseti komponentách, resp. pilířích:

- Stav ekonomiky
- Stav životního prostředí
- Solidarita a důvěra ve společnosti
- Úroveň bydlení
- Digitalizace a infrastruktura
- Kvalita trhu práce
- Finanční zdraví
- Kvalita vzdělávání a výzkumu
- Prostředí pro podnikatele
- Rozvoj zdraví a bezpečnosti.

V této publikaci se podrobněji věnujeme environmentální komponentě indexu, ve které je hodnocení založeno na celkem 14 indikátorech (viz část Data a metodika).

Stav a vývoj prosperity

Dle nejnovějších dat indexu za rok 2025 se Česko nejlépe umístilo v komponentě Rozvoj zdraví a bezpečnosti, a to na 1. místě v EU27. Nadprůměrné hodnocení Česko dosáhlo i v komponentách Stav ekonomiky (9. místo), Solidarita a důvěra ve společnosti (10. místo) a Finanční zdraví (10. místo). Naopak podprůměrné hodnocení v rámci EU27 Česko získalo v komponentě Ochrana životního prostředí a Prostředí pro podnikatele (shodně 19. místo) a Úroveň bydlení (23. místo, tj. 5. nejhorší pozice v EU27). Celkově dle všech komponent Česku náleží 16. místo v EU27, což je mírně podprůměrný výsledek.

Dle hodnocení indikátorů environmentální komponenty se Česko nejlépe umístilo na základě aktuálních dat v indikátoru investice do životního prostředí, jejichž úroveň vůči HDP se dlouhodobě řadí na čelní příčky v EU27, konkrétně hodnotou investic 2,9 % HDP zaujímáme 3. místo v EU27. Nadprůměrného žebříčkového postavení Česko dosahuje i u indikátorů sledujících krajinný pokryv (lesnatost 34 % řadí Česko na 12. místo v EU27) a efektivitu spotřeby vody, kde spotřebou cca 130 m³.obyv.⁻¹ se řadíme na 6. místo v EU27. Příznivě je hodnoceno i ohrožení území suchem, dle použitého datového zdroje je suchem ohroženo pouze 0,3 % území naší země a Česko se tak dle tohoto indikátoru řadí na 11. místo v EU27. Tento údaj se však jeví jako nespolehlivý, ovlivněný (netransparentní) konstrukcí indikátoru a do značné míry determinovaný mírným středoevropským klimatem. Dle každoročního hodnocení klimatického a půdního sucha bývají (na základě dat ČHMÚ) suchem během letních měsíců ohroženy i řádově desítky procent území Česka, zejména na jižní Moravě a v nížinných oblastech Čech.

Na druhou stranu nejhorších výsledků Česko dosahuje v environmentálních indikátorech, které odrážejí strukturální charakteristiky ekonomiky, její dekarbonizaci a využití OZE. V emisích skleníkových plynů na obyvatele se ČR řadí na 22. místo v EU27 (6. nejhorší), dle emisí skleníkových plynů z průmyslu na 19. a dle emisí z vytápění domácností na 22. místo v EU27. V rámci EU27 zaujímá Česko podprůměrné žebříčkové postavení i u indikátorů sledujících kvalitu ovzduší a její dopady na zdraví, kde dle počtů předčasných úmrtí spojených se znečištěním ovzduší 65 osob na 100 tis. obyvatel se Česko zařazuje na 18. místo v EU27. Rovněž dle znečištění ovzduší jemnými suspendovanými částicemi ve městech bylo Česko zařazeno na 18. místo v EU27, když průměrná koncentrace PM_{2,5} činila 12 µg.m⁻³ (imisní limit pro roční průměr je 20 µg.m⁻³). Podíl OZE na konečné spotřebě energie (18,6 % v roce 2023) mělo Česko 8. nejnižší v EU27. Průměrných až mírně podprůměrných výsledků Česko dosahuje i u indikátorů odpadového hospodářství. Produkci odpadu na obyvatele se řadíme na 19. příčku v EU27, mírou recyklace komunálního odpadu (43 %) na 14. místo v EU27.

Překvapivé hodnocení je prezentováno u indikátoru emise skleníkových plynů z dopravy, jejíž míra dekarbonizace zatím v ČR výrazně zaostává za většinou zemí EU27. Dle autorů indexu je ČR v tomto indikátoru 3. nejlepší v EU27, a to s hodnotou

1,3 t CO₂ ekv. na obyvatele. Tato hodnota je dle dat oficiální emisní inventury za rok 2023 značně podhodnocená (reálně vychází cca 1,8 t. emisí CO₂ ekv. z dopravy), navíc i při pohledu na údaje za ostatní státy EU27 lze předpokládat využití nespolehlivého nebo přinejmenším neaktuálního datového zdroje. Naopak neobjektivně negativní hodnocení Česka je prezentováno u indikátoru bilance emisí a propadů v sektoru LULUCF (využití území, změny ve využití území a lesnictví). Výsledky udávají 22. místo v EU27 a kladnou bilanci emisí a propadů v sektoru LULUCF na úrovni +3,4 Mt CO₂ ekv. Dle poslední emisní inventury za rok 2023 se však situace v lesích, pokud jde o dopady kůrovcové kalamity, výrazně zlepšila a Česko již mělo bilanci emisí opět zápornou (-3,6 Mt CO₂ ekv.). Při správném započtení této hodnoty by se Česko umístilo cca na 10. pozici v EU27.

Ve srovnání s minulými ročníky hodnocení (index je vyčíslován od roku 2022) se pozice Česka zvolna zlepšuje. V roce 2022 se Česko v environmentální komponentě indexu prosperity řadilo na 23. místo (5. nejhorší), v letech 2023 a 2024 na 22. místo (6. nejhorší) a v roce 2025 stouplo na 19. místo (9. nejhorší). Jak však již bylo zmíněno, toto nepříznivé hodnocení je nutné interpretovat s rezervou, a to kvůli využitým datovým zdrojům, aktuálnosti použitých dat a metodice indexu.

Silné a slabé stránky indexu

Silné stránky	Slabé stránky
- Jednoduchá a snadno pochopitelná metodika indexu, využití mezinárodně harmonizovaných dat. - Srozumitelnost, relativní pořadí umožňuje rychlou orientaci v postavení Česka vůči evropskému průměru. - Interdisciplinární přístup, propojení bankovního sektoru, datových analytiků a akademické sféry (AV ČR). - Komplexní záběr, index sleduje široké spektrum od ekonomiky až po kvalitu života a udržitelnost.	- Absence absolutního měřítka, hodnocení odráží pouze momentální relativní pořadí států dle indikátorů a komponent indexu. - Absence objektivního posouzení vývoje indikátorů (zda dochází k zlepšení nebo k zhoršení), pozici ovlivňuje i vývoj v jiných zemích. - Problematická spolehlivost a aktuálnost použitých dat. - Strukturální zkreslení, index často znevýhodňuje země za jejich geografii či průmyslový profil namísto efektivitu politik. - Indikátorová nevyváženost, silná vzájemná korelace použitých ukazatelů vede k jednostrannému hodnocení environmentální komponenty. - Omezená vypovídací schopnost indexu, z výsledků nelze přímo odvodit efektivitu politik.

Technické informace

Metadatový profil

Jednotka: data za jednotlivé indikátory jsou převedena na relativní pořadí států v EU27 dle jednotlivých indikátorů (tj. 1.–27.), pořadí je dále agregováno (bez využití vah indikátorů) do jednotlivých komponent a indexu jako celku

Časová řada: od roku 2022, roční aktualizace

Autoři indexu:

- Česká spořitelna: zajišťuje analytické zázemí a ekonomickou expertízu
- Evropa v datech: portál zaměřený na datovou žurnalistiku, který zpracovává vizualizace a srovnání
- Sociologický ústav Akademie věd ČR: garantuje metodickou správnost a interpretaci sociologických dat

Geografický rozsah: členské země EU (EU27)

Data a metodika

Index využívá princip relativního srovnání výkonnosti, kdy jsou jednotlivé členské státy EU27 hodnoceny na základě jejich pořadí v rámci jednotlivých indikátorů. Pořadí států dle indikátorů je dále agregováno dle komponent indexu a následně do indexu jako celku. Výpočet indexu využívá robustní soubory dat z mezinárodně uznávaných veřejných databází, primárně ze statistického úřadu EU Eurostat, doplněné o specifická data OECD či národních institucí.

V rámci komponenty životní prostředí jsou zahrnuty tyto indikátory:

- emise skleníkových plynů na obyvatele
- emise skleníkových plynů z průmyslu
- emise skleníkových plynů z dopravy
- emise skleníkových plynů z vytápění domácností
- emise a propady ze sektoru LULUCF
- investice do životního prostředí
- využití obnovitelných zdrojů energie
- lesnatost území
- spotřeba vody
- míra recyklace komunálního odpadu
- produkce odpadu na obyvatele
- ohrožení suchem
- zdravotní dopady znečištění ovzduší
- znečištění ovzduší ve městech

Celkově je ve všech komponentách indexu prosperity použito 43 indikátorů. Indikátory pokrývají ekonomiku, trh práce, zdraví, vzdělávání, inovace, životní prostředí, bezpečnost a kvalitu institucí.

Reference

- Evropa v datech. (2025). *O Indexu prosperity*. <https://www.indexprosperity.cz/o-projektu/>
- Evropa v datech. (2025). *Index prosperity, metodická sekce*. <https://www.indexprosperity.cz/metodologie/>
- MŽP. (2025). *Zpráva o životním prostředí ČR 2024*. <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/stav-zivotniho-prostredi/zprava-o-zivotnim-prostredi-cr>
- Sociologický ústav AV ČR. (2023). *Tiskové zprávy: Sociologický ústav AV ČR se podílí na výzkumu finančního zdraví obyvatel*. <https://www.soc.cas.cz/cz/aktuality/tiskove-zpravy/aktualita-sociologicky-ustav-av-cr-se-podili-na-vyzkumu-financniho-zdravi-obyvatel>

Zdroje dat

Index prosperity, výsledky:

<https://www.indexprosperity.cz/>

Vizualizace výsledků v oblasti životního prostředí

2025: <https://www.indexprosperity.cz/2025/stav-zivotniho-prostredi-4/>

Datová platforma Evropa v datech:

<https://www.evropavdatech.cz/>

Aktualizované, 2. vydání publikace Složitý svět jedním číslem nabízí vyhodnocení pozice Česka v EU27 a ve světě dle standardizovaných kompozitních indexů zaměřených na udržitelný rozvoj a environmentální oblast. Cílem bylo zejména identifikovat aspekty, ve kterých si Česko v mezinárodním kontextu vede dobře, nebo naopak v evropském i globálním kontextu zaostává, a socioekonomické faktory, které toto postavení naší země ovlivňují. Publikace rovněž shrnuje vývoj hodnocení Česka dle jednotlivých indexů a kriticky hodnotí metodiku indexů z pohledu jejich hlavních kladů i limitací.

Česko lze charakterizovat jako zemi s malou otevřenou, průmyslově zaměřenou a vývozně orientovanou ekonomikou. Spolu s ostatními členskými státy EU patří mezi rozvinuté a bohatší země světa. Příznivějšího hodnocení (jak v rámci EU27, tak i na globální úrovni) proto Česko dosahuje u indexů, jejichž konstrukce akcentuje socioekonomickou dimenzi a kvalitu života, a naopak horší výsledky dosahuje dle indexů zaměřených na využívání zdrojů a antropogenní tlaky na životní prostředí. Tato skutečnost je do značné míry důsledkem strukturálních charakteristik ekonomiky Česka s vysokým podílem průmyslu na tvorbě HDP, rovněž však také důsledkem relativně vysoké spotřeby domácností.

V ekonomickém pilíři udržitelného rozvoje je hodnocení Česka velmi příznivé. Dle Indexu ekonomické komplexity (ECI) dosahujeme vůbec nejlepšího postavení ze všech hodnocených indexů, a to 11. místo celosvětově a 5. místo v EU27, což značí stabilní a prosperující ekonomiku. Při srovnání úrovně ekonomického výkonu (HDP) na obyvatele při zohlednění parity kupní síly by naše země zaujala 13. příčku mezi zeměmi EU a 32. ze 196 hodnocených zemí světa. I hodnocení sociálního pilíře vyznívá příznivě, a to díky demografickým charakteristikám (např. délka života), lidskému rozvoji a kvalitě života. Na základě Indexu lidského rozvoje (HDI) se Česko řadí mezi země s nejvyšší úrovní lidského rozvoje, do níž spadá 66 zemí ze 193 hodnocených. Náleží mu dle tohoto indexu 14. místo v EU27 a celosvětově 29. místo, skóre má navíc pozitivní trend a žebříčkové postavení Česka se tak postupně stále zlepšuje.

I dle dalších kompozitních indexů, ve kterých má významnou váhu socioekonomická oblast, je hodnocení Česka a jeho postavení v Evropě i ve světě příznivé. V indexu shrnujícím plnění cílů udržitelného rozvoje Agendy 2030 (SDG index) se Česko umístilo dle nejnovějších dat na 9. místě v EU27, což znamená 10. pozici ze 167 hodnocených zemí světa. Jedná se o jedno z nejlepších umístění, kterého Česko v mezinárodních srovnáních dosahuje. Tento index je vedle Indexu lidského rozvoje (HDI) jediný, který

zohledňuje dopady na životní prostředí mimo území státu. Činí tak prostřednictvím tzv. Spillover skóre, které hodnotí externí tlaky na přírodu. Při jejich započtení se Česko umístilo v rámci zemí EU27 na 12. místě. V rámci EU i na globální úrovni se pozitivně hodnocený stav ekonomického i sociálního pilíře udržitelného rozvoje v Česku projevuje na čelním žebříčkovém postavení i dle dalších indexů.

Dle Indexu lidského kapitálu (HCI) Česku náleží 13. místo v EU27 a celosvětově v konkurenci 174 zemí je pak na 24. místě. Z hlediska postavení Česka v rámci vysokopříjmových ekonomik je nejlépe hodnocena kvalita zdravotní péče a vzdělávacího systému. Podle Indexu přechodu k udržitelnosti (TPI) zaujímá Česko (ovšem dle neaktualizovaných dat) v rámci zemí EU27 celkově 11. místo, v celosvětovém srovnání se nachází na 14. místě ze 79 hodnocených zemí. Překvapivě velmi příznivého hodnocení, s ohledem na problémy v environmentální oblasti (viz dále), Česko dosahuje i v Indexu environmentální výkonnosti (EPI), ve kterém mu náleží 14. příčka v EU27 a v globálním hodnocení 17. místo ze 180 zemí světa. Česko si vede nejlépe v části vitalita ekosystémů, ve které obsadilo 5. místo v globálním žebříčku.

Příznivě hodnocená socioekonomická oblast i příhodné přírodní podmínky (klima, krajinný pokryv) se odrážejí v dobrém hodnocení energetické i potravinové bezpečnosti. Energetickou bezpečnost, spravedlnost a environmentální udržitelnost hodnotí Index pro světové energetické trilema (WETI), dle kterého se Česko umístilo na 7. příčce v EU27 a na 12. místě ve světě, i když je stále silně závislé na dovozu fosilních paliv, což v kontextu geopolitické nestability představuje reálné riziko zhoršení energetické bezpečnosti. V žebříčku Globálního indexu potravinové bezpečnosti (GFSI) se Česko umístilo na 16. místě ze 113 zemí a na 9. místě v rámci zemí EU27.

S vyspělostí ekonomiky souvisí i vysoká úroveň inovačního rozvoje a investic do vědy a výzkumu. V těchto aspektech Česko dosahuje v rámci EU27 spíše průměrných výsledků, z globálního pohledu však zřetelně nadprůměrných. Dle Globálního inovačního indexu (GII) se Česko umístilo na 32. místě ze 139 států světa a na 17. místě v rámci EU27. Česko si vede velmi dobře v oblasti znalostních a technologických výstupů (20. místo na globální úrovni), ale na druhou stranu zaostává v oblasti tržní vyspělosti (73. místo), což ukazuje na omezenou vyspělost kapitálového trhu, nedostatečné investice rizikového kapitálu a slabou podporu podnikatelského prostředí.

Stinnou stránkou výkonnější ekonomiky, která je vzhledem k historické orientaci na průmysl materiálově i energeticky náročná, jsou vyšší tlaky na spotřebu zdrojů, životní prostředí a na klima. Komplexně interakci socioekonomické sféry a přírodního kapitálu hodnotí index Ekologická stopa (EF), kterou má Česko podle aktualizovaných dat za rok 2024 v rámci EU27 18. nejvyšší, což nás řadí na 139. pozici ze 161 hodnocených zemí (při řazení od nejnižší stopy po nejvyšší). Na jednoho obyvatele Česka připadá přibližně 2,6 globálních hektarů (gha) dostupné produktivní plochy (biokapacity), ale průměrná ekologická stopa dosahuje 5,4 gha na osobu. Česko tedy nadále žije v ekologickém deficitu, který činí 2,8 gha bioproduktivní plochy na obyvatele.

Nakládání s vodou, jako cenným přírodním zdrojem, hodnotí Index využívání vodních zdrojů (WEI+). Pozice Česka v tomto indexu se v posledních letech zlepšila a nakládání s vodními zdroji neindikuje vodní stres, nicméně Česku i tak náleží 15. místo v rámci EU27 (při srovnání od nejnižšího zatížení po nejvyšší) a 20. pozice ze všech 36 hodnocených evropských zemí. Podle indexu vodního rizika Aqueduct se Česko nachází ve střední úrovni rizika vodního stresu, připadá mu 16. místo v rámci EU27 a 89. místo celosvětově. Projekce však naznačují zřetelné zhoršení související i s projevy změny klimatu. Je proto klíčové posilovat retenci vody v krajině, obnovovat mokřady a podporovat závlahové a technologické inovace v zemědělství i průmyslu.

S ohledem na strukturální charakteristiky ekonomiky a přetrvávající nepříznivé vzorce spotřebního chování domácností má Česko nejhorší hodnocení u indexů postihujících dekarbonizaci ekonomiky a její emisní náročnost. Na základě Indexu výkonnosti v oblasti změny klimatu (CCPI) za rok 2025 je výkonnost Česka hodnocena jako nízká a hodnota indexu Česko zařazuje na 21. pořadí v rámci EU27 (8. nejhorší) a na 38. příčku celosvětově z celkově 63 hodnocených zemí (průměrné umístění). Nejhuře je Česko hodnoceno v komponentě CCPI Obnovitelné zdroje, kde je až na 43. příčce celkového pořadí, obnovitelné zdroje se podílely na konečné spotřebě energie dle posledních dat jen 18,6 %. Zde však je nutné také zohlednit geografické limity (potenciál) využívání OZE. I v dalších komponentách CCPI (Emisní intenzita, Využití energie a Klimatická politika) Česko dosahuje průměrných nebo podprůměrných výsledků.

Hodnocení Česka pomocí Indexu prosperity se kvůli značně komplexnímu záběru indexu velmi liší dle zvolené komponenty. Celkově poslední vydání indexu zařazuje Česko na 16. místo v EU27 (mírně podprůměrné hodnocení). V komponentě Rozvoj zdraví a bezpečnosti jsme nejlepší v EU27 (1. místo) a v komponentách Stav ekonomiky, Solidarita a důvěra ve společnosti se řadíme na 9. resp. 10. místo. Nepříznivá je však

pozice Česka v komponentách Úroveň bydlení (23. místo), Prostředí pro podnikatele a Ochrana životního prostředí (shodně 19. místo). Špatné žebříčkové postavení Česka u environmentální komponenty lze interpretovat již uvedenými charakteristikami ekonomiky a spotřebního chování obyvatel, významný vliv však má i metodika indexu, která zohledňuje jen relativní pořadí zemí dle jednotlivých použitých indikátorů, nikoliv vývoj (v řadě případů v Česku příznivý), přijímaná opatření a investice do ochrany životního prostředí.

Aktualizované vydání publikace ukázalo, že se pozice Česka v Evropě i ve světě při naplňování principů udržitelného rozvoje ve všech třech jeho pilířích (ekonomickém, sociálním a environmentálním) zvolna zlepšuje. Česko jako rozvinutá a exportně orientovaná ekonomika je velmi dobře hodnoceno v sociální a také ekonomické oblasti. Atributem rozvinutých a průmyslově orientovaných ekonomik, mezi které se Česko zařazuje, je však také vyšší tlak na přírodní zdroje, na klima i na kvalitu životního prostředí. Špatné postavení Česka v EU27 i ve světě dle indexů sledujících energetickou, materiálovou i emisní intenzitu potvrdilo i aktualizované vydání publikace, které konstatuje jen velmi pomalý pokrok v této oblasti. Zároveň platí, že významná část environmentálních a sociálních dopadů domácí spotřeby je přenášena mimo území Česka prostřednictvím globálních výrobních a dodavatelských řetězců. Tento model zvyšuje zranitelnost ekonomiky vůči vnějším vlivům, narušení dodávek, cenové nestabilitě surovin i dopadům změny klimatu a představuje tak dlouhodobé riziko pro udržení dosažené kvality života. Posílení udržitelnosti spotřeby a výroby proto není pouze environmentální ambicí, ale také předpokladem vyšší odolnosti, bezpečnosti a dlouhodobé stability životní úrovně v Česku.

SROVNÁNÍ POŘADÍ ZEMÍ EU27 DLE HODNOCENÝCH INDEXŮ

	Aqueduct	BII	CCPI	CRI	ECI	EF	EPI	GFSI	GII	HCI	HDI	HPI	Prosperita	SDG	TPI	WEI+	WETI	Celkové pořadí
Švédsko	7	3	6	2	6	20	5	5	1	2	3	11	1	2	5	3	1	1
Finsko	8	2	14	5	8	22	4	1	2	1	7	4	5	1	14	7	2	2
Německo	18	14	11	3	1	6	3	11	5	14	2	2	7	4	4	18	5	3
Nizozemsko	13	23	4	4	11	1	11	4	3	4	4	1	4	18	3	16	9	4
Dánsko	9	26	1	1	13	24	7	8	4	11	1	17	2	3	1	20	1	5
Rakousko	2	9	18	7	4	21	6	7	9	15	9	13	3	6	8	13	3	6
Francie	17	20	10	9	12	14	9	3	6	8	12	5	10	5	9	17	4	7
Slovinsko	5	7	13	N/A	3	17	19	N/A	19	6	8	14	12	10	7	6	6	8
Irsko	3	27	16	10	2	16	13	2	8	3	6	8	13	23	2	9	14	9
Estonsko	11	4	9	8	16	26	1	N/A	7	5	19	23	6	12	17	11	5	10
Belgie	25	19	19	6	14	18	12	10	10	9	5	16	8	14	10	19	11	11
Česko	16	21	21	11	5	19	14	9	17	13	14	15	16	9	11	15	7	12
Španělsko	23	12	7	16	20	4	18	12	15	16	13	3	14	19	15	22	8	13
Portugalsko	21	8	5	13	22	9	21	6	16	7	21	18	15	15	16	23	12	14
Lucembursko	20	25	2	N/A	N/A	27	2	N/A	11	23	11	N/A	9	25	12	14	10	15
Chorvatsko	1	6	22	18	18	13	20	N/A	23	18	22	9	20	7	20	4	15	16
Malta	N/A	13	12	N/A	N/A	15	10	N/A	13	19	10	22	11	20	6	25	20	17
Itálie	22	18	23	14	9	10	22	14	14	17	15	7	17	17	13	24	18	18
Slovensko	14	15	24	17	10	8	15	18	26	25	24	12	25	13	18	2	13	19
Litva	19	5	3	12	21	23	17	N/A	18	21	20	24	18	22	23	5	17	20
Polsko	15	10	26	15	19	12	16	13	22	12	18	20	22	8	21	21	19	21
Maďarsko	4	24	25	19	7	2	24	17	20	24	25	19	23	16	22	12	10	22
Kypr	26	1	20	N/A	17	11	27	N/A	12	10	16	6	19	27	26	27	22	23
Lotyšsko	6	16	17	N/A	23	25	23	N/A	24	20	23	25	21	11	19	1	14	24
Řecko	24	17	15	22	25	5	8	16	25	22	17	10	27	21	24	10	20	25
Rumunsko	10	22	8	20	15	3	25	19	27	27	27	N/A	24	24	25	26	16	26
Bulharsko	12	11	27	21	24	7	26	15	21	26	26	21	26	26	27	8	21	27

Celkové pořadí zemí EU27 bylo vytvořeno dle průměrného pořadí zemí podle jednotlivých sledovaných indexů.

SEZNAM ZKRATEK

AV ČR	Akademie věd České republiky	IEA	International Energy Agency (Mezinárodní energetická agentura)
BII	Biodiversity Intactness Index (Index neporušenosti biodiverzity)	IEEP	Institute for European Environmental Policy (Institut pro evropskou environmentální politiku)
b. c.	běžné ceny	IGU	International Gas Union (Mezinárodní plynárenská unie)
CBD	Convention on Biological Diversity (Úmluva o biologické rozmanitosti)	IMF	International Monetary Fund (Mezinárodní měnový fond)
CCPI	Climate Change Performance Index (Index výkonnosti v oblasti změny klimatu)	INSEAD	INSEAD Institut européen d'administration des affaires (Evropský institut podnikového řízení)
CID	Center for International Development (Centrum pro mezinárodní rozvoj)	IPBES	Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services
CO	oxid uhelnatý	IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change (Mezivládní panel pro změnu klimatu)
CO ₂	oxid uhličitý	ISO	International Organization for Standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci)
CRI	Change Readiness Index (Index připravenosti na změnu)	ICP	International Comparison Program (Mezinárodní srovnávací program)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	JODI	Joint Organisations Data Initiative (Společná iniciativa organizací v oblasti údajů)
ČSÚ	Český statistický úřad	JRC	Joint Research Centre (Společné výzkumné středisko EK)
DG	Directorate-General (generální ředitelství)	LAYS	Learning-Adjusted Years of Schooling (počet let školní docházky upravený podle úrovně vzdělání)
E-PRTR	European Pollutant Release and Transfer Register (Evropský registr emisí a přenosů znečišťujících látek)	LULUCF	Land Use, Land-Use Change and Forestry (využití půdy, změny ve využití půdy a lesnictví)
ECI	Economic Complexity Index (Index ekonomické complexity)	MMF	Mezinárodní měnový fond
EEA	European Environment Agency (Evropská agentura pro životní prostředí)	N ₂ O	oxid dusný
EF	Ecological Footprint (Ekologická stopa)	NDGAIN	Notre Dame Global Adaptation Initiative (Globální adaptační iniciativa Notre Dame)
EGD	European Green Deal (Zelená dohoda pro Evropu)	NEKP	Národní energeticko-klimatický plán
EIU	Economist Intelligence Unit (Ekonomická zpravodajská jednotka)	NO _x	oxidy dusíku
EPI	Environmental Performance Index (Index environmentální výkonnosti)	O ₃	troposférický ozon
ESA	European System of Accounts (Evropský systém účtů)	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
EU	European Union (Evropská unie)	OSN	Organizace spojených národů
EU27	27 členských států Evropské unie	OZE	obnovitelné zdroje energie
F-plyny	fluorované skleníkové plyny	p. b.	procentní bod
FAO	Food and Agriculture Organization (Organizace pro výživu a zemědělství)	PEZ	primární energetické zdroje
GDP	Gross Domestic Product (hrubý domácí produkt)	PHDI	Planetary pressures-adjusted Human Development Index (Index lidského rozvoje zohledňující planetární tlaky)
GFSI	Global Food Security Index (Globální index potravinové bezpečnosti)		
gha	globální hektar		
GII	Global Innovation Index (Globální inovační index)		
GVA	Gross Value Added (hrubá přidaná hodnota)		
HCI	Human Capital Index (Index lidského kapitálu)		
HDI	Human Development Index (Index lidského rozvoje)		
HDP	hrubý domácí produkt		
HND	hrubý národní důchod		
HPI	Happy Planet Index (Index šťastné planety)		
CH ₄	metan		

PM _{2,5}	Particulate Matter (jemné suspendované částice, částice o průměru menším než 2,5 µm)
POK	Politika ochrany klimatu
PPP	Purchasing Power Parity (parita kupní síly)
PPS	Purchasing Power Standard (standard kupní síly)
RCA	Revealed Comparative Advantage (odhalená komparativní výhoda)
SDSN	Sustainable Development Solutions Network (Sít' řešení pro udržitelný rozvoj)
SDG	Sustainable Development Goals (Cíle udržitelného rozvoje)
SDGi	Simplified SDG Index (zjednodušený SDG Index)
SNA	System of National Accounts (Systém národních účtů)
SO ₂	oxid siřičitý
SSP	Shared Socioeconomic Pathways (Sdílené socioekonomické cesty)
SSP2	scénář středního vývoje
TPI	Transitions Performance Index (Index přechodu k udržitelnosti)
UN	United Nations (Organizace spojených národů)
UN M49	United Nations Standard Country Codes (standardní kódy zemí OSN)
UNDP	United Nations Development Programme (Rozvojový program OSN)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu)
USDA	United States Department of Agriculture (Americké ministerstvo zemědělství)
VOC	Volatile Organic Compounds (těkavé organické látky)
WB	World Bank (Světová banka)
WEAll	Wellbeing Economy Alliance (Aliance pro ekonomiku blahobytu)
WEI+	Water Exploitation Index+ (Index využití vody+)
WETI	World Energy Trilemma Index (Index pro světové energetické trilema)
WFP	World Food Programme (Světový potravinový program)
WHO	World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)
WIPO	World Intellectual Property Organization (Světová organizace duševního vlastnictví)
WRI	World Resources Institute (Světový institut pro zdroje)
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)

